

Marking the Silver Jubilee

रजत महोत्सवको उपलक्ष्यमा

Tewa means, "support" in Nepali.
Founder Rita Thapa initiated Tewa in September 1995.
With its formal registration at the Chief District Office,
Lalitpur, of the Government of Nepal, and the
Social Welfare Council in April 1996,
Tewa was formally established.

Tewa's philosophy is to develop community
philanthropy, both in terms of minimizing social costs
incurred in rapid transition, for self-reliant development,
and for the empowerment of emerging groups of women
in Nepal. With this philosophy in mind Tewa does
local fund-raising, gives grants to women's groups from
all over Nepal, and strengthens the human resources of
Nepal through various programmes.

Tewa is a part of different national and
international organizations and networks.

Marking the Silver Jubilee

Editors:

Rita Thapa, Meeta Sainju Pradhan, Era Shrestha, Urmila Shrestha,
Deepak Dewan, Srishti Jayana, Quixote's Cove (QC)

Graphic Design:

kiirtistudio

Photos:

Tewa archive

Copyright © Tewa, 2020

Contents

✿	Rita	4
1	Sharing of the Impactful Experiences	6
2	Tewa Milestones 1995-2019	14
3	Promoting Community Philanthropy through Local Fundraising	16
4	Tewa, a Women's Fund Fact Sheet	20
5	Tewa's Twenty-five Years of Learning & Achievements	22
6	Staff Sharing	30
7	Voices from our Grantee Partners	32
8	Tewa's Sustainability Approach	43
9	Impression from our Partners Who Shared our Journey	50
10	Volunteer Sharing	53
11	Thanking our Donors	54

Rita
Founder, Trustee Chair

1995

2000

2005

SEPTEMBER 1995 – MAY 2001 (5Y.8M)

Founding & grounding Tewa
(Founder's Story on www.tewa.org.np)

JUNE 2001 – NOVEMBER 2009 (8Y.6M)

Co-coordinator Tewa Land & Building
Development Project

OTHER ENGAGEMENTS

Founding & grounding Nagarik Aawaz (NA)
www.nagarikaawaz.org.np

My Values and Learning

My Thoughts

2010

2015

2020

GAP YEARS

Ongoing...

OTHER ENGAGEMENTS

Helping found (with others) Sankalpa www.sankalpa.org.np

APRIL 2011 – DECEMBER 2017 (6Y.9M)

Launched the 3 years long Sampanna Campaign!

Fund-raised, Conceptualized & built, & grounded the Tewa Center – Deep Yogini (DY)

Designed/directed Tewa/NA joint earthquake relief & recovery programme

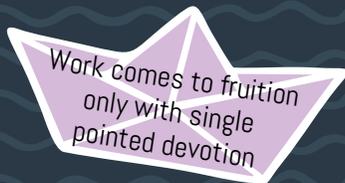
JANUARY 2018 ONWARDS

Promoting DY, Being an annual donor, & assisting as and when requested

OTHER ENGAGEMENTS

Helping Build & Develop the NA Peace Building Memorial & Learning Center (PBM&LC)

Co-coordinating the Inter-generational Feminist Forum

1 Sharing of the Impactful Experiences

25 Years
Journey in Tewa

Meera Jyoti
President (1998–2003)

My 25 year-long journey with Tewa has been a very empowering, life changing and enriching experience of working towards a country without discrimination and injustice, in which all women enjoy their rights, freedom and peace. The idea of promoting the culture of philanthropy and mobilizing local resources to support women in their initiatives, enhance their capacities and amplify their voices has sustained us through the years. It has been my privilege to be a part of the only Women's Fund in Nepal reaching out to the underprivileged, vulnerable

women from marginalized communities and supporting self-reliant development.

Every great dream begins with a dreamer and a dream does not become a reality through magic. It takes belief, sweat, determination, hard work and the courage to pursue them. Standing at the top of a hill facing the mountains, founder Rita Thapa took a deep breath and said, "I get good vibes here, let's buy this property to build our Tewa here." I looked, took a deep breath and looked again, but all I could see was a rolling hill. I could not even imagine how we could build anything here. But I quickly learnt in Tewa that if you put your mind to it and if the cause is right, then nothing is impossible. The Deep Yogini, our residential facility, is proof of this.

Tewa's grants have transformed and caused a paradigm shift in the ways women are supported. Tewa's grants have supported the economic empowerment of women's groups, strengthening the women's movement so that there is now a critical mass of women that can participate, advocate to strengthen women's political rights and their socio-economic standings.

"Being a part of this big movement in Tewa has made a deep impact on my life."

Learning the art of fundraising and respectful giving are the gems we have collected in this journey.

Being a part of this big movement in Tewa has made a deep impact on my life. My life has been enriched by my association with the wonderful women in national and international fields who work for the advancement of women. I feel blessed to have journeyed together with you all.

I would like to thank our partners, donors, supporters, grantee partners, volunteers, founder, past presidents, board, members and staff for being a part of our 25 year-long journey. Let us continue to invest in the generations to come and secure the future of Tewa for another 25 years and more.

Witnessing Tewa's Growth

Chhing Lamu Sherpa
President (2019–Present)

Inspired by the women activists from all aspects of my life I am proud to present Tewa and its amazing journey, over the last 25 years, touching the lives of thousands of women over 70 districts in Nepal. Rita didi's vision of starting a philanthropic organization to help women to organize and amplify their voices, strengthen leadership and overcome injustice attracted me in its early days. Her dedication, deeply caring nature and compassionate leadership are some of the factors for Tewa's success.

Tewa has seen amazing dignified women leaders

in its history. I would like to acknowledge all our contributors, especially our past leaders: Meera Jyoti, Maggie Shah, Meera Aryal, Draupadi Rokaya, Sadhana Shrestha, and Nirmala KC, PhD for helping bring Tewa this far with continued support from Founder Rita Thapa.

I am also inspired by the women activists in different rural villages, our wonderful volunteers, Tewa trustees, advisors, committed Board & General members, and dedicated team.

Since its inception, Tewa's approach of 'For Nepali women by Nepali women' has connected many women from rural communities to some highly influential women in Nepal, working together for equitable justice and peace. Our own Deep Yogini (Tewa Center) which offers excellent residential training facilities in an inspiring location is an example of Tewa's goals of self-reliance and sustainability. As Deep Yogini becomes financially stronger, Tewa will be able to do more for women.

So going forward, I hope Tewa will reach out to many more women in remote mountainous and rural areas across Nepal and continue to

"Rita didi's vision of starting a philanthropic organization to help women to organize and amplify their voices, strengthen leadership and overcome injustice attracted me in its early days."

help their voices be heard. I hope that it will continue to play a more progressive and strategic role in influencing policies and priorities for equitable peace and justice in Nepal.

1 Sharing of the Impactful Experiences

Reflecting on personal experiences and values

Nirjala K.C., PhD

President (2013–2015 / 2015–2019)

Once admitted my curiosity about societies built on unconditional love, peace and harmony with a quote, “there is no cure for curiosity.” But my curiosity was fulfilled when I

met Rita Thapa in 1995, who has always been committed to building such a society. Her commitment led to the formation of the organization called ‘Tewa’.

Tewa offers unwavering support for building a society through local philanthropy. Tewa has given me a real sense of philanthropy by applying traditional giving cultures to bring social change. At the beginning, I learned how to get involved in issues I care about, beyond just community philanthropy, fund raising, grant making and non-profit governance. With time, the learning has expanded to; reflecting on personal experiences and values, and how those inform philanthropic interests. I joined the Board and the management team and

engaged in deep research on philanthropy peacemaking. I got involved in an institutional capacity with grantee groups and mentored them.

I have been blessed with leadership opportunities and have learned to tap into other philanthropic networks to address intersecting issues, serving as a philanthropic mentor to community members, refining grant making strategies and continuing to support grantees I believe in.

I feel the journey has not ended. The more time I spent working with Tewa I learn to see things clearly, to see whole numbers instead of fractions, and to think positively. I am learning more about life and the world. My original curiosity has turned out to be the meaning of my life.

“I feel the journey has not ended. The more time I spent working with Tewa I learn to see things clearly, to see whole numbers instead of fractions, and to think positively.”

Organizational Development heightened

Urmila Shrestha
Executive Director (2017–Present)

My involvement with Tewa began in the year 2004, and till date this journey has completed its 15th year. In this duration, we have found that Tewa's organizational development has been increasing, be it within the organizational committee, the women groups who have received grants or regarding the working expertise of the employees.

I am one of those who has experienced and been a live witness to the steps Tewa has taken, particularly in its organizational development. I have found substantial progress

"There is an environment of helping each other and seeking help among each other. This has helped new as well as young employees to handle their responsibilities."

in their fiscal management, human resource management, making of timely policies and rigorous implementation, and the presentation, understanding as well as working styles of the staff.

As the relationship between the staff and the organizational committee, members, and past-presidents isn't limited to a professional kind, but rather is akin to sisterhood and friendship, an environment favorable for inspiring Tewa's staff in their work has always been sustained. Small inconveniences and obstacles can't substantially affect Tewa's foundation of value and recognition that has been made stronger with guidance, support and advice from elder sisters.

Since the past couple of years, Tewa has been paying special attention to the skill

development of their staff. As a result of this, it can be seen clearly that staff have been able to successfully take leadership in their respective areas of work. This has helped them take creative approaches to make progress within their respective responsibilities.

The relationships between the staff of Tewa are very amicable. Rather than 'this is my work' and 'this is your work', there exists a general feeling of 'this is our work'. There is an environment of helping each other and seeking help among each other. This has helped new as well as young employees to handle their responsibilities.

In this way, Tewa has taken huge steps in their organizational development during our 15 year-long journey together.

“Everybody can be great. Because anybody can serve. You don't have to have a college degree to serve. You don't have to make your subject and your verb agree to serve. You don't have to know the second theory of thermodynamics in physics to serve. You only need a heart full of grace. A soul generated by love.”

– Martin Luther King, Jr. –

A concept
as “insane” as Tewa

Meera Arjyal
President (2003–2005)

It is utterly unbelievable that a concept as “insane” as Tewa, particularly during a period of doom and gloom, has not just become established, but has grown to what it is now at Dhapakhel. The most crucial of its achievements was the fine-tuning of philanthropy to percolate daily life, especially in an environment rife with suspicion and hopelessness. Assuming that what we have seen so far is not the best, we wish to see Tewa do even more for the women left behind in coming days. Tewa would not have been what it is now without the involvement of dedicated people in one way or another.

1 Sharing of the
Impactful Experiences

"From the mind, From the heart
From the soul, From the need
And so you were born"

And so
you were born

Maggie Shah
President (2005-2009)

Dear Tewa
And so you were
conceived and born

From a need
From a generation
awakening
You came forward
together in Beijing
In a global wave of women
And so you were born

From an effort to organize
From a sharing
From a caring
From a need
From a yearning for our future
For our rights
For your rights

For our daughter's rights
And for our granddaughters'
From mine
To yours
To ours
To all of us
The women of Nepal
And so you were born

We came together to
find our path
To find our way forward
To gather strength
and courage
And so you were born

From the mind
From the heart
From the soul
From the need
And so you were born

To organize
To be strong
To be together
To support each other
To reach out

To give inspiration
To grab your hand
To pull you forward and
To pull us together
And so you were born

To share
To learn
To find answers
To create laws
To step forward
to CLAIM
Our human rights
Our position
To bear our
responsibility
To carry and express
our authority
May Tewa prevail
And so, we are

Tewa !!!
Congratulations 25 years !!!

With love and respects for all
Sincerely yours
Maggie

“Though we have the courage to raise our daughters more like our sons, we’ve rarely had the courage to raise our sons like our daughters.”

– Gloria Steinem –

My Tewa, Your Tewa,
Our Tewa,
Everyone’s Tewa

Draupadi Rokaya
President (2009–2011)

Tewa is Nepal’s first women’s fund that, with special intentions at the right time, took identity into account while embracing good ancestral ideals and adding a novel dimension to them. Like the saying ‘unity in diversity, and diversity in unity’, women’s groups are connected by dedication to a shared purpose, despite their varying contexts. Keeping the needs of these women’s groups in mind, Tewa has become exemplary within not only villages, districts, regions, and the nation, but also on an international level, bringing positive change in the

society with its programs. I am proud to have been involved in Tewa. Thank you.

Trailblazers for future generations of feminists

Sadhana Shrestha
President (2011–2013)

Tewa has been a catalyst for women’s funds pioneering community philanthropy in Nepal. She has made a huge difference in my life, and the lives of many other women, giving them a voice, allowing them to participate, and making them leaders and change-makers. I wish you all success, and hope you inspire and continue to be trailblazers for future generations of feminists.

Coming to know Tewa

Chadani Joshi
Advisor

Let me start by congratulating Tewa on its 25th anniversary, a huge achievement in any institution's growth. Tewa has not only experienced an all-round growth, but has also taught Nepal sustainability.

Tewa's work on philanthropy has been unparalleled. Tewa has revived the traditional idea of philanthropy, which in the past simply meant sharing with the needy, in a very special way. There are numerous lessons we can learn from Tewa; the foremost being to not only depend on donors, generate local goodwill, and fundraise to help others. Tewa's work has also given us the hope that

humanity still exists in leaps and bounds.

Hats off to Tewa's leadership in initiating this movement, creating a revolutionary and effective development module for Nepal, which has shown concrete results. Tewa's grants for women have enabled them to make financial decisions, and to take loans. The way they have established small businesses is a reflection of how women are climbing the value chain.

The way Tewa has been able to facilitate the learning of different life skills and the sharing of pertinent information is worth replicating. Taking on and highlighting previously ignored issues:- such as the hardships faced by single women, the physically challenged, and the LGBTIQ community, is another area of Tewa's work that I really admire. In due course, I have noticed different stakeholders develop respect for these groups.

It has been an absolute pleasure to be an Advisor to Tewa since its inception. It has been fulfilling and has made me extremely proud. During the celebration of the 25th anniversary of Tewa, I want to wish them the best in empowering women all

over Nepal. May you reach different heights in expanding your successful development module and fulfill the SDG aim of 'leaving no one behind.'

Benevolent work for women empowerment

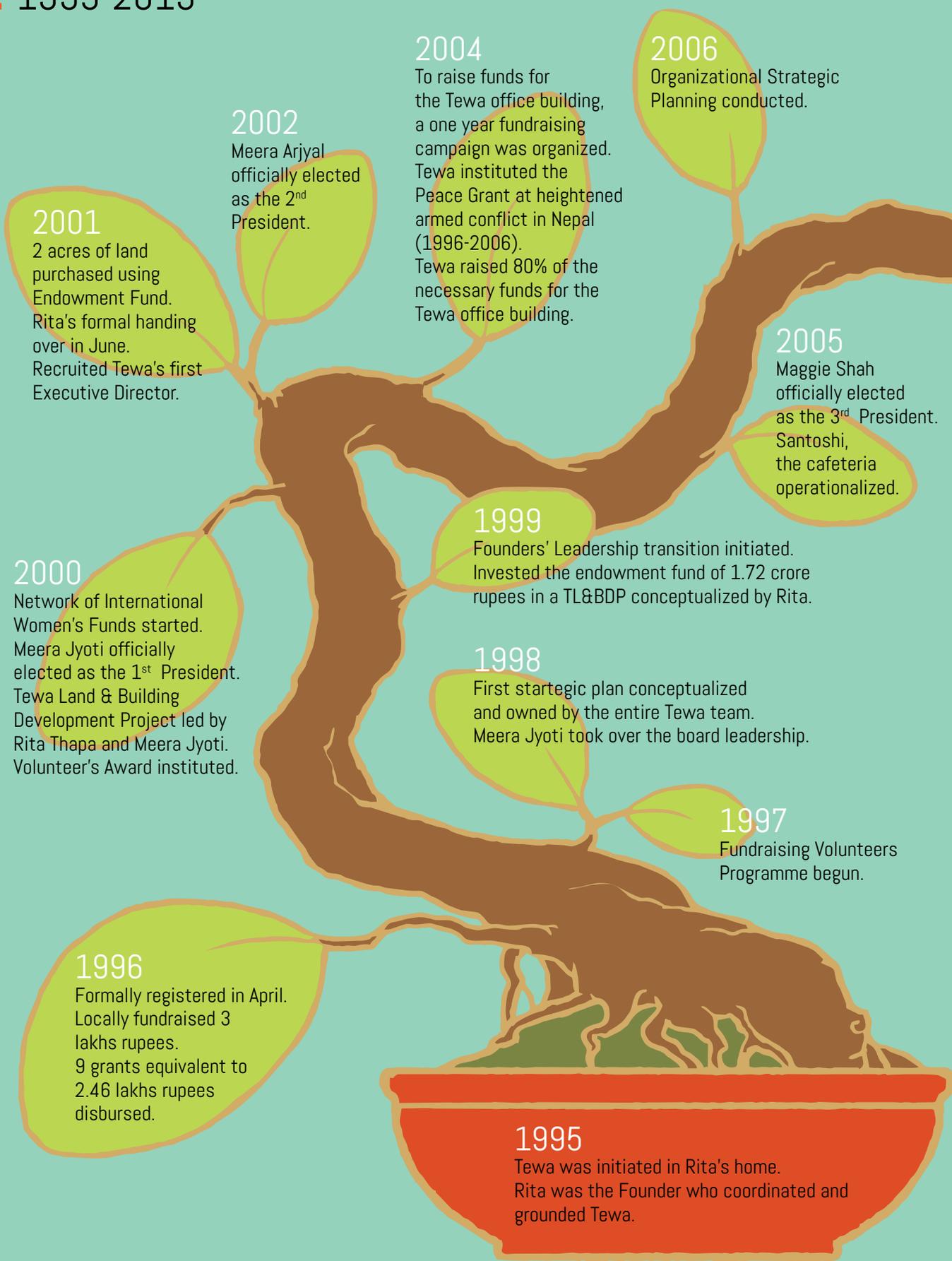

Kamal Rupakheta
Trustee member of Tewa

Thank you, Founder Rita Thapa, Board Chairs Meera Jyoti, Maggi Shah and other members of Tewa for supporting women of Nepal. Your benevolent work for women empowerment is not a mere slogan. You have helped women by not only providing financial support but also by building their capacity through various trainings. God bless the Tewa family.

2 Tewa Milestones 1995-2019

2007

Tewa celebrated its 10th year anniversary with national and international partners. Founder's Fund instituted. Tewa's Children's Programme started.

2008

As a pilot project, Tewa Model Adaptation Initiative Project began in Kaski District.

2009

Draupadi Rokaya officially elected as the 4th President. Tewa's Strategic Plan for 5 years drawn.

2010

Impact assessment of Tewa conducted.

2011

Sadhana Shrestha elected as the 5th President. Sampanna Campaign (2011-2014) initiated with a goal to raise 9 crores rupees to complete the Tewa Centre (DeepYogini).

2012

Transition of the leadership at Executive level. Organizational Strategic Plan conducted for 2013-2016. First "Founder's Fund" grant given to Mitini Nepal (LGBT group). Anandi, Tewa Centre building inaugurated.

2013

Sadhana Shrestha officially elected as the President for 2nd term. Founder's Fund granted to Women Forum for Women Nepal (WOFOWON).

2017

Closure of Shadow Barefoot Volunteer's Program: Earthquake Relief and Recovery Program. Shadow Barefoot Volunteer's Mentorship Program initiated. Anandakuti building with one guestroom became operational. Third residential building named Anandi-3 was completed and formally inaugurated by Prof. Han Verschure & his wife Marleen Iterbeke, both of them are Tewa donors. Land adjacent to Aandi 3 building, measuring 1.5 ropani was purchased for 16 million rupees

2019

Mentorship Program initiated in ten Districts (2019-2020). Formation of new Executive Board. Chhing Lamu Sherpa officially elected as the 7th President.

2018

Locally fundraised more than 30 lakhs rupees, which is highest amount raised in this year.

2015

On 19th May, under Rita's leadership and guidance, Tewa & Nagarik Aawaz launched the Earthquake Relief and Recovery Program from Rita's home. Established Learning, Monitoring and Evaluation unit to monitor and evaluate grants of Tewa.

2014

Sadhana Shrestha became the new Executive Director. Dr. Nirmala KC officially elected as the 6th President. Second phase of pilot project, Tewa Model Adaptation Initiative Project began in Dang District. Fulfilled the Sampanna Campaign by raising over 10 crores rupees instituting the campaign monuments.

3 Promoting Community Philanthropy through Local Fundraising

First fundraising event: Walk-a-thon

Walk-a-thon is one of the biggest annual fundraising events in terms of outreach. The event is very special to Tewa because it was one of our first fundraising events since 1999. The main objective of this event is to increase Tewa's visibility and promote our work, raising our voice to highlight women's issues. A route covering approximately 5–7 km for the walk is fixed before the event. We approach corporate houses such as banks to sponsor the event. The event provides a space for our donors and volunteers to meet our grantee groups and get to know them. That way the donors/sponsors will get first-hand information about the positive changes their contributions can make.

Lighting butter lamps invoke peace: Deep Prajwolan

Deep Prajwolan is a ceremony where butter-lamps are lit for peace. It is an annual fundraising event organized by Tewa since 2003 to promote peace and harmony. It is a religious belief that lighting butter lamps invoke peace. Each diyo is sold for NRs. 75 to the people who participate in the event and those in our network and the diyos are lit during the event. Volunteers, Board Members and General Members, staff and members of the community come together to be a part of this event. We try to include our grantee partners as much as possible. The ghee that is used to light butter lamps are

funded by interested sponsors to help us minimize the costs. All the pre-preparation for the event, from making the diyos to selling them, is done by Tewa staff. The event is usually organized in the month of April to coincide with the month in which Tewa was officially registered.

Reusing recycled items for sustainability: Haat Bazaar

To combat the waste crisis and reuse recycled items, the Haat Bazaar was introduced as a fundraising campaign in 2001. Tewa approaches people by tapping into different networks and also through social media by encouraging them to donate their unused but reusable items

Community woman playing traditional instrument Dhime during walk-a-thon

Community people buying clothes from Haat Bazaar. All of the clothes are brand new supported by Daraz, an online shopping portal

Lit diyos during Deep Prajwolan Event

Volunteer with a sapling to plant during Tree Plantation Event. The planted sapling are then taken care by our grantee partners of respective areas

3 Promoting Community Philanthropy through Local Fundraising

to Tewa. These items can be clothes, utensils, accessories, decoration items and furniture. These goods are collected throughout the year. Then spot sales are organized at various locations on different days. The goods are sold at a very minimal price, ranging from NRs. 50 up to NRs. 25,000 depending on the types and condition of the goods. Recently, an online shopping portal, Daraz has also started to donate their first hand goods to us. This event is most popular among the community people.

Engaging a diverse range of donors: Raffle

Tewa's fundraising events don't just engage a particular class of people. Tewa works toward engaging a

diverse range of donors, and all our donors are equally valued. Seeking participation from Nepalis from all walks of life, Tewa organizes a Raffle. The prizes are exciting, making the event enticing for ticket buyers. Through this fundraising event, we try to fulfill Tewa's motto of spreading community philanthropy around various districts of Nepal, as many of our grantee partners also help us sell tickets in their districts.

environmental justice. The main idea is to make the event environment friendly so that it can support two causes simultaneously: combat environmental issues and empower women through the funds it helps to raise. We have planted more than 7,000 trees in ten different places within Kathmandu Valley. Our grantee partners in these places continue to tend to these plantations.

Simultaneously supporting two causes: Tree Plantation

Every fundraising event hosted by Tewa is initiated with the aim to promote community philanthropy. Tree Plantation is one event that is targeted to promote

---

Payroll Donation

Every staff member of Tewa takes part in payroll donation. Since 1999, every employee at Tewa has become a donor, with a certain amount deducted from their salary and donated to Tewa. The amount is deducted as per the wish of

Shouting out the lucky number 3 in Raffle event

the employee, and the fund collected is considered to be annual donations to support the work of changing the status-quo of women in Nepal.

88-days Campaign

The 88 days campaign starts from December 10 on International Human Rights Day, and runs till March 8, International Women's Day. This campaign engages home makers and women in the general public. Tewa provides the participants of the campaign with a Thaili (a traditional Nepali pouch made of cloth to hold money), and we request them to put at least one rupee into the thaili every day for 88 days. At the end of the campaign, we request them to return the thaili to Tewa

as their donations. The interesting fact about this campaign is that most donors put more than one rupee a day, and by pooling the donated amounts, we receive a good sum of money. Tewa has been running this campaign for 14 consecutive years since 2005. This idea was adapted from another sister fund from our network of women's funds, which is the HER Fund from Hong Kong.

Encourage the habit of saving to support women: Khutruke

The idea of a Khutruke is the same as a piggy bank. We request our Board Members, General Members, staff, and volunteers to take one khutruke (a reusable tin box)

home and drop their donations in it. Nepali society has always encouraged the habit of saving from early childhood. The same idea is put into practice to contribute to a cause rather than for personal use. Khutruke was introduced in 2001. We collect the khutruke from the donors every six months and the donated sum goes directly into our grant making program.

Collaboration with other groups: Musical Events

To provide a space where youth enjoy both traditional and modern music, we have organized musical fundraising events since 2005. Popular music bands or Nepali singers and musicians are approached to be a part of this event, after which ticket prices are fixed. The event is mainly organized in the Tewa Open Air theatre, as it has a very good ambience and can accommodate a large crowd. This event provides an opportunity for us to collaborate with other organizations.

Tewa's fundraising campaign Khutruke is usually to mobilize the network of Tewa. To encourage the habit of saving and donate it for greater cause

A thaili is distributed to Tewa's network requesting them to donate a rupee a day from 8th December till 10th March marking it 88 days

Dr Suman Thapa,
also a donor to
Tewa performing
during the
Musical
Fundraising
concert at Tewa

4 Tewa, a Women's Fund Fact Sheet

Local fundraising programme (1996 – 2019)

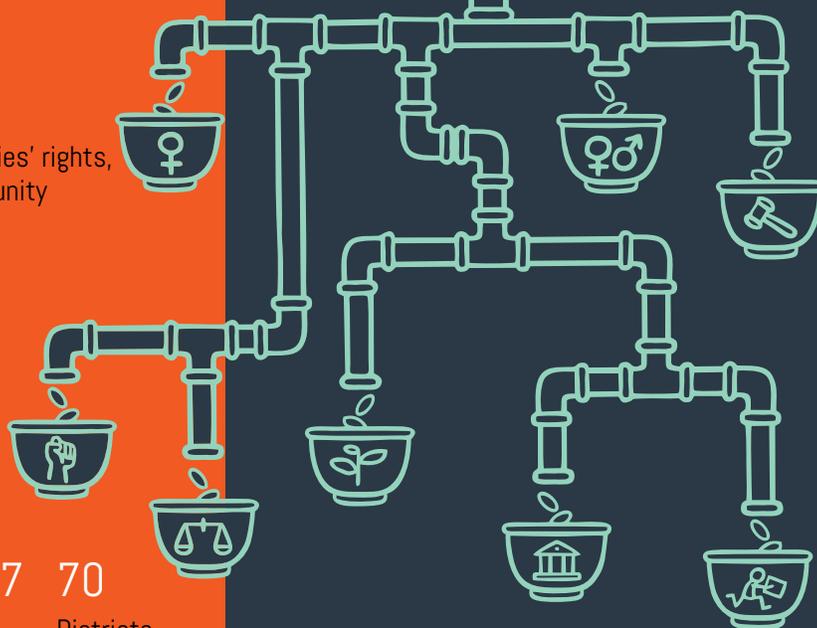
7945	571	42,774,537
Individual donors	Institutional donors	Fund raised locally (NRs.)

Grant making programme (1996 – 2019)

Themes:

- Gender discrimination & VAW
- Sexual and reproductive health rights
- Socio-economic empowerment & rights
- Rights of marginalized women (Gender minorities' rights, Disability rights, Rights of marginalized community women, Dalit, Indigenous)
- Women's legal rights
- Environmental justice and rights
- Organizational development & self-reliance
- Feminist humanitarian support

Grant disbursement

701	512	56,620,637	70
Grants disbursed for programs	Grants disbursed for organizations	Total amount of grants disbursed (NRs.)	Districts covered (7 provinces)

Capacity building training (2008 – 2019)

213	1159	52	54
Grantee organizations	Grantee participants	Trainings conducted	Districts covered

Learning monitoring and evaluation

Based on three principles – Right based, Feminist lens with Appreciative Inquiry. (Initiated in 2014)

75	29	46
Frameworks developed	Projects evaluated	Projects monitored

Mentorship programme (Initiated in 2017)

10	10	16	2
Districts	Mentors	Mentee org.	Mentors meet-up

Volunteer programme (1997 – 2019)

825	3,191,979
Number of volunteers trained and mobilized	Total fund raised by volunteers during mentoring period (NRs.)

Children programme (Initiated in 2007)

around 500	25
Number of children involved in this program	Number of active children

Tewa Centre : Deepyogini

A residential facility of tewa

399	162	237
Organizations have used the facility	International organizations who used the facility	National organizations who used the facility

5 Tewa's Twenty-five Years of Learning & Achievements

From the time Tewa Founder had the vision to begin Tewa promptly after the WCW/Beijing September 1995, up until now, our political and socio-economic contexts have gone through major transitions like the 10 years long armed conflict; the unimaginable palace massacre in June 2001; the overthrow of the Monarchy and the restructuring of the State; the May 2015 earthquake during which the 4 months long India blockade is to be noted; and now COVID-19! Despite these ongoing upheavals, Tewa managed not only to ground itself institutionally and support women's groups throughout Nepal; but modeled local philanthropy and self-reliant development especially by creating the Tewa

Centre; and demonstrated a way of being/doing what can be considered exemplary by any standards! At the same time, it is worth mentioning that all these happened despite ongoing leadership transitions at the Executive Board and at the level of the staff.

These were possible only due to constantly being agile, alert, and listening to the ground/s as the rapidly shifting context demanded. All of these could only have happened owing to the investments in building ownership of the Tewa team – including the volunteers; the leadership/s demonstrated; and the dedicated hard work of the staff who primarily lead and run Tewa on a day-to-day basis. The Founder's story on our website gives a

better understanding of the values Tewa is grounded on and the approaches used. On reflections, this body of work will enrich all of us to assess some of our collective learning from the work we have done at Tewa.

The Grant Making Program

During the founding years a feminist lens on one hand, and women's lack of access to resources even in an aid-dependent country, gave the impetus to make grants to organized groups of women. The women's groups had to be officially registered as was mandatory for legal validation and to ensure that women's voice and visibility was enhanced, thus enabling their increased political participation at the local level.

The Founder also ensured that we work with a set of values to enable cliched words like transparency and accountability to be a lived experience for all the stakeholders: grantees, donors, volunteers, and the Tewa team.

Responding to grantees'

Participants during one of the session in volunteers' training giving their own perspectives on feminism and patriarchy

5 Tewa's Twenty-five Years of Learning & Achievements

felt needs initially mostly focused on economic activities; but over the years according to the changing context/s and their own learnings, their requests increasingly came for addressing social, political and economic “rights”, as well as women’s rights and roles for environmental justice. Indirectly, the grants significantly contribute towards strengthening the Nepali women’s movement for rights and justice.

Grants also increasingly support the institutional strengthening of the grantee organizations comprising of strategic planning exercises; representation for women’s political participation; leadership and team building exercises; learning, monitoring & evaluation; disaster management and relief; as well as other necessary logistical support.

With the understanding of these needs, escalating inflation, and Tewa’s increase in a local donor base, over the years the grants grew relatively larger in size. Initially we felt the grant making program needed to be solely dependent on local fundraising to develop community philanthropy, build trust, and self-reliant

development. But as demands for the Tewa grants increased, and international sister funds showed interest in supporting Tewa, a concept of matching funds was introduced in 2013. However, while the matching funds enable Tewa to increase outreach, we are careful that this does not exceed the money Tewa raises locally.

Three grant making goals were developed to categorize our grants in specific ways according to the chosen themes. This has not only helped track the grant data, but also make an analysis of the information generated.

The grant proposal formats have been periodically revised in-order-to enable it to be concise and clear for our applicants to fill. Proposal development and refinement continues to be an interactive process between the Tewa staff

and the grantee organization/s. This has helped to strengthen the capacity of the grantee groups and has also enabled Tewa to understand the varying ground realities of the grantee groups.

Over the years Tewa has given support to women on humanitarian grounds. Additionally, Tewa also provided support in the wake of disasters like floods during the monsoons, landslides, and earthquake/s. During Nepal’s heightened armed conflict, the Tewa Board allotted 20% of its grant making budget for peace-building work.

It was important for the grantee groups to connect with each other and collaborate for collective lobbying and activism. Therefore, Tewa invested in building and supporting network/s of grantee partners and facilitated

their broader linkages with on-going national and international movements. Tewa actively promoted their voice and visibility through negotiating/creating linkages at the local and national levels to solicit support for their issues and agendas.

Tewa has collaborated and supported issue-based movements through advocacy and activism like those for a timely Constituent Assembly; women's equitable representation at the national level; the Occupy Baluwatar movement led by youths; the One Billion Rising global movement, and other collective campaigns. Tewa takes responsibility for strengthening other campaigns for emerging issues by mobilizing Tewa's network/s and adding to it Tewa's institutional strengths.

The May 2015 Earthquake

presented a huge challenge. But Tewa rose to the occasion and was very prompt in providing both relief and later, necessary recovery support. Our specific focus was on supporting women, children and other vulnerable groups in the earthquake affected communities under the leadership/s of our local grantee partners. This provided the much-needed immediate relief support since the government was much slower in getting organized.

Further Strengthening Grantee Partners with Capacity Building

---

During the initial years, Tewa focused on providing seed grants, and in local fundraising

since we were breaking new grounds in Nepal. We were also just beginning Tewa with limited human resource. As time moved on, we realized that providing funding support alone was not enough since most grantee partners were not organizationally strong with skilled human resource/s.

Capacity building and network building of the grantee groups along with peer learning amongst themselves, was initiated. Group training sessions on proposal development and writing; learning, monitoring & evaluation; legal issues related to women's rights; conceptual understanding on gender and equity; feminist movement building; lobbying and advocacy; and skills in leadership development and communications were also imparted. These have helped grantee groups strengthen their capacities and has provided the necessary tools to deepen their own understanding/s. These workshop/trainings have also provided platforms to our grantee partners to exchange experiences and expertise, enhance their skills, and make regional and national connections to strengthen their networks.

5 Tewa's Twenty-five Years of Learning & Achievements

Since 2017 Tewa began a “Mentorship Program” which is another way in which we are helping to strengthen some of the grantee partners based on their needs. Mentors work in the background/s, to support grantee groups in different geographic areas and provide hands-on support and capacity building to strengthen the grantee/s and their work and also encourage institution building and second line leadership/s.

Deepening Philanthropic Efforts

Tewa is dedicated to the women's rights movement. We are also committed to doing this in a sustainable manner. Therefore, local philanthropy in Nepal, which

Beneficiary chanting slogans on the celebration of One Billion Rising rally

was traditionally embedded in religious and cultural forms of giving, is now slowly shifting for cause related giving such as women's empowerment and rights. In the initial years, this kind of fundraising was very challenging owing to a lack of trust and confidence.

Tewa continues to constantly develop and adapt our approaches to capture the imagination/s that meet the interests and aspirations of our diverse donors.

Tewa's key philosophy is Philanthropy for Equity and Justice. This means that in order to achieve this, we needed to fundraise primarily from Nepali individual donors, and give grants to organized groups of rural women all over Nepal. Over the years as opportunities arose with more women groups approaching us for support, as well as an

interest from some of the women's funds to support our grantmaking programme, Tewa initiated a concept of “matching grants”. However, care is taken that the external support does not exceed what is raised annually at the local level.

Earlier mobilizing local resources entailed conducting a variety of fundraising events and programs by Tewa. Over the years, we have learnt that joining hands with like-minded partners and allies in hosting different events for fundraising purposes can be effective. Our message/s spreads widely and we have a broader reach into the communities. This has also given us ongoing clarity and learning on community philanthropy and the mobilization of local resources, in rapidly changing contexts. Tewa continues to retain some

Let's smile at the camera! Grantee partners at Tewa during the capacity building wearing traditional dress for the event

core fundraising activities which Tewa itself organizes; but Tewa collaborates with others on some other events; and over some years now, Tewa is trying to recruit and retain annual donors.

Tewa not only practices payroll giving, but the Tewa staff/s are donors in the ongoing fundraising events and campaigns.

Our community philanthropy approach has not only helped promote a culture of alternative giving but has also promoted self-reliance amongst ourselves, our partners, and grantee partners. We are encouraged to do this by reflecting in an ongoing way on the various practices and approaches of Tewa's fundraising events and campaigns.

The orientation and mobilization of fundraising

volunteers (conducted in two to three batches annually) was begun in the early years of founding Tewa. Throughout the years, attention is paid on the education/exposure and development of the volunteers while they morally commit to fundraising for Tewa, as well as providing Tewa a willing pool of human resource for all the events and programme/s that happen annually. This has also enabled Tewa to build a very diverse donor base.

Self-reliance & Sustainability

As the armed conflict escalated during 1999 owing to which bank interest rates hit rock bottom, a decision was made to invest

the 17.2 million rupees endowment fund in a Land & Building Development Project. Tewa also initially fundraised locally every penny it gave out through its grant making programme.

Having acquired land, the building work was initiated with the remaining money from the endowment fund. The Founder returned to Tewa in April 2011 in “servant leadership” to complete its infrastructure, necessary fundraising, and set up a management system in place. Although the Tewa Center (TC) was completed structurally with the closure of the Sampanna Campaign in 2014, it was fully operationalized during 2017 before the Founder handed over the TC at end of 2017. Since the end of 2012 when the TC began to be partially used, it brought in adequate resources to support the incremental TC staff/s and necessary refurbishing/furnishing, and maintenance work. The Tewa Centre also landscaped an organic garden and orchard which helps in sustaining residential guests and events. When occupancy is low the produce is sold off to interested staff and visitors.

The Tewa team through

a process, collectively named the TC “Deep Yogini” – as a feminist space. In 2016 the Founder also felt that the TC is a living organism, and it also needed the same care and attention. This idea was discussed and researched within/by the internal team, and through a process widely owned by the Tewa team. This concept has enabled values of care, frugality, and sustainability to be a lived experience also at Tewa Centre.

Along with the TC, Tewa’s work culture reflects the values of frugality, democracy, inclusivity,

diversity, transparency, and accountability. Tewa mobilizes local resources, grows organic food, promotes healthy and a spiritual way of life, and is ecologically mindful. Tewa sees itself as an integral part of the local community/ies where it is physically grounded, as such Tewa engages with them in all suitable activities and programme. Tewa continues to invest in strengthening its internal management and good governance systems by constantly reviewing, and updating policies and strategies so that they remain effective, efficient, and relevant.

Strategic Planning & Learning, Monitoring & Evaluation

Strategic Planning within Tewa has been an interactive process engaging the earliest Board chair committee, and staff. The 5 yearly strategic plan/s once approved and owned, have provided all with the impetus to stay focused and to be determined in monitoring and measuring the work and the impacts aimed for.

Grantee Partners
with Immediate
Past President
Dr. Nirmala KC
in Nawalparasi
during capacity
building training

Tewa's volunteer Nirmala Gurung, busy in drawing and coloring during the art workshop

In Tewa, Learning, Monitoring & Evaluation (LM&E) unit was started in 2014. But it could not be implemented owing to the 2015 earthquake. In 2016, Tewa began implementing the LM&E with a feminist perspective for direct grants. This has enabled Tewa to keep track of even smaller sized grants. Annually around 25 initiatives supported by the grants are monitored and evaluated. Through the LM&E, Tewa learns and records the smallest changes which enhance or challenge the lives of women. These changes can be at the individual, family, community, or systemic levels.

In addition to this, Tewa has understood that empowering women requires

more than just providing them with knowledge, skills, and information. It requires that we as Tewa also respect and value their beliefs, norms and in no way enforce any activities. Rather Tewa keeps the women at the center of its planning and implementation and lets them take the lead in the process/s so that the process itself becomes empowering for them.

Periodically, Tewa has taken the initiative of self-reflective exercises – looking deep within oneself/ves, the work, and leadership/s at both the levels. These critical reflection/s exercises have been crucial for Tewa's learning so that we can change for the better, stay grounded, periodically reaffirm and renew our commitments.

Expanding Networks & Strengthening Collaborations

In the more recent years, we have taken up opportunities for collaboration with other like-minded organizations that have expertise in different areas. Building capacity of grantee groups in understanding climate change and environmental issues, and the role and rights of women in relation to these issues is one such example.

We have been increasingly joining hands with both international and national level networks. This has helped us to become a part of a collective movement which has strengthened the voice of the Nepali women.

Strengthening our Core: Building the Institution/s, Board & Staff Capacity

---

The Founder worked for 5 years and 9 months in grounding Tewa's programme/s and institution. During this

time, the Board leadership was handed over after the initial 3 years, and the transition of the Executive leadership was initiated 15 months before the Founder handed over in June 2001. A transition of leadership/s and investing in second line leadership has been an ongoing practice at Tewa.

Tewa is a staff-led organization, where the Board, besides their key roles of providing strategic directions and legal and fiscal backstopping, is also deeply engaged in supporting various Tewa's programme/s.

Special attention is being paid to enhance staff capacities,

understand their interests and abilities, and groom them for effectively shouldering their responsibilities. Skill trainings, exposures at the national and international levels, and learning on the job with mentoring by senior staff/members, have helped in building staff capacity.

Tewa has been proactive in strengthening the organization by reviewing, revising, and upgrading policies and guidelines related to key programme/s, finance, human resource development, and good governance.

Mentoring and grooming of staff and interns; passing on

leadership/s within the Board and the management; and responding to the expanding role/s by the revision of the Tewa organogram – have been critical steps in helping Tewa function systematically, with deepening commitments and staying true to the Tewa vision.

In conclusion, working at Tewa is not just a job or a project for all who are engaged. At Tewa we have internalized that we all need to own our vision 100%; care for each other and everyone as we do this work; and recognize that Tewa is helping forward our collective cause for women's rights!

Happy Mentors with the facilitators, ED and program officer during the first Mentorship training

6 Staff Sharing

Anuja Shrestha
Grant Making Manager

Being a part of Tewa, I got opportunities to understand the issues of women and the grounds for gender equality in our society. I was able to contribute to social transformation in our society through our grantee partners.

Basanti Lama
Philanthropy Officer

Tewa is a source of inspiration for me. Tewa, a self-reliant fund, has become a support for all Nepali women. All of those who are family to Tewa are also Tewa's donors. In this light, I am

proud to have also been able to participate in Tewa's journey. I am in the process of spreading the example of Tewa's community philanthropy in my family and my society, and I am confident that this will lend additional strength to me and my network in becoming self-reliant. I am grateful towards Tewa.

Menuka Mizar
Floor Supervisor

Four of us friends (Saraswoti Maharjan, Rajani Maharjan, Ganga Tamang and I) joined Tewa on March 4, 2013. When we arrived, construction work of the building was being

"We can build an economy that does not destroy its natural support systems, a global community where the basic needs of all the Earth's people are satisfied, and a world that will allow us to think of ourselves as civilized. This is entirely doable."

– Lester Brown –

done. Slowly, the rooms increased and we learned the work. As we looked on, vegetable gardening also started. In the process of new friends joining us, we learned a lot about housekeeping responsibilities. We learned all of this with help from Rita didi, Janaki didi, Mukta didi, Mina didi. Caught up in work, their direct involvement with the organization lessened, and Aruna didi arrived. She taught each of us additional skills related to housekeeping and maintaining hygiene. We were enabled to fulfill our responsibilities with help from her and the entire Tewa team. With time, we were able to understand and learn the various changes that happened within Tewa, and we were able to work as a united team. We are all happy with this. We hope for Tewa's advancement and progress. We all heartily congratulate Tewa on its 25th anniversary.

Nikiba Pradhan Maharjan
Jr. Program Officer

Tewa for me is not just an organization but a family. The volunteers program has provided a space for different people to come together and learn. Three years of handling this program has helped me overcome my shyness and has developed my mass communication skills. I have learned that only when equality prevails can a society or a country be promoted.

Ram Deola
Office Assistant

I have been employed at Tewa as a helper for the past 18 years. I consider myself very fortunate to be able to work at Tewa. I feel as though I am with family while I'm working at Tewa. I have gotten the chance to learn not only work but also tradition at Tewa. I feel very happy that I am able to make some contributions to Tewa, an organization that has been helping Nepali women access their rights.

"No country can ever truly flourish if it stifles the potential of its women and deprives itself of the contributions of half its citizens."

– Michelle Obama –

7 Voices from our Grantee Partners

One for all
and all for one

Barpak Mahila
Bahudeshya Sahakari
Gorkha

Barpak was the epicenter of the earthquake that hit on April 25, 2015. Thousands lost their lives to the earthquake, many suffered injuries and many properties and livelihoods were destroyed. In a situation where each member of the community was stricken by trauma, a lot of relief aid arrived, but we received a different kind of aid from Tewa.

The volunteer women from Tewa arrived and worked to rescue victims and dress their wounds. Additionally, with the help of Tewa, women were united to form

ten women groups in each ward with the intention of empowering marginalized women, single women, Dalit women and disadvantaged women and enable them to create access to income generation. Tewa aided each group with NRs. 50,000 grant in the form of a social security fund. We also conducted training related to income generation, awareness programs, skills related to participation and leadership in meetings as well as women empowerment.

After running programs with support from Tewa, a majority of the women have developed leadership skills. With the aim to unite the groups formed by Tewa by building a single, convenient platform for them to work on, and with the vision of 'One for all and all for one', we

were successful in registering Shree Barpak Mahila Krishi Bahudeshya Sahakari at the Division Cooperative Office, Tanahu, Damauli, in collaboration with the Women and Children's Office, Gorkha on April 9, 2017. Four hundred and seventeen women are now affiliated with this cooperative organization. Women are farming vegetables and running small businesses by taking investment loans for income generation which has improved their economic condition. This cooperative has also been successful in planning awareness programs related to women's rights, such as the International Women's Day, the 16-days campaign against gender-based violence, and cleanliness programs in various communities.

As a result of the accounts management for cooperatives

Mentor Nirmala Gupta during her monthly visit at Gorkha. She taught the mentees about the importance of documentation in the organization and thoroughly explain all the processes needed

Members of Barpak Mahila Bahudeshya Sahakari participating in a rally on the occasion Women's Day

training conducted for the members of the organization with the support of Tewa's grant, the account-keeping of the office has become easier. Along with this, the communal vegetable farming program has utilized fields left barren to produce pesticides free vegetables. This has also contributed to women's health. The organization has also been successful in advocating for the reduction of increasing child marriages in the community. Child marriage and polygamy are crimes punishable by law. To develop the mentality against engaging in or facilitating child marriages or polygamy and raise awareness, we have been running mother's groups and adolescent girl's groups.

Barpak Mahila Krishi Bahudeshya Sahakari Sanstha expresses gratitude and special thanks towards Tewa. The capacity and skill building training and grant provided by Tewa to the women of Barpak has supported in increasing their financial and communal standing. Additionally, programs like these have not only developed leadership skills but also increased awareness related to women's rights in our community.

The power of organizing for the development of women

Mahila Adhikar Manch
Dhanusha

Mahila Adhikar Manch was established in 2009 with the aim of reinforcing and widening the women's network and collaborating to conduct persistent activism, lobbying and public advocacy to attain the rights of the marginalized, at-risk and oppressed women of the hills and the Terai. This organization was established as a non-profit organization that helps to ensure women's rights by identifying women suffering from violence, who are often disadvantaged, Dalit, or socially marginalized women, and providing them required legal and medical support.

Till date, we have been successful in making a name for ourselves at the district and central levels by taking initiatives and making efforts towards women empowerment. Emphasizing on the power of organizing for the development of women, we have been expanding networks and organizations from the wards to the District Center. To continue this process, we received a grant from Tewa for the first time in 2014. As a result, networks were expanded to three additional Village Development Centers and two wards within Janakpur Municipality. Capacity building training for women in these areas were also conducted. The number of members in our organization is now 5000. Along with advocating for women, we have been strongly raising a voice against violence

inflicted on women. Women affected by violence such as domestic abuse, child marriage, polygamy, legal disputes regarding inherited land and property, marriage registration, forced homelessness, rape, marital rape, economic violence, attempted homicide by burning, homicide, and accusations of being a witch have been provided legal assistance as well as social reconciliation through which we have been successful in solving their issues.

Additionally, the organization has also received a second grant from Tewa for awareness-based and skill-based training related to disaster management to ensure safety against the threat of annual floods. Through this, we have been able to spread awareness in areas at-risk of flooding. We have also been persistently advocating for disaster management within related local bodies. Along with this, we have been enhancing

the leadership of members of grantee partner network, Janaki Mahila Sanjal who had received grants from Tewa.

Following our collaboration with Tewa, members of the women's rights forum at the local levels are going to be aided in ending the various kinds of discrimination as well as corruption in the society through the development of their capacities. Additionally, women have also been enabled to fight against

the deeply rooted patriarchal views in remote areas and live freely by raising voices against the oppression, violence, and exploitation faced by women in the name of patriarchal views or customs. As a result of this organization's efforts, cases of child marriages and polygamy have reduced, while discrimination between sons and daughters as well as domestic violence has been minimized. Along with advocating for their rights, women have also become enabled to offer meaningful participation and raise their voices in communal meetings and are no longer limiting themselves to doing the bare minimum of offering a signature.

Participants of awareness raising program to nullify violence against women and children

---

Self reliant for sustainability

Mahila Mukti Samaj
Dadeldhura

How much has our work changes society is more important to assess than how much we have worked for the society. Mahila Mukti Samaj was established by the efforts of a few leading women in 1995 to support women in Dadeldhura, who had fallen prey to disease, starvation, a lack of education, of violence and injustice.

In its early days, this organization operated on internal sources, beginning its work with the Mahila Hinsa Nyunikaran Dabab Samuha. Later, with the help of various national and international organizations and local bodies, we have been playing a big role in societal transformation by conducting programs such as women's empowerment, reduction of violence, reduction of poverty, equal development of women and men, child protection, birth registration, drinking water and hygiene, increase of good governance in local

bodies, education and literacy, institutional sustainable development, advocacy and safe houses for victims of violence, etc. We are not unfamiliar with working on a tight deadline while resources are available and struggling to work in its absence. One organization has been aiding Mahila Mukti Samaj every time we have faced a financial crisis, with complete faith and unconditionality. With aid from Tewa, we have been running programs to increase participation of women in politics, conduct skill-based training for those affected by violence as well as develop their institutional capacities, establish safe houses and restore their place in society.

The situation during which someone helps is more important than how much someone has helped. Help received during hardship is priceless. After the establishment of the organization's savings fund, the founder of Tewa, Rita Thapa in addition contributed seed money of two thousand rupees which has now accumulated to seven lakhs. Exercising community philanthropy under Tewa's guidance, Mahila Mukti Samaj, even today, is known as the only organization that advocates for women affected by violence and runs safe houses even without the aid of donor organizations in Dadeldhura district.

Promoting community philanthropy and enhancing leadership

Srijanshil Mahila Samaj
Kathmandu

With the aim to unite and empower the women of Goldhunga, Kathmandu the Srijanshil Mahila Samaj was established in 2016 with support from Tewa, through the Earthquake Relief and Recovery Program. Immediately after establishment, just as the first program for the development of women's leadership and capacity as well as the entrepreneurial development had been conducted with Tewa's first grant, we lost the founding chairperson and advisor (Soniya Thapa and Rina Rai) to a road accident. We suffered a huge loss and reached a situation of disarray. But with Tewa's persistent support and help, we have been able to move forward. Time turns out to be a great teacher and has taught us a lot. By understanding the community and running various programs for societal transformation, collecting resources by

Member of Srijanshil Mahila Samaj. These strong women have collectively started raising funds by selling used goods or renting out chairs and tables in their own community for the organizations' self-reliant

practicing community philanthropy taught by Tewa and making the organization sustainable, we have become capable of standing in unison in decision-making roles.

Srijanshil Mahila Samaj has been working to increase awareness about topics related to health, education and advancement of marginalized women and children in society by running various skill-based training for women's independence and establishing them in the society. We have been raising awareness and taking an initiative and advocating against violence inflicted on women, in collaboration with the local security bodies, to bring justice to women affected by violence. Addressing the distinct effect of climate change on women, this organization, in collaboration with local bodies, has been running various programs for women and environmental justice such as; afforestation to reduce soil erosion, clean-up programs within the village, neighborhood, and ward, as well as river conservation. We have also been running informal educational programs

in collaboration with local bodies. The women who have benefited from this have been enabled to form groups to protect women's rights and develop their community.

Though it is not that easy for women living in society to put themselves forward and transform the society, women have been able to side-step various obstacles and become capable of putting forth their problems bravely and openly to teach women and children of their community the things they know. Additionally, the philanthropic view of needing to give back instead of always taking has also been awakened. We have been successful in teaching others and advancing together in the campaign of progressing through the mobilization of local resources for community development by putting community philanthropy taught by Tewa into practice.

Beneficiaries of Blind Women Association. After the training, these wonderful women have started income generating and support in the organization

7 Voices from our Grantee Partners

Development and empowerment of visually impaired women

Blind Women's Association
Kathmandu

The Blind Women's Association was established in 2010 with the aim to protect and promote the cause and the rights of blind or visually-impaired women. This organization has been conducting various kinds of programs for the development and empowerment of visually impaired women. In order to promote the rights of visually impaired women within the district level, we have unified them and expanded its branches to 13 districts till date. Along with initiating debates, advocacy and lobbying within related bodies to protect and exercise rights of

Partner of BWA using slate and stylus to write Braille

disabled women, We have been conducting awareness programs to promote positive thinking in the society towards disabled women, which supports them in leading dignified livelihoods. Additionally, we are making efforts to increase women's access to various areas for financial, societal and political assimilation. Similarly, we have also made counseling and legal services available to visually impaired and disabled women who are suffering from violence or are impoverished to increase their access to justice.

In the process of collaborating with various organizations to holistically develop the lives of visually impaired women, we received Tewa's grant and have been successfully conducting various programs since then. In order to promote employment for visually impaired women, we planned an interview program for visually impaired women with potential employers from governmental, non-governmental and private companies with Tewa's first grant. Employers from various sectors attended said program and expressed commitments

towards providing support for the employment of visually impaired women. As a result, 10 visually impaired women have been successful in gaining employment in various organizations according to their qualifications and capabilities. With increased confidence, they have been able to move forward in life with positive mindsets and the manner in which they are regarded by their families have also changed. To some extent, there has been a change in the negative mindsets with which society regards disabled women. Following these programs, visually impaired women working in various sectors have reported changes in behaviors towards visually impaired women in the workplace and consideration from employers regarding their problems.

Moreover with the second grant, we conducted classes in legal literacy for disabled women in Gulmi district. This helped in reducing violence against disabled women by increasing their awareness of legal provisions. Additionally, a paralegal group composed

of disabled women has also been formed. Along with the leadership skills development training conducted for the members of the organization, the organization's strategic plan (2017-21) and the employee as well as financial guideline document was also completed under this grant. As a result, the representation and participation of visually impaired women in various local and national level programs have increased due to an increase in their leadership capabilities. Similarly, good internal management of the organization fostered by the arrangement of strategic and internal guidelines also improved the pace of the organization. Besides this, participation in frequent training and invitations to seminars and gatherings received from Tewa has provided a notable service to the capacity development and empowerment of visually impaired women. With the hope of continued solidarity, support and encouragement in the future, we would like to express heartfelt gratitude for the important contribution made by Tewa in the development of visually impaired women.

Members of Didi Bahini working on the farm garden built after the livelihood training

Addressing gender inequality

Didi Bahini Mahila Krishi Sahakari Sanstha
Dhading

Addressing gender inequality prevailing in society, the Didi Bahini Mahila Krishi Sahakari Sanstha was established in 2011 by the women of Chainpur Village Development Committee, Dhading to improve the standard of living of women in the community and to advocate against violence faced by women. This organization has been attempting to improve the lives of women in the

community, mainly through financial empowerment and awareness programs. Through advocacy and lobbying, we have been attempting to bring justice to women afflicted by violence and to minimize violence against women in the community. Temporary shelters have also been built for their protection for emergency. To minimize the discrimination prevalent in the community, we have been conducting programs in collaboration with various organizations. Additionally, we have also conducted programs related to current issues like violence against women, child-marriage, polygamy, women's rights as well as children's rights, and others.

One week of Vocational & leadership training organized by Didi Bahini with the grant support from Tewa

7 Voices from our Grantee Partners

We first conducted an awareness program for women, especially young girls, with support from Tewa, when the risk of human trafficking increased following the 2015 earthquake. As a result, we were able to be alert in that critical time. Owing to the leadership development and public speaking training conducted with support from Tewa, some of our members who hesitated to speak in the presence of anyone were able to articulate their views among friends, while some were able to conduct programs for friends. This contributed to women's affinity and accountability towards the organization. They also began an effort within their families to understand and reduce

gender discrimination. Having the opportunity to participate in capacity development training organized by Tewa has not only increased our capabilities and knowledge of various subjects but has also increased our self-confidence.

Our organization has also been making strides towards sustainability through the exercise in philanthropy taught by Tewa. Additionally, we have also been successful in mobilizing local resources. We have also become capable of advocating and

lobbying for various issues in collaboration with local and nation-level bodies with support from Tewa. We have been successful in increasing women's financial and social esteem by encouraging traditional businesses and by mobilizing local resources according to Tewa's direction for women and environmental justice. Tewa's grants have also supported us in lobbying for safe foreign employment, addressing human trafficking, as well as creating alternative employment opportunities. We have now become renowned in the district as an organization of women who have proved themselves in their community.

To conclude, Tewa's grants and capacity building training have been a large help in getting us where we are today. We express our gratitude to Tewa's contribution and our commitment to continue striving for societal transformation in the future.

Mentors during their visit with mentees from Didi Bahini organization

Leadership from those who are involved

Mahila Shramik Sashaktikaran Samaj
Kathmandu

Members of Mahila Shramik Sashaktikaran Samaj participating on Women's Day rally

We find that 70% of the labor employed in areas of labor-intensive industries as well as in production of small, home-made goods and carpets are women. These women arrive in Kathmandu from Nepal's rural areas hoping for employment in the city as an alternative to suffering from violence, poverty, and unemployment by undertaking easily available jobs some of which are even unsafe. These women are required to carry on with daily life amidst various

kinds of violence, pain and suffering. Women who have escaped violence are forced to endure various kinds of additional violence. In light of such a situation, Mahila Shramik Sashaktikaran Samaj was established in 2002 with the participation, leadership and activism from women laborers themselves with the main slogan, 'जसको सवाल उसको नेतृत्व' ('Leadership from those who are involved,') seeking to protect and advocate for the rights of women, especially

those employed in the carpet industry. This organization has collaborated and coordinated with various industrial and governmental bodies that work in areas of women's skill development, capacity enhancement, labor rights and insurance of participation, awareness of various kinds of oppression they might face, risks, awareness of health and hygiene, and service and support in societal and legal matters.

In the process of collaborating to uplift women laborers, we have got a lot of opportunities to coordinate with Tewa to conduct various programs for the upliftment and empowerment of women laborers. We have conducted training related to violence against women, leadership development, and women's health for communities with support from Tewa's grant. Women laborers have grown more confident through such

Participants of awareness program on savings and finance management to the members of Women Labour Empowerment Society

programs. There has been increased awareness regarding the need to not endure violence but speak up against it. Women who participated in these training have learned the need to be aware of subjects like violence, harassment, and labor exploitation, and help anyone trapped in such kinds of problems. We have also provided training to women laborers on financial mobility and information about saving, ways of keeping accounts to track group expenditure and the mobility of money, income management and savings with support from Tewa. Additionally, information on various topics regarding the provisions made in the new constitution for women's rights has been disseminated. As a result, along with becoming capable of personal as well as organizational financial management, women laborers have also become informed about new laws and policies, thus becoming aware and alert about their own rights. Tewa's grant has been quite important in conducting various programs geared towards making women laborers affiliated with this organization aware, alert, and capable.

The fight for inclusion and representation

Inclusive Forum Nepal
Kathmandu

Inclusive Forum Nepal is a non-governmental organization established on 26 March 2000 by members of the gender and sexual minority group. Along with conducting various programs for the human rights and interests of gender and sexual minorities, Inclusive Forum Nepal aims to establish in the society the members of the community who have faced discrimination prevalent in society, domestic violence, oppression and shaming

inflicted by their own families, as well as those spurned by the society, and enable them to live independently and as equal citizens. Inclusive Forum Nepal has been conducting programs for members of this community that focus on their sexual and reproductive health, development of life-skills and support of their independence, while also collaborating and cooperating with organizations with the same goals.

With a limited group and only five members and volunteers, this organization conducted programs with a minimal budget for two years. After a while, due to a lack of a budget, a situation arose where the organization was no longer able to continue advocating for the rights of the community. We were all disappointed

and had arrived at a situation where we were ready to close down the organization. In this situation, we received information about Tewa and requested help from them.

Tewa understood and supported our campaign and our issues, providing us a grant to increase our capabilities as well as raise awareness for our rights. As a result of the Proposal Writing training, we were successful in getting a grant for conducting programs from the current District Development Committee in Kathmandu. Tewa's support has enabled us to increase our capacity, help those suffering from violence, and support the network of our scattered numbers. We also have been able to improve our belief in

Share love. Members of Inclusive Forum Nepal

and commitment to our work. Along with this, awareness of this community has also increased.

Tewa's grant has also provided support in legal areas to Inclusive Forum Nepal. In the year 2016, Lati Buduja, a victim of sexual violence, was given legal support as well as rehabilitation. Buduja is a disabled, single woman. The culprit was sentenced to 12 years in prison, while support was provided to Buduja to earn a living.

Three years after Inclusive Forum Nepal had received

the grant from Tewa that had stabilized the organization, the government refused to register the organization's director, Badri Pun (Dilu Buduja) as a candidate in the first phase of the local elections, because his gender was marked as 'Other' instead of 'Male' or 'Female' on his citizenship. A lawsuit was filed to support Pun and exercise the basic rights outlined for us in the constitution. Tewa had helped us during that time as well to fight for our rights and ensure the rights of gender and sexual minorities. As a result, although we weren't successful with the lawsuit, this incident created an environment where members of our community were able to run in the second phase of the elections. In conclusion, Tewa's continuous support has provided a lot of help in the campaign (LBT Movement) to ensure the rights of the members of this community.

Team of Inclusive Forum Nepal who are working for the rights of sexual minorities

8 Tewa's Sustainability 8 Approach

Tewa Fund building built from the support of Nepali local donors

Deep-Yogini (DY)/ Tewa Centre: A Residential Centre Run by Tewa

The Tewa Land and Building Development Project (TL&BDP) was initiated during the leadership transition of Rita Thapa. She suggested that Tewa invest its 1.72 million rupees endowment fund in land and building project because the bank interest rates dropped phenomenally as the armed conflict escalated during 1999. An appropriate 16 ropanis (approximately 2 acres) of farmland was bought at Dhapakhel, Lalitpur. With the remaining money the boundary walls on 3 sides and the Upahar block was constructed warding off noise and pollution.

It was clear that the infrastructure built could be based on Nepali architecture and according to the natural contour of the land so that no infrastructure would dominate and sticks out but could merge with the natural environment of this farmland. Based on this principle, from an open competition amongst the

architectural firms/companies, the best suitable design for the Tewa office building was selected by a team of overseeing technocrats and Tewa advisors.

The period of post conflict transition after the 10-years long armed conflicts (1996-2006) was a very sensitive time. This is when Rita offered herself in servant leadership to begin work on the remaining infrastructure and landscaping, with the launch of the Sampanna Campaign (SC) (April 2011 - March 2014). The SC was led by the TL&BDP Co-coordinators,

Founder Rita Thapa and the then Chair of the Executive Board, Meera Jyoti. For this, Rita on her part, resigned from the Tewa Board and offered herself voluntarily to carry out necessary fund-raising, oversight of the construction work/s, and eventually human resource development and necessary systems needed for overall management aspects of the TL&BDP. The campaign was held together by 9 “Nava Durgas” out of whom Louise Davis coordinated the campaign fund-raising in the global north.

Monument built after the end of Sampanna Campaign with the names of donors carved on it

Regular and lengthy strikes and shutdowns were very common in those days. During these adverse times, the infrastructure development works under the Sampanna Campaign could not remain unaffected. Unavailability of construction materials, and difficulty to commute between work and home were faced by all. But Rita took it all up in her strides. She walked from home to Tewa to ensure supervision and motivation to the labourers during the strikes day. Motivating the workers even with some healthy and nutritious home cooked

food that came from Meera's and Rita's kitchen ensuring essential care and attention in relation to the worker's health. Thus, winning the hearts and minds of the workers to work with sincere and utmost dedication during those challenging times.

The SC set a goal to raise US\$ 900,000; complete remaining residential infrastructures & landscaping; delink the Tewa Centre (TC) from Tewa the Nepal Women's Fund - while still under the legal & fiscal oversight of Tewa; promote the TC - modeling self-reliance, organic and

naturally harmonious way of life, and an ethically grounded center; while still managing the multi aspects of a residential facility.

During the campaign period, over a million dollars was raised, exceeding the set goal. Of this almost US\$ 140,000 was gifted by Nepali donors alone. During the campaign period over 100 grantee groups also became donors to the SC. Furthermore, all of the staff including some who had left & almost all the members of Tewa became SC donors. Most of the remaining money, raised during the campaign period, was gifted by individual and activist donors, funds/ foundations, and organizations, in the global North. Of this US\$ 300,000 came in as a surprise gift via an anonymous donor of the Empowerment Charitable Trust at the nick of time!

The first residential building of Tewa: Aanandi-1, which started operating after the completion of sampanna campaign

The Construction works

Two major buildings, the Aanandi & Aanandi-2 were completed within 1 year each from start to finish.

Tewa had always encouraged organic farming. Each and every vegetables and fruits grown at Tewa is organically grown. These goods are sold to staff as well to generate minimum income to support the gardening

8 Tewa's Sustainability Approach

Furthermore, the 2 kitchen annexes, along with all other remaining infrastructures, the grotto, and Goddess Saraswati shrine, the Holy Cross, the rebuilding of the front parking lot and the other remaining landscaping were also completed. The campaign was brought to a close on 2nd April 2014 with a suitable event attended by international feminists, donors, and allies among others. The Sampanna Campaign stone hand-carved monument bears testimony to this multi-dimensional and mammoth task.

A notable doing was providing the office space for Nagarik Aawaz on a long term lease after taking a lump sum compensation of Rs. 1.25 crore for the same at a time when there was a funding crunch - well before the Sampanna Campaign began. This was seen to be of mutual benefit in the long run.

Developing the Land/Garden

Despite attempts being made to bring in landscape designing experts to advise on

the planning of the landscaping, it did not work out. Thus, pushed by the demand of the time, Rita's instincts, creativity, and thoughtfulness created suitable spaces as Aanandi-2 garden, the drying deck, the walking trails, the Dabali, the planting of trees, the vegetable gardens and the space for the SC monument. Along with the SC, the newly acquired land and the building of the Aanandi-3 block, the A3 monument

on the terrace, and all the vegetable gardens along the natural contour of the land was also accomplished. Another acquisition of a new piece of land enabled the TC to be eventually self-sufficient in fruits and vegetables.

TC has the right quality and variety of fruit and citrus trees. These required tending them during the trees' growing years to keep out pests in a pesticide free environment.

Aanandi-2 building

Traditional farming skills inherent in the local women who were hired, worked well. It is envisioned that the planting of seasonal vegetables in rotational way ensuring that no patch remains idle for a single day, selling what is not consumed within Tewa to generate funds, ensuring that there is ongoing drying, preservation of fruits and vegetables, and making pickles and jams is an ongoing activity at Santoshi.

Purchase of New Land & The Building of Aanandi-3

The initiation of the building of Aanandi-3 was unforeseen. But just as the SC campaign was wrapping up, the adjoining 1.10 ropani land was up for sale. It was felt in order to make full use of available facilities, the Tewa

Centre needed an additional residential building. Finally, after more than a year, Rita synchronized the availability of the land with the grant of a donor willing to support instantaneously. In this way Tewa managed to buy the plot of land. Today, Tewa owns in total 19 ropanis, 9 anas 3 paisas and 2 dams of land which is about 2 and a half acres.

As per Tewa's ongoing tradition/s if inclusivity 6 different sects of priests at the very beginning did the worship of the land "bhoomi puja". Consecration of building/s, bhoomi-puja, and vastu-devinations have also been done as required, in an inclusive & all-encompassing way. While renovating Aadhar post-earthquake, this floor was turned into the much-needed Boardroom, Board meeting room, and a store-room. In the new plot Tewa

Organically grown vegetables and kiwi at Tewa. The kitchen gardening done at Tewa aims not only to produce the vegetables but also focuses on the health of those who consumes it, strictly not using pesticides on it

Construction work of Aanandi-3 building

Development
Director of Tewa
Centre; Deepak
Dewan busy in
reading in our
Board room

8 Tewa's Sustainability Approach

now owns, Aanandi-3 which has been built in a record time of eleven months. This block fulfilled the need of additional rooms to accommodate guests to full capacity, considering existing meeting rooms in the Tewa Centre.

Rita with the Tewa team did their best to ensure that the Aanandi-3 came to fruition raising money as we went along through another campaign for specifically A3. A soft opening of A3 was done during 5th March 2017, and a formal opening was held on the 19th September 2017 in the presence of Han Verschure and Marleen Iterbeke among others, who also inaugurated the A3. A monument to commemorate the campaign for Aanandi-3 rests on the Aanandi-3 terrace made of 9 stone carved pillars.

Monument
on Aanandi-3
building carved
with the names
of donors who
donated for the
building

The Concept of the TC

The concept of a Tewa Centre emerged and evolved as the Sampanna Campaign took form and grew. Directed by Nepal's transitions, instability, war, the buying

of the land and the buildings were adapted to suit our environments and needs. The earthquake in 2015 took away additional rooms so it was the perfect thing to build one more residential building to connect to the land and ensure availability of adequate spaces to maximize the TC's use physically and environmentally.

The operationalization of the TC required a whole different skill set: hospitality,

housekeeping, gardening, and food management, ongoing procurement, promotion, and other related services! Thus the Tewa Centre while under the fiscal and legal oversight of Tewa needed to run autonomously with coordination and cooperation with Tewa. It is envisaged that the TC will eventually generate adequate income for Tewa/TC running costs and more.

Underpinning Values & Modus Operandi of the TC

No different from the values of Tewa many years back, respect, non-hierarchy, trust, transparency, accountability and yes, frugal efficiency in all we do and say are also the underpinning values of the TC. But owing to a different level of staff/s the practice of each of these are different on a day-to-day basis.

HR Development & Management

TC is fairly well organized in terms of necessary human resource, policy guidelines, and management. A full team of well experienced and rightly suitable staffs have equipped TC's management team to operate TC at its best. The TC is choosing to stay sparse at the pinnacle of the triangle. As such we are still looking to find the right balance in terms of multi-tasking and simultaneously taking specific responsibilities. The TC will adapt and change

Setting for a meeting inside Kamla Hall in Aadhar building

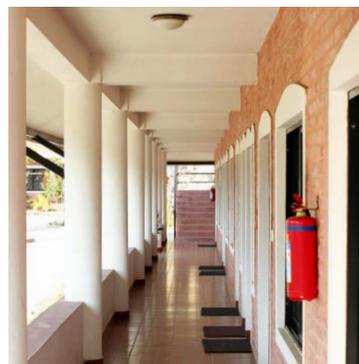
as occupancy becomes more dense and sustained.

Use & Occupancy

A range of organizations, from local NGOs, to INGOs to international and regional groups are organizing their residential and non-residential workshops at TC facility. Tewa's and Nagarik Aawaz's own ongoing meetings and workshops have greatly helped.

Corridor in Anandi-2 building. Each place, building and infrastructure had been designed with much consideration and meticulously to adapt in the environments

Alongside, with the spread of words regarding TC facilities through words of mouth, we have been able to gain a remarkable attention towards interest in TC facilities and its potential use by them by various national and international organizations, institutions and few genuine individual scholars and researchers for the purpose of their academic work.

The 25th April 2015 earthquake and the following 4.5 months long India blockade happened. This was a huge set back to everyone including us, when we had to cancel several confirmed international bookings.

Food & Logistics

At the TC we have been explicit about the way we serve our guests. All spices are

Floor setting set by using sukul in Jamghat hall. Each hall has floor settings and encourages it to give the traditional vibe to the participants

8 Tewa's Sustainability Approach

bought whole, handpicked and cleaned, grounded and stored in airtight containers. The planting and propagation of Nepal's essential herbs e.g. jimbu, Szechwan pepper, mint, basil, turmeric and bay leaves at Tewa vegetable garden and have made it easy and available to Santoshi kitchen all the year around. With transfer of Rita's cooking skills to the kitchen staffs, we cook to suit not only taste but also the health of the people, which all the visitors have greatly appreciated.

Tewa Centre is Named as Deep-Yogini (DY)

In 2016 it was felt that the "Tewa Centre" was not a name that added much to the center. As such the entire Tewa/TC team went through a process, which culminated in a brainstorming workshop. Participants pulled together over 18/20 names for the centre, and finally everyone voted for "Deep Yogini", literally meaning the yogini of light that beacons! Deep-Yogini has been conceived and built by feminist/s and it will be in the ownership of women and

feminist men who will ensure it as a safe, creative, nurturing space for women/men/other gender identities from all over Nepal and across the world.

Working incessantly from the beginning of 2011, by the 2016 Rita made a realization that the Tewa Centre/Deep Yogini is a living organism which had a life of its own! Through reflections/readings aided by Deepak, and discussions and orientations among/to the entire TC/ Tewa team, this concept was felt by all to be increasingly true. As such the entire team began to realize and own

the concept. The TC bears the living characteristics of being intelligent, beautiful, all encompassing, healthy and giving of life to all it holds. It also meant that once we begin to recognize our space/s as a living organism it is more likely that we will treat it with more respect and that it is therefore more likely to grow and flourish.

In December 2017 Rita handed over the TC/Deep Yogini to the TC team – six years after she initiated the Sampanna Campaign. From then on, the TC staff work both autonomously and in collaboration with Tewa – the Nepal Women's Fund to set a new standard of self-reliance and raise the bar for all aspiring grantee groups and interested organizations!

This article is prepared, based on the conversations, regular updates during Sampanna Campaign, A3 FR Campaign and other write-ups by Rita Thapa.

9 Impression from our Partners Who Shared our Journey

Bobby Malla

Back in the mid 90's, I wanted to make a small donation to an organisation that would help Nepali women. I had no idea who or what I was looking for. The one thing I did know was that I wanted to know where my few rupees were going and how they were going to help. I was floundering, as no organization seemed a good fit. I was moaning about my lack of success to some friends, when Rita Thapa asked if I had considered Tewa? I was somewhat embarrassed to have to admit that not only had I not considered it, I hadn't even heard of it. She then proceeded to tell me about this organisation that she had founded. Its ethos was everything I believed in and

so began a relationship that has lasted to this day. I have not been a consistent contributor, nor have I been a large one. But my association with Tewa has always been the essence of professionalism and courtesy. It has been my privilege and deep honour to be able to support this wonderful organisation, to see it grow and become the powerhouse it is today. Congratulations Tewa on turning 25! You do all Nepalis proud.

Shrijana Pandey

NIBL Bank

I would like to thank Tewa and their team for the wonderful work they have been doing to uplift and empower the women of Nepal. Working to support grassroots women's groups and increase their visibility, Tewa serves as the women's fund of Nepal.

Putting earnings in women's hands is the intelligent thing to do to speed up development and the process of overcoming poverty. Women usually reinvest a much higher portion of their earnings in their families

and communities than men, spreading their wealth beyond themselves. This could be one reason why countries with greater gender equality tend to have lower poverty rates.

This time of economic crisis poses particular risks to women and girls: When economies start to crumble, women are often the first to suffer. The loss of jobs and incomes disproportionately affect women; mothers can no longer find credit through micro-finance institutions and are pushed from the informal sector into subsistence work; girls are more likely to be withdrawn from school to lend a hand with finding more resources for the household.

Tewa has become an important agent of change and recovery by providing opportunities to women in crisis. They have invested in women in smart ways to

mitigate the negative effects of the crisis and help rebuild the world economy.

Daya Foundation

On this august occasion of the Silver Jubilee celebrations - 25 years of Tewa, Daya Foundation family congratulates Tewa for their invaluable contributions towards empowering women and children of Nepal. Tewa's leadership and commitment inspires all of us! It has been a great privilege to collaborate with Tewa and support some of their inspirational initiatives in empowering the women of Nepal. Daya Foundation is privileged to have been part of this growth and is thankful to Tewa for recognizing our humble support for the

library in memory of our late founder Dayaram Bhakta Mathema. Daya Foundation, a non-profit organization established in 2009, has been working towards improving the education standards in the government schools, promoting preventive healthcare and preserving the unique culture of Nepal.

Foundation for a Just Society

Foundation for a Just Society congratulates Tewa on its Silver Jubilee! We are honored to partner with Tewa in advancing women's movements in Nepal. FJS values the critical role that women's funds like Tewa play in uplifting the leadership and vision of grassroots communities.

We are proud to be on this journey with you.

Foundations for Peace

Foundations for Peace has been greatly enriched by Tewa's involvement in the network. We have been privileged to be a part of your journey over the last 25 years and learn about your work, challenges and successes. You recognize that when women are struggling with poverty, marginalization and invisibility, organizing collectively, they amplify their voices, strengthen their leadership, and overcome injustice. The success you have had in 'being the change you want to see' is testimony to that and we look forward to being part of the next 25 years.

Global Fund for
Community Foundation

Tewa is a source of inspiration for the growing global #ShiftThePower movement, embracing the practices and values of community philanthropy as a way of working that is based on dignity, justice, and the recognition that the act of giving is both an assertion of humanity and an expression of power.

Global Fund for Women

Global Fund for Women is honored to have helped sow the seeds of Tewa. Over the past 25 years, Tewa has built and strengthened hundreds of grassroots women's groups and become a force for feminist, sustainable, and equitable development in Nepal. We send wholehearted congratulations for over two decades of pioneering impact.

MamaCash - Sandra Villar

I had the pleasure of visiting Tewa in April this year and I was blown away by their work and their long trajectory in the past 25 years of supporting the women's rights movement

in Nepal. Tewa's model of community philanthropy is outstanding among our community of women's funds. Their strong base of supporters cuts across classes and become a part of a tightly knit and carefully built community passionate about women's rights. Congratulations on 25 years of success, and here is to 25 more!

Philanthropy Advisor
of an Anonymous Trust

Tewa embodies value driven practices. By recognizing, supporting and growing skills, knowledge and resources of women and communities across Nepal, lives are transformed. Tewa nurtures relationships engendering solidarity to encourage collective action. We have appreciated learning from Tewa, whose richness of approach has served to inform and inspire our own thinking and practice.

10 Volunteer Sharing

Sunil Basnet
Volunteer (1999–Present)

I have gotten a chance to serve Tewa in various capacities since the year 1999. I have also gotten a chance to closely examine, understand and learn from Tewa for 22 years. I feel proud that though I spent such a long time in a women's organization, I don't remember ever experiencing gender discrimination. Characteristics like a familial environment, respect towards each other, helpfulness, and responsible staff have always kept Tewa's value elevated.

By personalizing key mottos of women empowerment, self-reliance, feminist thinking, support as well as "good work for equality, justice and peace", Tewa has successfully established itself

for 25 years. Today, Tewa has gained prestige in national and international areas. The credit for this goes to Founder Rita Thapa – who is able to make resolute decisions, has foresight and clear-vision, and is able to lead skillfully – the hard working staff, the helpful members, the devoted volunteers, the donors, and the well-wishers.

Drishya Bhandari
Volunteer (2020)

The day I joined Tewa as a volunteer was one of the most special days of my 18 years of life. This training has provided me with insights into the condition of women in our society and has allowed me to raise awareness on women's issues and social justice. I would like to thank Tewa for helping me enhance my capacities and explore my intelligence.

"Never doubt that a small group of committed people can change the world. Indeed, it is the only thing that ever has."

– Margaret Mead –

11 Thanking our Donors

Tewa in its 25 years stands tall and strong, this would not have been possible without the support from our allies and partners. We would like to express our deepest gratitude to everyone; our donors, our funders, individual and international partners and allies, our volunteers, grantee partners, community people for supporting us along this journey. Tewa has worked towards the advancement of women from all walks of life. The support that we received and continue to receive inspires us to do more. Your contribution has made us achieve all the successes and made it possible to reach more than 700 women's organizations. Throughout this journey, we have more than 7000 individuals and 550 institutional donors of Nepal, and many more international supporters who have trusted us in our journey and strengthened the movement of community philanthropy.

Tewa, since its founding years, started with a feminist lens and encourage the shift of resources to women's organizations through grants. Along with this, Tewa had started this journey with the set of values like ownership

"Philanthropy is not about money. It's about using whatever resources you have at your fingertips and applying them to improving the world."

– Melinda Gates –

and accountability to promote community philanthropy among the local communities by directing the fund towards women empowerment of Nepal. This movement has helped us promote the alternative giving culture by shifting the practice of giving from religious and cultural aspect towards women's development, and encouraged self-reliant practices amongst ourselves. Despite the changing context, our supporters had always been the strength to us. Our dedicated volunteers who have been with us from the very beginning and those who joined

us later have always supported us. Our grantee partners have always supported us in later days. Tewa is grateful to all the financial and non-financial allies of this journey. All the support we have received only helped us get one step closer to our goal.

टेवाTewa

टेवा शब्दको अर्थ 'सहयोग' हो ।
यो संस्था सेप्टेम्बर १९९५ मा रीता थापाले सुरु गर्नुभएको हो ।
सन् १९९६ अप्रिलमा औपचारिक रूपमा जिल्ला प्रशासन
कार्यालयमा दर्ता भएको संस्था टेवा महिला सशक्तिकरण र
स्वावलम्बी विकासप्रति प्रतिबद्ध छ ।

स्थानीय समुदायमा परोपकारी भावनाले ओतप्रोत टेवाका
कार्यहरूले स्थानीय महिला संस्थाहरूलाई सशक्त तुल्याउन र
बृहत् समुदायलाई संलग्न बनाउन सहयोग गर्दछन् ।
टेवाले विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरेर नेपालीहरूबाट अर्थसंकलन
गर्दछ जुन नेपालका महिला संस्था तथा समूहहरूलाई अनुदानको
रूपमा प्रदान गरिन्छ, साथै टेवाले नेपालको मानवीय
स्रोत सुदृढ पार्ने कार्य पनि गर्दछ ।

टेवा विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय
संस्था र सञ्जालहरूको सदस्य हो ।

रजत महोत्सवको उपलक्ष्यमा

सम्पादन:

रीता थापा, मिता सैजु प्रधान, ईरा श्रेष्ठ, उर्मिला श्रेष्ठ, दिपक देवान,
सृष्टि जयना, क्यूअटिज् कोभ

ग्राफिक डिजाईन:

कीर्ति स्टुडियो

तस्विर:

टेवा अभिलेख

प्रतिलिपी अधिकार © टेवा, २०२०

विषयसूची

❧	रीता	५८
१	टेवा सहयात्रीका प्रभावकारी अनुभव	६०
२	टेवाका प्रमुख कोषेदुङ्गाहरू (१९९५ – २०१९)	६८
३	सामुदायिक परोपकारीता प्रवर्धनका लागि स्थानीय अर्थ सङ्कलन	७०
४	टेवा महिला कोष : केही तथ्य	७४
५	टेवाको २५ वर्षका सिकाइ तथा उपलब्धिहरू	७६
६	कर्मचारीका तर्फबाट	८४
७	हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारका शब्द	८६
८	टेवाको दिर्घकालिन कार्यपद्धति	९७
९	हाम्रा सहयात्री साभेदारका विचार	१०४
१०	स्वयंसेवीका तर्फबाट	१०७
११	सम्पूर्ण सहयोगी तथा दाताहरू प्रति कृतज्ञता	१०८

रीता

टेवा संस्थापक, संरक्षक

१९९५

२०००

२००५

सेप्टेम्बर १९९५ - मे २००१ (५व.८म)

टेवाको स्थापना र स्थिरीकरण
(संस्थापिकाको कथाको लागि: www.tewa.org.np)

जुन २००१ - नोभेम्बर २००५ (८व.६म)

टेवाको भूमि र विकास निर्माण
परियोजना संयोजक

अन्य संलग्नता

नागरिक आवाजको स्थापना र स्थिरीकरण
www.nagarikaawaz.org.np

मेरो मूल्यमान्यता र सिकाई

मेरो विचार

२०१०

२०१५

२०२०

अन्तर वर्ष

निरन्तरता ...

अन्य संलग्नता

अन्य व्यक्तित्वका साथमा
 संकल्प संस्थाको स्थापना
www.sankalpa.org.np

अप्रिल २०११ - डिसेम्बर २०१७
 (६व.९म)

तिन वर्ष लामो 'सम्पन्न अभियान' सुरु

अर्थ संकलनको साथसाथै टेवा सेन्टर
 (दीपयोगिनी) को अवधारणा, निर्माण कार्य
 तथा स्थिरीकरण

टेवा/नागरिक आवाज संयुक्त भूकम्पीय
 राहत तथा पुनरुद्धार कार्यक्रमको योजना
 निर्माण र निर्देशन

जनवरी २०१८ पछि

दीपयोगिनीको प्रचार-प्रसार,
 वार्षिक दाता, र आवश्यक
 समयमा मार्गनिर्देशन तथा
 सहयोग कार्य

अन्य संलग्नता

नागरिक आवाजको शान्ति
 निर्माण स्मारक र अध्ययन
 केन्द्रको विकास निर्माणमा
 सहयोग

इन्टर जेनेरेसनल् फेमिनिस्ट
 फोरमको सह-संयोजक

प्रतिबद्ध भएर काम गर्दा
 मात्र फल प्राप्त हुन्छ

जान दिनुस्...

उदारता र आनन्दको
 उपहार आफैलाई

स्वास्थ्यको अवहेलना नगर्नुस्,
 (२०१७ मा थला पर्दा मैले
 महसुस गरेँ)

उदाहरणबाट मात्र
 नेतृत्व गर्नुस्

आत्म प्रतिविम्बको
 लागि रोकिनुहोस्

आफ्नो होइन
 उद्देश्यको सेवा गर्नुस्

१ टेवा सहयात्रीका प्रभावकारी अनुभव

टेवामा २५ वर्ष लामो यात्रा

मिरा ज्योती
अध्यक्ष (१९९८-२००३)

टेवासँगको २५ वर्षे लामो यात्रामा टेवाको भिजन अनुरूप “सबै महिलाले आफ्ना अधिकार, स्वतन्त्रता र शान्तिको उपभोग गर्न पाउने र कुनै भेदभाव तथा अन्याय नभएको देश” प्रति काम गर्ने मेरो अनुभव निकै सशक्त, जीवन परिवर्तन गर्ने र सिकाइमुलक भएको छ। महिलाका विकासको पहलमा समर्थन गर्न, क्षमता विकास गर्न तथा आवाज फैलाउनका लागि स्थानीय स्रोत-साधनको प्रयोग गर्ने र परोपकारको संस्कृति संवर्धन गर्ने प्रयत्नले हामीलाई यति वर्षसम्म सफल पाउँदा आएको छ। सिमान्तकृत समुदायका पछाडि पारिएका तथा असुरक्षित रहेका महिलासम्म पुग्ने र आत्मनिर्भर विकासको समर्थन गर्ने

नेपालको महिला कोषको एक हिस्सा हुन पाउनु मेरो अहोभाग्य हो।

हरेक ठूलो सपना एक सपना देख्ने मानिसबाट सुरु हुन्छ र यो सपना कुनै चमत्कारले वास्तविकता हुने होइन। यो पूरा गर्नका लागि विश्वास, परिश्रम, प्रतिबद्धता र साहस चाहिन्छ। हिमालहरू देखिने पहाडको टुप्पोमा उभिएर संस्थापक रीता थापाले गहिरो साँस लिनुभयो र भन्नुभयो – “मलाई यो ठाउँ ठीक लाग्यो, यो जग्गा हामी किनौं र टेवाको लागि भवन बनाऔं”। मैले पनि हेरेँ, गहिरो साँस लिएँ र फेरी नियाल्न थालेँ। तर मैले त केवल उकालो उरालो पहाड मात्र देखिरहेकी थिएँ। मैले हामी यहाँ कसरी केही बनाउन सक्छौं भन्ने कल्पना पनि गर्न सकेकी थिइनँ। तर यदि कुनै राम्रो कामको लागि अटोट गरिन्छ भने केही पनि असम्भव छैन भन्ने कुरा मैले टेवामा छिट्टै बुझिहालेँ। यसको एक उदाहरण हाम्रो आवासीय भवन दीपयोगिनी हो।

टेवाको अनुदानले महिलालाई समर्थन गरिने तरिका तथा मान्यता परिवर्तन गरेको छ। टेवाका अनुदानले महिला समूहहरूको आर्थिक सशक्तिकरणमा सहायता गर्नुका साथै र महिला आन्दोलनलाई प्रबल बनाउन पनि समर्थन गरेको छ। यसका कारण अहिले उल्लेखनीय संख्यामा महिलाले राजनीतिक अधिकार र सामाजिक तथा आर्थिक स्थिति बलियो बनाउन आफ्नो सहभागिता जनाउन तथा वकालत गर्न सक्छन्। कोष संचयन तथा आदरपूर्वक

“टेवाको यस्तो
महान गतिविधिको
एक पाटो हुनाले मेरो
जीवनमा गहिरो प्रभाव
पारेको छ।”

गरिने सहयोग सम्बन्धि कलाको सिकाइ यस यात्रामा हामीले बटुलेका अमुल्य रत्न हुन्।

टेवाको यस्तो महान गतिविधिको एक पाटो हुनाले मेरो जीवनमा गहिरो प्रभाव पारेको छ। राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा महिला उत्थानका लागि काम गर्ने प्रशंसनीय महिलाहरूसँगको मेरो संलग्नताले मेरो जीवन सम्पन्न भएको छ। तपाईंहरूसँग यात्रा गर्न पाउँदा म आफुलाई निकै भाग्यशाली महसुस गर्दछु।

म हाम्रा साभेदार, दाता, समर्थक, अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू, स्वयंसेवकहरू, संस्थापक, पूर्व अध्यक्षहरू, बोर्ड सदस्यहरू, साधारण सदस्यहरू र कर्मचारीहरूलाई हाम्रो २५ वर्षे यात्राको सहयात्री हुनुभएकोमा धन्यवाद दिन चाहन्छु। आउँदा पिढीका लागि पनि लगानी गर्न निरन्तरता दिँदै जाऔं र टेवाको आगामी २५ वर्ष र त्यो भन्दा पछिको भविष्य पनि सुनिश्चित गरौं।

टेवाको विकासमा साक्षी भएकोमा

छिछ ल्हामु शेर्पा
अध्यक्ष (२०१९-वर्तमान)

विभिन्न क्षेत्रका महिलाहरूबाट उत्प्रेरित हुँदै नेपालका ७० जिल्लाभर का हजारौं महिलाका जीवनमा प्रभाव पार्न सफल टेवा र यसको पछिल्लो २५ वर्षको अद्भुत यात्रा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गर्व महशुस गर्दछु। महिलाको आवाज संगठित गर्न तथा फैलाउन, महिला नेतृत्व बलियो बनाउन र अन्यायलाई जित्नका लागि एक संस्था स्थापना गर्ने रीता दिदीको परिकल्पनाले मलाई सुरुका दिनमा निकै आकर्षित गर्‍यो। उहाँको समर्पण, मायालु स्वभाव र करुणामय नेतृत्व टेवाको सफलताका केही कारणहरू हुन्।

टेवाले आफ्नो इतिहासमा अत्यन्त प्रभावशाली महिला नेतृत्व देखेको छ। म हाम्रा सबै दाताहरू, विशेषतः हाम्रा

पूर्वनेतृत्व टोली : मीरा ज्योति (पहिलो वार्षिक साधारण सभाबाट निर्वाचित पहिलो अध्यक्ष), मीरा अर्याल, म्यागी शाह, द्रौपदी रोकाया, साधना श्रेष्ठ, र डा. निर्मला के.सी.लाई तथा संस्थापक रीता थापाको निरन्तर समर्थनमा टेवालाई यहाँ सम्म ल्याउन सघाउनु भएकोमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु।

विभिन्न ग्रामिण क्षेत्रमा हुनुहुने अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू, हाम्रा प्रशंसनीय स्वयंसेवकहरू, टेवाको ट्रस्टी, सल्लाहकारहरू, समर्पित कार्य समिती तथा सदस्यहरू र हाम्रो निकै परिश्रमी कर्मचारीहरूबाट पनि म अत्यन्तै उत्प्रेरित छु।

प्रारम्भकालदेखि नै टेवाको 'नेपाली महिलाद्वारा नेपाली महिलाकै लागि' भन्ने भावनाले निष्पक्ष न्याय र शान्तिका लागि सँगै काम गर्ने क्रममा ग्रामिण समुदायका थुप्रै महिलालाई नेपालका केही प्रभावशाली महिलासँग जोडेको छ। प्रेरणादायी स्थानमा रहेर उत्कृष्ट आवासीय प्रशिक्षण सेवा प्रदान गर्ने हाम्रो आफ्नै दीपयोगिनी (टेवा सेन्टर) टेवाको आत्मनिर्भरता र स्थिरताको उद्देश्यको एक उदाहरण हो। दीपयोगिनी आर्थिक रूपमा सबल हुँदै जाने क्रममा टेवाले अझ धेरै महिलाका लागि काम गर्न सक्छ।

यसरी नै, आगामी दिनहरूमा टेवा नेपालभरका दुर्गम हिमाली तथा ग्रामिण क्षेत्रका अझ धेरै भन्दा धेरै महिला समक्ष पुगोस् र उनीहरूको आवाज फैलाउन निरन्तर सहयोग गरोस् भन्ने

“महिलाको आवाज संगठित गर्न तथा फैलाउन, महिला नेतृत्व बलियो बनाउन र अन्यायलाई जित्नका लागि एक संस्था स्थापना गर्ने रीता दिदीको परिकल्पनाले मलाई सुरुका दिनमा निकै आकर्षित गर्‍यो।”

म आशा गर्दछु। मलाई विश्वास छ टेवाले नेपालमा निष्पक्ष न्याय तथा शान्तिका लागि नीति तथा प्राथमिकतामा प्रभाव पार्न निरन्तर थप प्रगतिशील तथा रणनीतिक भूमिका खेल्नेछ।

आफ्नो व्यक्तिगत अनुभव र मुल्यमान्यताहरू प्रतिबिम्बित गर्दै

निर्मला के.सी. (पिचडी)

अध्यक्ष

(२०१३-२०१५/२०१५-२०१९)

“जिज्ञासाको कुनै उपचार छैन”
भन्ने बनाइ अनुशरण गर्दै मैले एकचोटी
शर्त बिनाको प्रेम, शान्ति र सद्भावको

आधारमा बनेको समाजबारे मेरो
जिज्ञाशा रहेको स्वीकार गर्छु । तर
यस्तो समाज निर्माण गर्न सधैं लागि
पर्नुभएको रीता थापालाई सन् १९९५
मा भेटेपछि मेरो जिज्ञासा पूरा भयो ।
उहाँको प्रतिबद्धता कै कारण टेवाको
स्थापना भयो ।

टेवाले स्थानीय परोपकारको
माध्यमबाट एक समाज निर्माण गर्न
अटूट समर्थन प्रदान गर्छ । सामाजिक
परिवर्तनका लागि अनुदान वा सहयोग
गर्ने पारम्परिक संस्कृति अपनाउँदै
टेवाले मलाई परोपकारको वास्तविक
अर्थ बुझाएको छ । सुरुमा मैले
सामुदायिक परोपकार, अर्थ संकलन,
अनुदान प्रदान र गैरनाफामुखी सुशासन
मात्र नभइ मैले ध्यान दिने अन्य
मुद्दाहरूमा कसरी संलग्न हुने भन्ने
सिकें । समयानुसार यो सिकाइ
व्यक्तिगत अनुभव तथा मान्यताप्रति र
यिनले कसरी परोपकारी रूचि जनाउँछ
भन्नेप्रति मनन गर्ने सम्म विस्तार भएको
छ । म बोर्ड र व्यवस्थापन टोलीमा

जोडिएँ र परोपकार शान्तिनिर्माणको
गहन अन्वेषणमा लाग्न थालें । मैले
अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूसँग
संस्थागत क्षमतामा संलग्न भएर
उनीहरूलाई सल्लाह दिएँ ।

भाग्यवश मैले धेरै नेतृत्व गर्ने
अवसर पाएको छु । समुदायका
सदस्यहरूलाई परोपकारी सल्लाह-
कारको रूपमा सेवा गर्दै परस्पर
रहेका मुद्दा सम्बोधन गर्न, अनुदान
प्रदानका रणनीति परिष्कृत गर्न र मलाई
विश्वासिला लागेका अनुदान प्राप्त
महिलालाई निरन्तर समर्थन गर्नका
लागि परोपकारको अन्य संजालहरू
पनि खोज्न सिकें ।

मलाई यो यात्रा अहिले सकिएको
छ जस्तो लाग्दैन । म टेवासँग जति
काम गर्न थालें त्यति नै स्पष्ट रूपमा
बुझ्न, खण्डको सट्टा पूर्ण सङ्ख्या देख्न
र सकारात्मक रूपमा सोच्न सिकें । म
जीवन र यो संसारबारे अभि सिकिरहेकी
छु । मेरो मूल जिज्ञासा मेरो जीवनको
अर्थ बनेको छ ।

“मलाई यो यात्रा अहिले सकिएको छ जस्तो लाग्दैन । म टेवासँग जति काम गर्न
थालें त्यति नै स्पष्ट रूपमा बुझ्न, खण्डको सट्टा पूर्ण सङ्ख्या देख्न र सकारात्मक
रूपमा सोच्न सिकें । म जीवन र यो संसारबारे अभि सिकिरहेकी छु । मेरो मूल
जिज्ञासा मेरो जीवनको अर्थ बनेको छ ।”

संस्थागत विकासले नयाँ उचाई हासिल गरेको

उर्मिला श्रेष्ठ
कार्यकारी निर्देशक
(२०१७-वर्तमान)

टेवासँगको मेरो संलग्नता सन् २००४ देखि भएको हो र आजसम्म आइपुग्दा यो यात्राको १५ वर्ष पूरा भएको छ। यस अवधिभरमा हामीले टेवाको संस्थागत विकास थप हुँदै गएको पाएका छौं चाहे त्यो कार्य-समितीमा होस्, चाहे अनुदान प्राप्त महिला समूहमा वा कर्मचारीको कार्यदक्षतामा होस्।

टेवाले विशेषगरी संस्थागत विकासमा फड्को मारेको अनुभव तथा प्रत्यक्षदर्शी म पनि हुँ। वित्तिय व्यवस्थापनदेखि मानव श्रोत व्यवस्थापन, समयानुकूल नीतिनियम र दूरस्त कार्यान्वयनदेखि कार्य समिती,

“एकआपसमा कसरी सहयोग गर्ने
र सहयोग प्राप्त गर्ने भन्ने वातावरण छ।
यसले गर्दा नयाँ तथा युवा कर्मचारीहरूलाई पनि
आ-आफ्नो जिम्मेवारी सम्हाल्न मद्दत पुगेको छ।”

कर्मचारीको प्रस्तुती, बुझाइ तथा काम गराइसम्ममा मैले धेरै नै प्रगति भएको पाएकी छु।

कर्मचारी, कार्यसमिती, सदस्य तथा पूर्व अध्यक्षहरूसँगको सम्बन्ध केवल कार्यसमिती र कर्मचारीको रूपमा मात्र नभई दिदीबहिनी र साथी जस्तो भएकोले टेवामा कर्मचारीलाई काममा सधैं प्रेरित गर्ने अनुकूल वातावरण र हिआएको छ। अग्रज दिदीहरूको मार्गनिर्देशन, सहयोग र सुझावले भन् भन् मजबूत भएको टेवाको मुल्य र मान्यताको जगलाई सानातिना बाधा अवरोधले खासै प्रभाव पार्न सक्दैन।

विगत केही वर्ष अगाडिदेखि टेवाले कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिमा पनि विशेष ध्यान दिँदै आएको छ। यसले गर्दा कर्मचारीले आ-आफ्नो काममा सफलतापूर्वक नेतृत्व लिन सकेको प्रष्ट रूपमा देख्न सकिन्छ। यसले आ-आफ्नो जिम्मेवारीको कामलाई सृजनात्मक ढंगले अगाडि बढाउन मद्दत गरेको छ।

टेवामा कर्मचारीबीच एकआपसमा एकदमै सौहार्दपूर्ण सम्बन्ध छ। 'यो मेरो

काम' वा 'यो तिम्रो काम' भन्दा पनि 'यो हाम्रो काम हो' भन्ने भावना छ। एकआपसमा कसरी सहयोग गर्ने र सहयोग प्राप्त गर्ने भन्ने वातावरण छ। यसले गर्दा नयाँ तथा युवा कर्मचारी-हरूलाई पनि आ-आफ्नो जिम्मेवारी सम्हाल्न मद्दत पुगेको छ।

यसरी १५ वर्ष यात्राको दौरानमा टेवाले संस्थागत विकासमा ठूलो फड्को मारेको छ।

"Everybody can be great. Because anybody can serve. You don't have to have a college degree to serve. You don't have to make your subject and your verb agree to serve. You don't have to know the second theory of thermodynamics in physics to serve. You only need a heart full of grace. A soul generated by love."

– Martin Luther King, Jr. –

टेवा जस्तो 'विशेष' अवधारणा

मिरा अर्ज्याल
अध्यक्ष (२००३-२००५)

प्रतिकूल समयमा पनि टेवा जस्तो विशेष अवधारणा स्थापना मात्र नभई हुर्केर अहिले धापाखेलमा हालको अवस्थामा पुग्न एकदमै अविश्वसनीय कुरा रहेको छ । विशेषगरी आशंका तथा निराशा व्याप्त भएको वातावरणमा दैनिक जीवनलाई निखार्न सुधारिएको परोपकार यसको उपलब्धिको लागि सर्वाधिक महत्वपूर्ण थियो ।

हामीले अहिलेसम्म देखेको (विकास) अझ पूर्ण छैन भन्ने मान्दै हामी आउँदो दिनमा टेवाले पछाडि पारिएका महिलाका लागि अझ धेरै काम गरेको हेर्न चाहन्छौं ।

निष्ठावान व्यक्तिहरूको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष संलग्नता बिना टेवा अहिले जस्तो छ त्यस्तो हुँदैन थियो ।

अनि यसरी तिमी गर्भमा आएका थियौ

म्यागी शाह
अध्यक्ष (२००५-२००९)

प्रिय टेवा
अनि यसरी तिमी गर्भमा
आएका थियौ र जन्मिएका थियौ

एउटा खाँचोबाट
जागिरहेको सन्ततीहरूबाट
तिमी आयौ सँगसँगै
अगाडि बेईजिङ्सम्म
महिलाहरूको भूमण्डलीय वेगहरूमा
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ

सञ्चित गर्ने प्रयत्नबाट
आपसी सरसल्लाहहरूबाट
हेरचाहबाट आवश्यकताबाट
हाम्रो भविष्यको चाहनाबाट
हाम्रो अधिकारको लागि
तिम्रो अधिकारको लागि

“मनैबाट, मुटुबाट, आत्माबाट, आवश्यकताबाट
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ”

हाम्रा छोरीहरूको अधिकारको लागि
हाम्रा नातिनीहरूको अधिकारको लागि
मेरोबाट तिम्रो हुँदै
हामी हुँदै
हामी सबैको हुँदै
नेपालका महिलाहरूसम्म
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ

हाम्रो आफ्नो बाटो पत्ता लगाउन
सँगसँगै आयौं
हाम्रो अझ अगाडिको
बाटो पत्ता लगाउन
शक्ति र साहस जुटाउनका लागि
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ

मनैबाट
मुटुबाट
आत्माबाट
आवश्यकताबाट
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ

व्यवस्थापन गर्न
शक्तिशाली हुन
सँगसँगै हुन
एक अर्कालाई मद्दत गर्न

पुन
प्रेरित गर्न
तिम्रो हात समातेर
तिमीलाई अघि तान्न
अनि सँगसँगै तानिन
अनि यसरी तिमी जन्मिएका थियौ

अनुभव आदान प्रदान गर्न
सिक्न
उत्तर पत्ता लगाउन
नियम निर्माण गर्न
पाइला अगाडि बढाउन
दाबी गर्दै हाम्रो मानव अधिकार
हाम्रो स्थिति
हाम्रो आफ्नो जिम्मेवारी वहन गर्न
आफ्नो अधिकार महसुस गर्न
व्यक्त गर्न
टेवा प्रवल रहोस्
त्यसैले हामी टेवा हौं

बधाई छ २५ वर्षको लागि !!!

सप्रेम सादर सबैका लागि
नितान्त हजुरहरूकी
म्यागी

“Though we have the courage to raise our daughters more like our sons, we’ve rarely had the courage to raise our sons like our daughters.”

– Gloria Steinem –

मेरो टेवा, तपाईंको टेवा,
हाम्रो टेवा, सबैको टेवा

द्रौपदी थापा रोकाया
अध्यक्ष (२००९–२०११)

उचित समयमा विशेष उद्देश्यका साथ आफ्नै चिनारी लिएर पुख्र्यौली असल आदर्शलाई अँगाल्दै नौलो आयाम थप्ने, टेवा नेपालको महिला कोष हो। एकतामा अनेकता र अनेकतामा एकता भनेजस्तै विभिन्न परिवेश भएता पनि एउटै उद्देश्यमा समर्पित भएका महिला समुह टेवामा आवद्ध छन्। यी महिला समूहका आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै टेवाले आफ्ना कार्यक्रम द्वारा गाउँ देखि जिल्ला, क्षेत्र र राष्ट्रमा मात्र नभएर अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा पनि उदाहरणीय भई समाजमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याएको छ। म टेवामा संलग्न हुन पाएकोमा गौरवान्वित छु। धन्यवाद।

आउँदो महिलावादी
पुस्तालाई यसरी नै
प्रोत्साहन गर्दै

साधना श्रेष्ठ
अध्यक्ष (२०११–२०१३)

टेवा नेपालमा सामुदायिक परोपकारमा अग्रगमन गर्दै महिला कोषको उत्प्रेरक रहेको छ। महिलाको आवाजलाई उठाएर, सहभागी गराएर र नेतृत्व तथा परिवर्तनकर्ता बनाएर यसले मेरो साथै अन्य थुप्रै महिलाको जीवनमा उल्लेखनीय प्रभाव पारेको छ। म टेवाको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्छु र आउँदो महिलावादी पुस्तालाई यसरी नै प्रोत्साहन गर्दै उनीहरूको मार्गदर्शक भइरहोस् भन्ने आशा गर्दछु।

टेवालाई चिन्दै जाँदा

चाँदनी जोशी
सल्लाहकार

सर्वप्रथम त म टेवालाई २५औँ वार्षिकोत्सवको शुभकामना दिन चाहन्छु। कुनै पनि संस्थाको प्रगतिमा यो एक ठूलो उपलब्धि हो। टेवाले सर्वांगीण विकासको अनुभव गरेको मात्र नभई नेपाललाई स्थायित्व पनि सिकाएको छ।

परोपकारमा टेवाको काम अद्वितीय रहेको छ। टेवाले परम्परागत परोपकारको अभावग्रस्तलाई सेवा दिने सामान्य परिभाषालाई विशेष ढङ्गमा पुनर्जागरण गरेको छ। टेवाबाट हामीले धेरै कुरा सिक्न सक्छौं जसमध्ये पहिलो हो : दातामा मात्रै भर नपर्ने, स्थानीय तहमा ख्याति कमाउने र अरूलाई सहयोग गर्न अर्थ सङ्कलन गर्ने। टेवाको कामले हामीलाई हर बखत मानवता अभैँ जिउँदै भन्ने आशा दिलाएको छ।

नेपालका लागि ठोस परिणाम देखाएको परिवर्तनकारी तथा प्रभावकारी विकास मोड्युल बनाएर यस गतिविधिको पहल गर्ने टेवाको नेतृत्व सराहनीय छ। महिलाका लागि टेवाको अनुदानले उनीहरूलाई आर्थिक निर्णय लिन तथा ऋण प्राप्त गर्न सक्षम बनाएको छ र जसरी उनीहरूले साना व्यवसाय स्थापना गरेका छन्, त्यसले महिलाहरू आर्थिक सशक्तिकरणमा कसरी अगाडि बढिरहेका छन् भन्ने प्रतिविम्बित गर्छ।

टेवाले विभिन्न जिवनपयोगी सीप सिक्न गरेको सहजीकरण र प्रासंगिक जानकारी बाढ्न सकेको तरिका दोहोर्‍याउन योग्य छ। एकल महिला, शारीरिक रूपमा अशक्त व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायले भोग्नुपर्ने अप्ठ्याराजस्ता पहिले बेवास्ता गरिएका मुद्दाहरूलाई उजागर गर्नु र त्यसमा पाइला चाल्नु मैले अत्यन्तै प्रशंसा गर्ने टेवाको अर्को काम हो। समयानुसार, मैले यस्ता समूह प्रति विभिन्न साभेदारहरूको बढ्दो सम्मान देखेको छु।

स्थापनाकालदेखि नै टेवाको सल्लाहकार हुन पाउनु निकै खुशीको कुरा हो। यो आफैँमा सन्तोषजनक रहिआएको छ र मलाई अत्यन्तै गौरवान्वित महशुस गराएको छ। म टेवाको यस २५औँ वार्षिकोत्सवको अवसरमा टेवाले नेपालभरका महिला-लाई सशक्त गर्नमा सर्वोत्कृष्ट काम गरोस् भन्ने आशा गर्दछु। टेवाले सफल विकासको मोड्युललाई अभैँ फैलाउन

र 'कसैलाई पनि पछाडि नछोड्ने' दिगो विकासको उद्देश्य पूरा गर्न अभू उचाइमा पुगोस् भन्ने कामना गर्दछु।

महिला सशक्तिकरणका लागि लाभदायक कार्य

कमल रुपाखेती
टेवा ट्रस्टी सदस्य

नेपालका महिलालाई समर्थन गरेकोमा संस्थापक रीता थापा, बोर्ड सदस्य मीरा ज्योति, म्यागी शाह, तथा टेवाका अन्य सदस्यलाई नमन। महिला सशक्तिकरणका लागि परोपकार गर्नु तपाईंहरूको केवल नारा मात्र होइन। तपाईंहरूले महिलालाई केवल आर्थिक सहयोग गरेर मात्र होइन, विभिन्न तालिम तथा प्रशिक्षण मार्फत उनीहरूको क्षमता विकास गरेर पनि सहयोग गर्नुभएको छ। टेवा परिवारमा भगवानको आशिर्वाद रहिरहोस्।

२ टेवाका प्रमुख कोषेदुङ्गाहरू (१९९५ - २०१९)

२००१

अक्षय कोषको रकमबाट २ एकडको जग्गा खरिद गरियो । रीताले औपचारिक रुपमा हस्तान्तरण गरे । टेवाको पहिलो कार्यकारी बोर्ड निर्वाचित भयो ।

२०००

अन्तर्राष्ट्रिय महिला कोषको नेटवर्क थालनी भयो । मिरा ज्योति आधिकारिक रुपमा पहिलो अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो । भवन निर्माण परियोजनाको नेतृत्वता रीता थापा र मिरा ज्योतिले गरे । स्वयंसेवी पुरस्कार स्थापित गरियो ।

१९९६

औपचारिक रुपमा संस्था दर्ता कार्य सम्पन्न । स्थानिय रुपमा रु ३ लाख अर्थ संकलन गरियो । रु २.४६ लाख बराबरको ९ अनुदान वितरण गरियो ।

२००२

मिरा अर्ज्याल आधिकारिक रुपमा दोस्रो अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो ।

२००४

टेवाको कार्यालय भवन निर्माणका लागि १ बर्षको अर्थ संकलन कार्यक्रमको आयोजना गरियो । सशस्त्र द्वन्दकालमा टेवा शान्ति अनुदानको स्थापना गरियो । (१९९६-२००६) टेवाको कार्यालय भवन निर्माणका लागि ८०% रकम संकलन गर्न सफल भयो ।

१९९९

संस्थापकले नेतृत्वको हस्तान्तरणको पहल गरे । रीता द्वारा टेवाको भूमि र भवन निर्माण कार्यका लागि रु १.७२ करोड अक्षय कोषको रकम लगानी गरे ।

१९९८

टेवा टिमले पहिलो रणनीतिक योजनाको अवधारणा र स्वामित्वता गरे । मिरा ज्योति द्वारा कार्यकारी बोर्डको नेतृत्व लिईयो ।

१९९७

अर्थ संकलन स्वयंसेवी कार्यक्रम सुरु गरियो ।

२००६

संस्थाको रणनीतिक योजना आयोजित गरियो ।

२००५

म्यागी शाह आधिकारिक रुपमा तेस्रो अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो । सन्तोषी क्याफेटेरिया संचालनमा आयो ।

१९९५

रीताको घरबाट टेवाको सुरुवात भयो । रीताले टेवाको स्थापना गरे ।

२००७

राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय साझेदारहरूसंग मिलेर टेवाले १०औं वार्षिकोत्सव मनायो । संस्थापिका कोषको स्थापना गरियो । बालबालिका कार्यक्रमको थालनी भयो ।

२००८

पायलट परियोजनाको रूपमा कास्की जिल्लामा टेवा मोडल एडेप्टेसन् ईनिशिएटभ प्रोजेक्ट सुरु गरियो ।

२००९

द्रौपदी रोकाया आधिकारिक रूपमा चौथो अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो । टेवाको ५ वर्षे रणनीतिक योजना बनाईयो ।

२०१०

टेवाको मूल्यांकन आयोजना गरियो ।

२०११

साधना श्रेष्ठ आधिकारिक रूपमा पाँचौं अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो । टेवा सेन्टर निर्माणका लागि ९ करोड उठाउने लक्ष्य राखेर 'सम्पन्न अभियान २०११-२०१४' को सुरुवात गरियो ।

२०१७

हाम्रो टेवा गाउँघर कार्यक्रम समापन भयो । हाम्रो टेवा गाउँघर मेन्टरसिप कार्यक्रमको सुरुवात भयो । एउटा कोठा भएको अतिथि कक्ष आनन्दकुटी भवन परिचालन गरियो । तेस्रो भवन, आनन्दी-३ को निर्माण कार्य सम्पन्न गरियो र टेवाका दाता प्रा. हान वर्चुर र उनकी पत्नी मार्लीन इटरबेकद्वारा औपचारिक रूपमा उद्घाटन सम्पन्न गरियो । आनन्दी-३ भवन नजिकैको १.५ रोपनी जग्गा १.६ करोडमा खरिद गरियो ।

२०१३

साधना श्रेष्ठ आधिकारिक रूपमा दोस्रो कार्यकालका लागि अध्यक्षमा निर्वाचित । 'संस्थापिका कोष' अनुदान वोमन फोरम फोर वोमन नेपाललाई वितरण गरियो ।

२०१२

कार्यकारी तहमा नेतृत्व परिवर्तन । २०१३-२०१६ का लागि संगठनात्मक रणनीतिक योजना आयोजित गरियो । 'संस्थापिका कोष' अनुदान मितिनी नेपाललाई वितरण गरियो । आनन्दी, टेवा सेन्टर भवनको उद्घाटन भयो ।

२०१४

साधना श्रेष्ठ कार्यकारी निर्देशकमा नियुक्त हुनुभयो । डा. निर्मला केसी आधिकारिक रूपमा छैठौं अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो । दोस्रो चरणको पायलट परियोजनाको रूपमा दाङमा टेवा मोडल एडेप्टेसन् ईनिशिएटभ प्रोजेक्ट सुरु गरियो । 'सम्पन्न अभियान' बाट रु १० करोड भन्दा बढि अर्थ संकलन भयो ।

२०१९

१० वटा जिल्लामा मेन्टरसिप कार्यक्रम (२०१९-२०२०) को सुरुवात गरियो । नयाँ कार्यकारी बोर्डको गठन गरियो । छिङ्लहामु शेर्पा आधिकारिक रूपमा सातौं अध्यक्षमा निर्वाचित हुनुभयो ।

२०१८

स्थानिय रूपमा रु ३० लाख भन्दा बढी अर्थ संकलन गरियो जुन वर्षकै संकलित रकम मध्ये सबभन्दा धेरै हो ।

२०१५

१९ मे मा, रीताको नेतृत्व र निर्देशनमा वहाँकै निवासबाट, टेवा र नागरिक आवाजको संयुक्त समन्वयमा भूकम्पीय राहत तथा पुनरुद्धार कार्यक्रमको सुरुवात भयो । टेवाको अनुदानको अनुगमन र मूल्याङ्कनका लागि अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन निकाय स्थापना गरियो ।

३ सामुदायिक परोपकारीता प्रवर्धनका लागि स्थानीय अर्थ सङ्कलन

यसरी दाता तथा प्रायोजकले आफ्नो सहयोगले पार्न सक्ने सकारात्मक परिवर्तनबारे प्रत्यक्ष जानकारी पाउन सक्नेछन् ।

शान्ति आह्वानको लागि दिप प्रज्ज्वलन

दिप प्रज्ज्वलन भनेको शान्तिकाज्ञ लागि घ्यू बत्ती बाल्ने एक कार्यक्रम हो । शान्ति तथा समन्वयता प्रवर्धन गर्न टेवाले सन् २००३ देखि आयोजना गर्दै आएको यो कार्यक्रम एक वार्षिक अर्थ सङ्कलन कार्यक्रम हो । घ्यू बत्ती बाल्नाले शान्ति आह्वान गर्छ भन्ने धार्मिक विश्वास रहेको छ । यस कार्यक्रमका सहभागी र हाम्रो नेटवर्कका व्यक्तिहरूलाई घ्यू बत्तीको दियो रू. ७५ का दरले बेचिन्छ र यी दियो कार्यक्रममा बालिन्छ । स्वयंसेवक, बोर्डका सदस्य तथा सामान्य सदस्य, कर्मचारी र समुदायका सदस्य यो कार्यक्रममा

टेवाको पहिलो अर्थ संकलन कार्यक्रम : पदयात्रा

पदयात्रा सबैभन्दा ठूलो वार्षिक अर्थ सङ्कलन कार्यक्रम मध्येको एक हो । सन् १९९९ देखिको पहिलो अर्थसङ्कलन कार्यक्रम भएको हुनाले यो कार्यक्रम टेवाको लागि निकै विशेष रहेको छ । यस कार्यक्रमको प्रमुख उद्देश्य टेवाको बारेमा जानकारी दिनु र हाम्रो कामको प्रचार गर्नुको साथै अर्थ सङ्कलन गर्नु हो । यसका साथै हामी कार्यक्रम मार्फत महिलाका मुद्दामाथि प्रकाश पार्न आवाज उठाउँछौं । पदयात्रा कार्यक्रममा लगभग ५ देखि ७ किलोमिटरको हिँड्ने बाटो तय गरिएको हुन्छ । हामी बैंकजस्ता कम्पनीसँग कार्यक्रम प्रायोजनका लागि अनुरोध गर्छौं । यस कार्यक्रमले हाम्रा दातृ निकाय (डोनर) र स्वयंसेवकहरूलाई हाम्रा अनुदान प्राप्त महिला समूहसँग प्रत्यक्ष भेट्ने र चिन्ने स्थान प्रदान गर्छ ।

एकजुट भएर सहभागी हुन्छन् । हामी हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारलाई पनि सकेसम्म यस कार्यक्रममा सहभागी गराउने कोसिस गर्छौं । यी घ्यू बत्तीमा चाहिने घ्यूको लागत कम गर्न हामीलाई इच्छुक प्रायोजकले सहयोग गर्छन् । कार्यक्रमको लागि दियो बनाउने देखि बेच्ने सम्मको सम्पूर्ण तयारी टेवाका कर्मचारीले गर्छन् । यो कार्यक्रम प्रायः टेवाको जन्म महिनाको अवसर पारेर अप्रिलमा आयोजना गर्ने गरिन्छ । आजसम्म आइपुग्दा हामीले १५ पटक यो कार्यक्रम गरेका छौं ।

दिगोपनको लागि पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने सामानः हाट बजार

पुनर्नवीकरण गरिएका वस्तु पुनः प्रयोग गर्न सन् २००१ मा ग्यारेज सेल अर्थ सङ्कलन कार्यक्रमको रूपमा शुरु गरिएको थियो । टेवाले सामाजिक

समुदायको एक महिला टेवा पदयात्राको अवसरमा परम्परागत साँगीतिक बाजा धिमे बजाउँदै

समुदायका मानिसहरू टेवा हाट बजारमा कपडा तथा अन्य सामग्री किनमेल गर्दै । यी सामानहरू नयाँ हुन् र अनलाईन सापिङ पोर्टल दराजले यस अर्थसंकलन कार्यक्रमलाई सघाएका थिए

दिप प्रज्ज्वलन कार्यक्रममा शुभचिन्तकद्वारा बालिएका दियोहरू

एक टेवा स्वयमसेवी वृक्षारोपण कार्यक्रममा भाग लिँदै । रोपिएका रुखहरू टेवा अनुदान प्राप्त महिला संस्थाका महिलाहरूको रेखदेखमा हुर्कने गर्दछ

३ सामुदायिक परोपकारीता प्रवर्धनका लागि स्थानीय अर्थ सञ्चालन

संजाल लगायत अन्य विभिन्न संजाल मार्फत सम्पर्कमा रहेका व्यक्तिलाई आफ्ना प्रयोगमा नभएका तर पुनः प्रयोग गर्न मिल्ने वस्तुहरू टेवालाई प्रदान गर्न प्रोत्साहन गर्छ । यस्ता वस्तु लत्ताकपडा, भाँडा, श्रिङ्गारका सामग्री, सज्जा सामग्री वा फर्निचर हुनसक्छन् । यी सामान वर्षेभरि सञ्चालन भइरहन्छ । यसपछि विभिन्न निर्धारित स्थान तथा दिनमा यी सामग्री बेच्ने कार्यक्रम आयोजना गरिन्छ । प्रकार तथा अवस्था हेरेर यी सामग्री रु. ५० देखि २५ हजार सम्मको मूल्यबीच अत्यन्तै सहूलियत दरमा बेचिन्छ ।

फरक फरक दाताहरूलाई संलग्न गराउन चिठ्ठा

टेवाका अर्थ सञ्चालन कार्यक्रमले सिमित वर्गका व्यक्तिहरूलाई मात्र सामेल गर्दैन । टेवाले विभिन्न दाताहरूसँग सहयोग लिन्छ र हाम्रा

चिट्ठा कार्यक्रममा भाग्यशाली नम्बर ३ परेको घोषणा गर्दै

सबै दाताहरू हाम्रा लागि उत्तिनै महत्वपूर्ण छन् । विभिन्न कार्य, क्षेत्र र वर्गको प्रतिनिधि गर्ने नेपालीबाट सहभागिताको अपेक्षा राख्दै टेवाले चिठ्ठा कार्यक्रमको आयोजना गर्छ । टिकट किन्नेहरूलाई अभ्र आकर्षक बनाउन चिठ्ठामा आकर्षक उपहार राख्ने गर्छन् । हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारले पनि विभिन्न जिल्लामा चिठ्ठा टिकट बिक्री गर्न सहयोग गर्नुहुनाले यस अर्थ सञ्चालन कार्यक्रम मार्फत हामी नेपालका विभिन्न जिल्लामा सामुदायिक परोपरीता फैलाउने टेवाको उद्देश्य पूरा गर्ने कोसिस गर्छौं ।

वातावरणीय न्यायको प्रवर्धनका लागि नियोजित कार्यक्रम हो । यसको प्रमुख अभिप्राय वातावरण जोगाउनु हो ताकि यसले एकैसाथ दुई अभियानलाई साथ दियोस् : वातावरण सम्बन्धि मुद्दाको सामना र यसले अर्थ सञ्चालन गर्न सहयोग गरेको अनुदानबाट महिला सशक्तिकरणमा जोड दिनु हो । आज सम्म आइपुग्दा यस कार्यक्रम मार्फत काठमाडौं उपत्यका भित्रका ५ विभिन्न स्थानमा ४ हजार भन्दा धेरै विरुवा रोपिएका छन् ।

पेरोल अनुदान

दुई फरक मुद्दालाई साथ दिने : वृक्षारोपण

टेवाले आयोजना गर्ने गरेको सबै अर्थ सञ्चालन कार्यक्रम सामुदायिक परोपकारीलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यका साथ प्रारम्भ गरिएको हुन्छ । वृक्षारोपण

टेवाको हरेक कर्मचारी पेरोल अनुदानमा सहभागी हुन्छन् । सन् १९९९ देखि टेवाका सबै कर्मचारी दाता बनेका छन् । उनीहरूको तलबबाट निश्चित रकम टेवामा अनुदानको रूपमा जान्छ । यो रकम कर्मचारीको इच्छा अनुसार कटौती हुन्छ र यसरी सञ्चालन

भएको रकम नेपालका महिलाको स्थिति सुधारमा सहयोग गर्न वार्षिक अनुदानको रूपमा प्रयोग गरिन्छ।

८८-दिने अभियान

यो अभियान डिसेम्बर १० अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवसको दिन देखि सुरु हुन्छ र ८८ दिनको अवधिको साथ मार्च ८ अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस सम्म रहन्छ। यस अभियानमा सबैजना सहभागी हुन्छन्। टेवाले अभियानका सहभागीलाई एउटा थैली दिने गर्छ। हामी सहभागीलाई ८८ दिनसम्म हरेक दिन त्यस थैलीमा एक रुपैयाँ राख्न अनुरोध गर्छौं। अभियानको अन्त्यमा हामी त्यो थैली अनुदानका रूपमा टेवालाई फिर्ता गर्न अनुरोध गर्छौं। यो अभियानको रोचक पक्ष भनेको प्रायः सहभागीले (दाताले) एक रुपैयाँ भन्दा धेरै राख्छन् र अनुदानमा आएको रकम

जोड्दा हाम्रो कोषमा सन्तोषजनक र कम उठ्ने गर्छ। टेवाले यो अभियान सन् २००५ देखि १४ वर्षसम्म लगातार आयोजना गर्दै आएको छ। यो अभियानको अवधारणा हाम्रो महिला कोष सञ्चालनमा आवद्ध हंगकंग स्थित हर फण्ड नामक सहयोगी संस्थाबाट साभार गरिएको थियो।

महिला सशक्तिकरणको लागि बचत गर्ने बानी प्रोत्साहन गर्नु : खुत्रुके

अंग्रेजीमा पिग्गी बैंक भनेभैँ नेपालीमा खुद्रा पैसा बचत गर्न खुत्रुके प्रयोग हुने गर्दछ। हामी हाम्रा बोर्डका सदस्य, साधारण सदस्य, कर्मचारी, र स्वयंसेवकलाई एउटा एउटा खुत्रुके घर लग्न र आफ्नो अनुदान त्यहाँ राख्न आग्रह गर्छौं। नेपाली समाजले बच्चा बेलादेखि नै बचत गर्ने बानी प्रोत्साहन गर्दछ। यही विचार व्यक्तिगत प्रयोगको

लागि भन्दा पनि कुनै अभियानमा सहयोगको रूपमा प्रयोग गरिएको हो। खुत्रुके अभियान सन् २००१ मा सुरु भयो। हामी हाम्रा दाताबाट हरेक छ महिनामा खुत्रुके सञ्चालन गर्ने गर्छौं। यस मार्फत संचय भएको रकम सिधै हाम्रो अनुदान निर्माण कार्यक्रममा जाने गर्दछ।

अन्य संस्थाहरू संगको समन्वयमा गरिने : सांगीतिक कार्यक्रम

युवाहरू पारम्परिक तथा आधुनिक सङ्गीत दुवैमा रमाउँदै संलग्न हुनसक्ने स्थान प्रदान गर्न हामीले सन् २००५ देखि सांगीतिक अर्थ सञ्चालन कार्यक्रम आयोजना गर्दै आएका छौं। यस कार्यक्रममा सहभागी हुन हामी लोकप्रिय सांगीतिक ब्याण्ड वा नेपाली गायक तथा सङ्गीतकारलाई आग्रह गर्छौं र त्यसपछि टिकटको मूल्य निर्धारण गरिन्छ। टेवाको रङ्गमंचमा निकै राम्रो वातावरण र धेरै जनालाई अटाउन सकिने भएकोले यो कार्यक्रम मुख्यतः सोही स्थानमा आयोजना गरिन्छ।

टेवाको दातृ संजाललाई परिचालन गर्न खुत्रुके अभियानको सुरुवात गरिएको थियो जसले बचत गर्ने बानीलाई प्रोत्साहन मिल्दछ

डिसेम्बर १० अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार दिवसको दिन देखि मार्च ८ अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस सम्म इच्छुक दाताहरूलाई थैलीमा दिनको एक रुपैयाँ हाल्न आग्रह गर्दछ

डा. सुमन थापा,
टेवाका दाता,
एक साँगितिक
कार्यक्रममा
प्रस्तुति दिँदै

टेवा महिला कोष : केही तथ्य

स्थानीय अर्थ संकलन (१९९६ - २०१९)

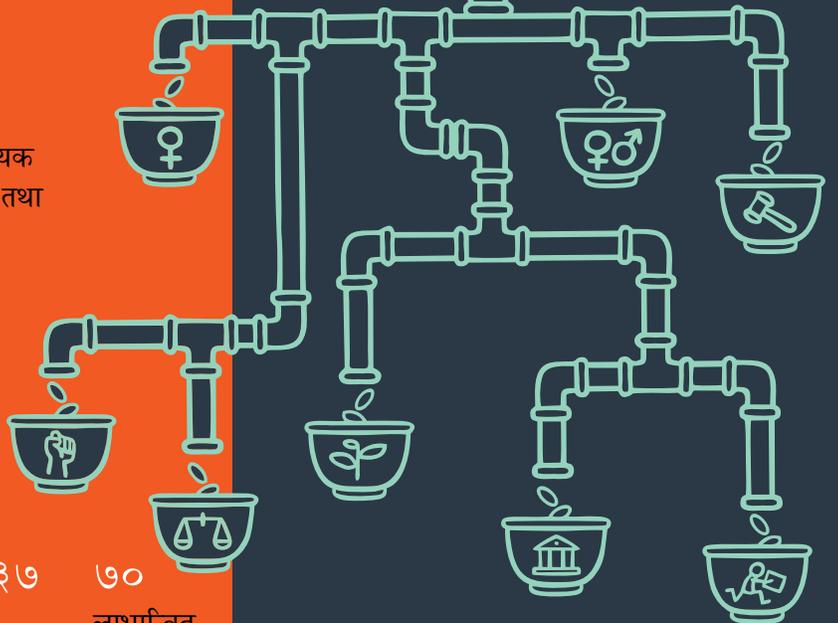
७९४५	५७१	४२,७७४,५३७
व्यक्तिगत	संस्थागत	स्थानीय रुपमा
दाता संख्या	दाता संख्या	संकलित रकम (ने.रु.)

अनुदान कार्यक्रम (१९९६ - २०१९)

अनुदान प्रदान गरिने विषयवस्तु :

- लैङ्गीक भेदभाव र महिला विरुद्ध हुने हिंसा
- महिलाको स्वास्थ्य सम्बन्धि हक तथा अधिकार
- सामाजिक – आर्थिक सशक्तिकरण र अधिकार
- सिमान्तकृत महिलाको अधिकार (लैङ्गीक अल्पसंख्यक महिलाका अधिकार, अपाङ्गताको अधिकार, दलित तथा अप्रचलित महिलाका अधिकार)
- महिलाको कानूनी अधिकार
- वातावरणीय न्याय र अधिकार
- संस्थागत विकास र आत्म निर्भरता
- नारीवादी मानविय सहयोग

अनुदान वितरण

७०१	५१२	५६,६२०,६३७	७०
वितरित	अनुदान प्राप्त	कूल वितरित रकम	लाभान्वित
अनुदान	महिला संस्थाहरू	(ने.रु.)	जिल्ला

क्षमता अभिवृद्धि तालिम (२००८ - २०१९)

२१३	११५९	५२	५४
महिला	सहभागी	संचालित	लाभान्वित
संस्थाहरू	संख्या	तालिम	जिल्ला

अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन (२०१४ - २०१९)
 यो तीनवटा सिद्धान्तमा आधारित छ - अधिकार, सकारात्मक सोधखोज र सो सहितको नारीवादी विचारधारा ।

७५	२९	४६
तयार पारिएका खाका संख्या	परियोजना मूल्याङ्कन	परियोजना अनुगमन

मेन्टरसिप कार्यक्रम (२०१७)

१०	१०	१६	२
जिल्ला संख्या	मेन्टर संख्या	मेन्टि संस्था	मेन्टर भेटघाट

स्वयंसेवी कार्यक्रम (१९९७ - २०१९)

८२५	३, १९१, ९७९
कूल प्रशिक्षित स्वयंसेवी संख्या	स्वयंसेवीद्वारा संकलित रकम (ने.रु.)

बालबालिका कार्यक्रम (२००७ - २०१९)

५००+	२५
कूल संलग्न बालबालिका संख्या	हाल सक्रिय बालबालिका संख्या

टेवा सेन्टर (दीपयोगिनी)

३९९	१६२	२३७
सुविधा उपयोग गरेका जम्मा संस्था संख्या	सुविधा उपयोग गरेका अन्तर्राष्ट्रिय संस्था संख्या	सुविधा उपयोग गरेका राष्ट्रिय संस्था संख्या

टेवाको २५ वर्षका सिकाइ तथा उपलब्धिहरू

टेवा संस्थापिकाले सन् १९९५ सेप्टेम्बरमा बेइजिङमा सम्पन्न विश्व महिला सम्मेलन लगत्तै टेवा सुरु गर्ने परिकल्पना गरेको बेलादेखि अहिलेसम्म नेपालमा राजनीतिक र सामाजिक-आर्थिक परिवेशहरू परिवर्तन भएका छन् । १० वर्षे लामो सशस्त्र द्वन्द्व; वि.सं. २०५८ जेष्ठमा घटेका अकल्पनीय दरबार हत्याकाण्ड; राजतन्त्रको पतन तथा नयाँ सम्बन्धन जारी भएको राज्यको पुनर्संरचना भई गणतान्त्रिक पद्धतिको सुरुवात; बैशाख २०७२ को विनाशकारी भूकम्पको र त्यस पश्चात भारतले लगाको नाकाबन्दी जस्ता मुख्य संक्रमणकालहरूबाट गुज्रिएको छ; र अहिले कोरोनाभाइरस (कोभिड-१९) बाट । यी निरन्तर उथलपुथल घटनाहरूका बावजूद टेवाले आफूलाई संस्थागत रूपमा अगाडि बढाउन र संस्थाको लक्ष्य अनुरूप नेपालभरका महिला समूहहरूलाई अनुदान सहायता

गर्न सफल भएको साथै स्थानीय परोपकारीता र आत्मनिर्भर विकासका लागि विशेषगरी टेवा सेन्टर बनाएर एक नमूना स्थापित गर्दै त्यस्तो गर्न सकिने उदाहरण प्रस्तुत गर्‍यो ।

यो काम कुनै पनि दृष्टिले अनुकरणीय मान्न सकिन्छ । यस्तो विषम समयमा पनि यी उल्लेखनीय उपलब्धिहरू हासिल गर्न सक्नुमा टेवाका कार्यकारी समिति सदस्यहरू र कर्मचारीस्तरमा परिवर्तन भइरहने क्रममा पनि परिस्थितिले माग गरेको अवस्थामा निरन्तर चुस्त, चनाखो भएको तथा आफ्नो धरातललाई बुझ्नेका कारणले यी कुराहरू सम्भव भएका हुन् । यी सबै टेवाका स्वयंसेवकहरू तथा टेवा समूहको स्वामित्व जगाउने सिर्जनशिल आयमा लगानीको कारण हुन्; कुशल नेतृत्व; र कर्मचारीको संस्थाको काममा समर्पण तथा कडा परिश्रम हो जसले मुख्यतया टेवाको मुल सिद्धान्तलाई टेकेर र टेवाको मुख्य लक्ष्य प्रति

लागिपरेका कारण भएको हुन सक्दछ । प्राय सबैले बुझ्नेका छन् कि टेवाको स्थापनाकालबाट व्यवहारमा प्रयोग गरिने मूल्यमान्यता पनि एक कडी हुन जसले यी कामहरू सम्भव भयो । यो कुरा बुझ्नको लागि हाम्रो वेबसाइटमा संस्थापकले लेख्नु फाउण्डर्स स्टोरीमा भएको लेखमा पढ्न सकिन्छ ।

अनुदान कार्यक्रम

संस्थापन वर्षहरूमा एकातर्फ नारीवादी दृष्टिकोण, र आर्थिक सहयोगमा आश्रित देशमा पनि स्रोतसाधन माथि महिलाहरूको पहुँच नहुनाले महिलाहरूको संगठित समूहहरूलाई अनुदान जुटाउन प्रोत्साहन दियो । महिला समूहहरू आधिकारिक रूपमा दर्ता हुनुपर्दथ्यो किनकि कानूनी मान्यताका लागि तथा टेवाले आफ्नो दाताहरू प्रति दिन पर्ने उत्तरदायित्वका कारण यो अनिवार्य थियो । यो सुनिश्चित गर्न कि महिलाहरूको आवाज र पहिचान वृद्धि भएको छ, यसप्रकार स्थानीय स्तरमा उनीहरूको बढ्दो राजनीतिक र सामाजिक सहभागितालाई सक्षम पारियो ।

संस्थापिकाले यो पनि सुनिश्चित गरे कि हामी सबै सरोकारवालाहरू: अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू (ग्रान्टी), दाताहरू र स्वयंसेवकहरू टेवाको लागि एक जीवन्त अनुभव

स्वयंसेवी तालिमका सहभागिहरू नारीवाद र पितृसत्ताका बारेमा आ-आफ्नो विचार प्रष्ट पार्दै

भएको छ। पारदर्शिता र जवाफदेहिता जस्ता शब्दहरूलाई मूल्यमान्यताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्षम भएको छ।

सुरुसुरुमा अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूको आवश्यकता प्रायः जसो आर्थिक गतिविधिहरूमा केन्द्रित हुने गर्दथ्यो; तर पछिल्ला केही वर्षमा नेपालको बदलिँदो परिवेश तथा महिलाहरूको आफ्नै सिकाइका अनुसार, उनीहरूको आवेदनहरू अन्य गतिविधिहरू जस्तै सामाजिक, राजनीतिक र आर्थिक “अधिकार” लाई सम्बोधन गर्ने कामको लागि साथै वातावरणीय न्यायका लागि महिला अधिकार र भूमि अधिकारको लागि पनि महिला संस्थाहरूको चासो बढेको छ। अप्रत्यक्ष रूपमा अनुदानले अधिकार र न्यायका लागि नेपाली महिलाको आन्दोलनलाई सुदृढ पार्न महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँदछ।

अनुदान प्राप्त महिला संस्था संगठनहरूको संस्थागत सुदृढीकरण; महिलाको राजनीतिक सहभागिताको लागि प्रतिनिधित्व; नेतृत्व र समूह निर्माण अभ्यास; अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन; विपद् व्यवस्थापन र राहत; साथै अन्य आवश्यक प्रशासनिक सहायताका लागि बढीभन्दा बढी सहयोग गर्दछ।

यी आवश्यकताहरू, बढ्दो मुद्रास्फीति, र स्थानीय दाताको रूपमा टेवाको विकासलाई बुझ्दै, पछिल्ला वर्षहरूमा अनुदानको रकममा अपेक्षाकृत ठूलो वृद्धि भयो। प्रारम्भमा

टेवाको अनुदान कार्यक्रम सामुदायिक परोपकारीतामा निर्भर थियो जस्तै, विश्वास निर्माण गर्न, दिगोपन र आत्मनिर्भरको लागि सिकाइ भयो। तर टेवा अनुदानको माग बढ्दै जाँदा र अन्तर्राष्ट्रिय महिला कोषहरूले टेवालाई सहयोग गर्न चासो देखाएसँगै सन् २०१३ मा मिलान कोष (Matching Fund) को अवधारणा ल्याइएको थियो। यद्यपि, मिलान कोषले टेवालाई बाह्य सम्पर्क बढाउन सक्षम बनाएको छ, हामी सतर्क छौं कि टेवाले स्थानीय स्तरमा संकलन गर्ने रकम भन्दा यो बढी नहोस्।

छनौट भएका विषयवस्तुहरू अनुसार विशेष तरिकाबाट हाम्रो अनुदानको वर्गीकरण गर्न तीन प्रकारका अनुदान लक्ष्यहरू विकसित गरिएको थियो। यसले अनुदान तथ्याङ्कसम्बन्धी जानकारी राख्न मात्र सहयोग पुऱ्याएन, बरु त्यस कार्यबाट आएका सूचनाहरूको विश्लेषण गर्न पनि सहयोग गर्छ।

अनुदान प्रस्ताव फाराम आवधिक रूपमा परिमार्जन गरिएको छ ताकि हाम्रा आवेदकहरूका लागि यो फारम भर्न

सजिलो र स्पष्ट होस्। प्रस्तावनाहरूको जाँचबुझ गर्ने प्रकृया टेवा कर्मचारी र अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूबीच एक अन्तरक्रियात्मक तरिकाले निरन्तर चलाइरहने काम गरिन्छ। यसले अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूको क्षमतालाई सुदृढ गर्न मद्दत पुऱ्याएको छ साथै टेवालाई अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूको विभिन्न वास्तविकता बुझ्न पनि सजिलो बनाएको छ।

धेरै वर्षदेखि टेवाले मानवीय आधारमा महिलाहरूलाई सहयोग पनि पुऱ्याएको छ। जस्तै बर्षाको समयमा बाढी, पहिरो, र भूकम्प जस्ता प्राकृतिक प्रकोपको बेला, नेपालमा भएको सशस्त्र द्वन्दको बेला तत्कालिन टेवा बोर्डले टेवाको अनुदानको २०% रकम शान्ति-निर्माण कार्यको लागि विनियोजन गरेको थियो।

अनुदान प्राप्त महिला समूहहरू एक अर्कासँग सम्बन्ध जोड्न तथा सामूहिक पैरवी र वकालतका लागि सहयोग पुऱ्याउनु महत्वपूर्ण थियो। त्यसकारण टेवाले अनुदान प्राप्त महिला साभेदारहरूको सञ्जाल

निर्माणमा सहयोग गर्‍यो तथा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय आन्दोलनमा उनीहरूको सम्बन्धलाई सहज बनायो । टेवाले उनीहरूको समस्या र एजेन्डामा समर्थन जुटाउनका लागि स्थानीय र राष्ट्रिय स्तरमा औपचारिक छलफल गर्दै/सम्बन्ध गाँस्दै सक्रियतापूर्वक उनीहरूको आवाज र भुमिकालाई प्रवर्द्धन गर्‍यो ।

टेवाले वकालत र सक्रियताको माध्यमबाट मुद्दामा आधारित आन्दोलनको सहकार्य र समर्थन गरेको छ जस्तै: समयोचित संविधान निर्माणको लागि दवाव दिएको; राष्ट्रिय स्तरमा महिलाहरूको समान प्रतिनिधित्व; युवाहरूद्वारा नेतृत्व अकुपाई बालुवाटार अभियान; अन्तर्राष्ट्रिय उर्लदो सय करोड अभियान (वन बिलियन राईजिंग ग्लोबल मुभमेन्ट), र अन्य सामूहिक अभियानहरू । टेवाले यस्ता सञ्जाल-हरूलाई परिचालन गरेर र त्यसमा टेवाको संस्थागत शक्तिहरू जोड्दै समसामयिक मुद्दामा अन्य अभियानहरूलाई सुदृढ पार्ने जिम्मेवारी लिन्छ ।

बैशाख २०७२ को भूकम्पले ठूलो चुनौती प्रस्तुत गर्‍यो । तर टेवाले समयमै राहत तथा आवश्यक पुननिर्माणका लागि तत्काल सहयोग प्रदान गर्‍यो । हाम्रो विशेष ध्यान हाम्रा स्थानीय अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूको अगुवाइमा भूकम्प प्रभावित समुदायहरूमा रहेका महिला, बालबालिकाहरू र अन्य कमजोर समूहहरूलाई सहयोग गर्ने कुरामा केन्द्रित थियो । सरकार यी कुराको व्यवस्थापन गर्नमा धेरै सुस्त थियो त्यसैले टेवाले अत्यावश्यक तत्काल राहत सहायता प्रदान गर्‍यो ।

क्षमता अभिवृद्धिका साथ अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूको थप सुदृढीकरण

सुरुका वर्षहरूमा टेवा लघु अनुदान उपलब्ध गराउनमा र स्थानीय

अर्थ संकलन गर्नमा केन्द्रित थियो किनभने हामी नेपालमा नवीनतम प्रयासहरूको थालनी गर्दै थियौं । हामी पनि केवल सीमित मानवस्रोत सहित टेवा सुरु गर्दै थियौं । समय बित्दै जाँदा हामीले महसुस गर्‍यौं कि अनुदान सहायता उपलब्ध गराउनु मात्र पर्याप्त थिएन किनकि धेरै अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू संगठनात्मक रूपले बलियो थिएनन् ।

अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूको क्षमता अभिवृद्धि र सञ्जाल निर्माणको साथसाथै उनीहरूको बीचमा एक-आपसबाट सिकाइका लागि अवसर जुटाउने पहल गरियो । प्रस्ताव विकास र लेखन; अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन; महिलाको अधिकार सम्बन्धि कानूनी मुद्दाहरू; लैङ्गिकता र समानतामाथि वैचारिक बुझाई; नारीवादी आन्दोलन गर्न; पैरवी र वकालतमा सामूहिक प्रशिक्षण सत्रहरू; र नेतृत्व विकास र सञ्चारमा सीप पनि प्रदान गरियो । यसले अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूलाई उनीहरूको क्षमता सुदृढीकरण गर्न मद्दत पुगेको छ र उनीहरूको आफ्नै बुझाइलाई अभि बढाउनका लागि आवश्यक उपकरणहरू प्रदान गरेको छ । यी कार्यशाला/प्रशिक्षणले हाम्रो अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूलाई अनुभव र विशेषज्ञता आदान-प्रदान गर्न, उनीहरूको सीप वृद्धि गर्न र उनीहरूको सञ्जालहरू सुदृढ गर्न क्षेत्रीय र राष्ट्रिय सम्पर्क बनाउन अवसरहरू प्रदान गरेको छ ।

सन् २०१७ देखि टेवाले “मेन्टरसीप कार्यक्रम” सुरु गर्‍यो । त्यो यस्तो अर्को कार्यक्रम हो जसबाट हामी आवश्यक परेका अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू जो संस्थागत रूपमा अलि पछि परेका संस्थाहरूलाई सुदृढ बनाउन सहयोग गरिरहेका छौं । मेन्टरहरूले अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूसँग काम गर्छन्, विभिन्न भौगोलिक क्षेत्रका अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूलाई सहयोग गर्न र तिनीहरूको कामलाई सुदृढ गर्न व्यवहारिक ज्ञान र क्षमता अभिवृद्धिद्वारा उनिहरूको संस्थालाई सहायता प्रदान गरिन्छ तथा संस्था गठन र दोस्रो पत्तिका नेतृत्व विकासका लागि पनि प्रोत्साहित गर्दछन् ।

परोपकारी प्रयासहरू

टेवा महिला अधिकारको आन्दोलनका लागि समर्पित छ । हामी यसलाई दिगो तरिकाले गर्न प्रतिबद्ध

उर्लदो
सय करोड
अभियानमा
महिला हिंसा
विरुद्ध आवाज
उठाउँदै एक
लाभान्वित
किशोरी

छौं । त्यसकारण नेपालमा स्थानीय परोपकार, जुन परम्परागत रूपमा धार्मिक र सांस्कृतिक रूपमा दिने भन्नेमा अन्तर्निहित थियो, अब बिस्तारै महिलाको सशक्तिकरण र अधिकार जस्ता सम्बन्धित बिषय तिर परिवर्तन हुँदैछ । सुरुका वर्षहरूमा, विश्वास र मनोबलको कमीको कारण यस प्रकारको अर्थ संकलन गर्न एकदम चुनौतीपूर्ण थियो ।

टेवाले हाम्रो दृष्टिकोणको निरन्तर विकास र अनुकूल गर्दै हाम्रा विविध दाताहरूको इच्छा र आकांक्षालाई पनि पूरा गर्ने कल्पनालाई साकार पार्न प्रयास जारी राख्दछ ।

टेवाको मुख्य दर्शन समानता र न्यायको लागि परोपकार रहेको छ । यसको अर्थ यो हो कि यसलाई प्राप्त गर्नका निम्ति हामीले मुख्यतया नेपाली व्यक्तिगत दाताहरूबाट अर्थ संकलन गर्नु, र नेपालभर ग्रामीण महिलाहरूको संगठित समूहहरूलाई अनुदान दिनुपर्ने आवश्यकता थियो । वर्षौंदेखि हामीकहाँ सहयोगको लागि आउने गरेका धेरै महिला समूहलाई अवसरको

रूपमा देखापर्नु सँगसँगै हाम्रो अनुदान कार्यक्रमलाई सहयोग गर्न केही महिला कोषबाट पनि चासो देखाइएपछि, टेवाले “अनुदान मिलान” को अवधारणा आरम्भ गर्‍यो । यद्यपि, ध्यान दिइन्छ कि बाह्य सहयोग स्थानीय स्तरमा वार्षिक रूपमा उठाइएको रकमभन्दा बढी नहोस् ।

यसभन्दा पहिले स्थानीय स्रोत-साधनहरू परिचालन गर्ने काममा टेवाले विभिन्न प्रकारका अर्थ संकलन अभियानहरू र कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको थियो । यी वर्षहरूमा हामीले सिकेका छौं कि अर्थ संकलनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्न समान विचार भएका साभेदारहरू र सहयोगीहरूसँग हात मिलाउन प्रभावकारी हुन सक्दछ । हाम्रो सन्देश व्यापक रूपले फैलिन्छ र समुदायहरूमा हाम्रो व्यापक पहुँच हुन्छ । यसले हामीलाई तीव्ररूपले परिवर्तन भइरहेको सन्दर्भमा सामुदायिक परोपकार र स्थानीय स्रोतसाधनहरूको परिचालनमा निरन्तर स्पष्टता प्रदान गरेको छ । टेवाले केही मुख्य अर्थ संकलन गर्ने

गतिविधिहरू जारी राख्दछ जुन टेवा आफैले आयोजना गर्दछ; तर टेवाले केही अन्य आयोजनाहरूमा अरूसँग सहकार्य गर्दछ; र अबका केही वर्षमा, टेवाले वार्षिक दाताहरू खोजि गर्ने र उनीहरूबाट निरन्तर सहयोग पाउने कोशिस गर्दछ ।

टेवाको कर्मचारीहरूले महिनै पिछे आफ्नो तलबको केहि प्रतिशत (पेरोल) टेवालाई दान दिन्छन् साथै अर्थसंकलन कार्यक्रम र अभियानहरूमा पनि आर्थिक योगदान दिने गरेका छन् ।

हाप्रो सामुदायिक परोपकारी अभ्यासले परोपकारी संस्थालाई दान दिने संस्कृतिलाई प्रवर्द्धन गर्नुको साथै हामी आफैमा, हाम्रा साभेदारहरू र अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू बीच आत्मनिर्भरता बढाएको छ । टेवाको अर्थसंकलन कार्यक्रम र अभियानका विभिन्न अभ्यासलाई समिक्षा गर्दै निरन्तर रूपमा परिमार्जित गर्न हामीलाई प्रोत्साहित गरिएको छ ।

टेवा स्थापनाको सुरुका वर्षहरूमा अर्थ संकलक स्वयंसेवकहरूको अभिमुखीकरण र परिचालन (वार्षिक

रूपमा दुई देखि तीन ब्याचहरूमा सञ्चालन गरिएको) आरम्भ भएको थियो । वर्ष भरिका अवधिमा, स्वयंसेवकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, उत्प्रेरणा र विकासमा ध्यान दिइन्छ, जबकि उनीहरू नैतिक रूपमा टेवाको लागि अर्थ संकलन गर्ने प्रतिबद्धताका साथै वार्षिक रूपमा हुने सबै अभियान र कार्यक्रमहरूको लागि टेवालाई चाहिने मानवस्रोतको रूपमा रहन इच्छुक हुन्छन् । यसले टेवालाई विविध र बृहत्तर दाताको रूपमा आधार निर्माण गर्न सक्षम बनाएको छ ।

आत्मनिर्भरता तथा दिगोपन

सन् १९९९ को अवधिमा सशस्त्र द्वन्द्व बढ्दै गएपछि बैंकको ब्याजदरमा ठूलो गिरावट आएपछि अक्षयकोषमा भएको १७.२ करोड रूपैयाँ जग्गा र भवन विकास परियोजनाका लागि

टेवाको क्षमता
अभिवृद्धि
तालिमको दौरान
अनुदान प्राप्त
महिला सहभागिहरू
परम्परागत पोशाकमा
सजिएर तस्वीर
खिचाउने तयारीमा

लगानी गर्ने निर्णय गरियो । टेवाले स्थानीय रूपमा संकलन गरिएका र कमलाई अनुदान कार्यक्रममा मात्र खर्च गर्नु ।

जग्गा खरिद गरेपछि अक्षय-कोषमा बाँकी रहेको रकमबाट निर्माण कार्य सुरु गरिएको थियो । संस्थापक यसको पूर्वाधार पूरा गर्न, आवश्यक अर्थ संकलन, र व्यवस्थापन प्रणाली तयार राख्न अप्रिल २०११ मा “सेवक नेतृत्व” का रूपमा टेवा फर्किनु भयो । यद्यपि सन् २०१४ मा सम्पन्न अभियान समापन गरिएपछि टेवा केन्द्र (टी.सी.) संरचनात्मक ढंगले सम्पन्न भए पनि २०१७ बाट टेवा सेन्टर सुचारु रूपले संचालनमा आइसकेको थियो । त्यहि सालको अन्त्यतिर संस्थापकले टेवा सेन्टर हस्तान्तरण गर्नु भएको थियो । हुन त सन् २०१२ बाट नै केहि हदसम्म परिचालनमा आएता पनि यसले यहाँबाट प्राप्त हुने श्रोत क्रमिक रूपमा वृद्धि हुदै गरेका टेवा सेन्टर कर्मचारीहरू तथा यसलाई चाहिने आवश्यकता तथा मर्मतसम्भार कार्यलाई चाहिने पर्याप्त स्रोतहरू गर्न सक्ने भएको थियो । टेवा सेन्टरले जैविक बगैँचा र फलोद्यानको काम पनि सुरु गरेको छ र त्यहाँबाट उत्पादन भएका कृषि पैदावरहरू आवासीय पाहुनाहरूका निमित्त उपभोग गर्न मद्दत गर्दछ । आवासीय पाहुनाहरू नभएको समयमा ति उत्पादनहरू इच्छुक कर्मचारी र आगन्तुकहरूलाई बेचिन्छ ।

टेवाका सम्पूर्ण गणहरूसित एक प्रक्रियागत तरिकाबाट सामूहिक रूपमा

टेवा सेन्टरलाई “दीप-योगिनी” को नामकरण गरियो जसले यो एक नारीवादी स्थान भएको फलक दिन्छ। सन् २०१६ मा संस्थापकले यो पनि महसुस गरे कि टेवा सेन्टर एक सजीव जीव हो र यसलाई पनि जिवित प्राणीलाई जस्तै हेरचाह र ध्यानको आवश्यकता थियो। यो विचारलाई टेवा टोलीको स्वामित्व भएको एक प्रक्रिया मार्फत् आन्तरिक टोलीद्वारा र टोलीभित्र छलफल र अनुसन्धान गरिएको थियो। यो अवधारणाले टेवा सेन्टरको पनि मान्यता, मितव्ययिता र दिगोपनको जस्तो मूल्य मान्यतालाई अङ्गालेको छ जुन टेवा सेन्टरका पनि जीवन्त अनुभव हुन्।

टेवा सेन्टरमा पनि टेवाको कार्यशैली जस्तै: मितव्ययिता, प्रजातन्त्र,

समावेशीता, विविधता, पारदर्शिता र जवाफदेहीताको मूल्यमान्यता अटाएका छन्। टेवाले स्थानीय स्रोत परिचालन गर्दछ, जैविक खाद्यान्न उब्जाउँछ, स्वस्थ र आध्यात्मिक जीवनशैलीलाई प्रवर्द्धन गर्छ, र यो एक असल वातावरणिय स्थान बनाईराख्न सचेत छ। टेवाले आफूलाई स्थानीय समुदायको अभिन्न अंगको रूपमा स्थापना गरेको छ। त्यस्तै अनुरूप टेवा स्थानीय समुदायसँग उपयुक्त गतिविधिहरू र कार्यक्रममा संलग्न हुने गर्दछ। टेवाले आफ्नो आन्तरिक व्यवस्थापन र सुशासन प्रणालीलाई सुदृढीकरण गर्न, निरन्तर समीक्षा गर्न र नीति तथा रणनीतिहरू अद्यावधिक अन्तरालमा निरन्तर मुल्याङ्कन गरिरहन्छ ताकि ती प्रभावकारी रहोस्, दक्ष र प्रासंगिक रहि रहोस्।

रणनीतिक योजना तथा अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन

टेवा भित्र रणनीतिक योजना एक अन्तरक्रियात्मक प्रक्रियाको रूपमा रहेको छ जसमा पूर्व बोर्ड अध्यक्ष समिति, र कर्मचारी संलग्न हुन्छन्। पाँच वर्षे रणनीतिक योजना जुन एक पटक अनुमोदित पछि प्रणालीमा आइसकेको छ। यस रणनीतिक योजनाले सबैको ध्यान केन्द्रित राख्न र काम तथा निर्धारित उद्देश्यका प्रभावकारिताको निगरानी र मापनमा केन्द्रित हुनका लागि सबैलाई प्रोत्साहन प्रदान गरेको छ।

नवलपरासीमा
भएको क्षमता
अभिवृद्धि तालिममा
तत्कालीन पूर्व
अध्यक्ष डा. निर्मला
केसीका साथमा
अनुदान प्राप्त
माहिला सहभागिहरू

सञ्जाल विस्तार तथा सहकार्य सुदृढीकरण

हालसालैका वर्षहरूमा टेवाले विभिन्न क्षेत्रमा विशेषज्ञता भएका र समान विचारधाराका संगठनहरूसँग सहकार्यका लागि अवसरहरू बनाएका छौं । जलवायु परिवर्तन र वातावरणीय मुद्दाहरू बुझ्न र अनुदान प्राप्त महिला समूहहरूको क्षमता बढाउन र यी मुद्दाहरूको सम्बन्धमा महिलाको भूमिका र अधिकार बारेमा तालिम गोष्ठीको आयोजना गरिने काम एउटा उदाहरण हो ।

हामी अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय स्तरका सञ्जालहरूसँग जोडिँदै छौं । यसले हामीलाई सहकार्य गरेर यस्ता विषयक आन्दोलनको हिस्सा बन्न सहयोग गरेको छ जसबाट नेपाली महिलाको आवाज सुदृढ पार्न मद्दत पुगेको छ ।

मूलभूत सुदृढीकरण: संस्था गठन, बोर्ड तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि

संस्थापकले टेवाको कार्यक्रम र संस्थाको जग हाल्ने ५ वर्ष ९ महिना काम गर्नुभयो । यस समयमा, बोर्डको

टेवामा सन् २०१४ बाट अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कन इकाई सुरु गरिएको थियो । २०१५ को भूकम्पको कारणले यो प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन हुन सकेन । तर २०१६ मा टेवाले प्रत्यक्ष अनुदानको लागि नारीवादी दृष्टिकोणबाट अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई इमान्दारीपूर्वक कार्यान्वयन गर्न सुरु गर्‍यो । यसले टेवाले दिएका अनुदानहरूको राम्रो जानकारी राख्न सक्षम बनायो । वार्षिक रूपमा अनुदानद्वारा सहायता प्राप्त लगभग २५ वटा अनुदानहरूको चरणबद्ध अनुगमन र मूल्यांकन गरिन्छन् । अध्ययन, अनुगमन र मूल्याङ्कनको माध्यमबाट टेवाले महिलाको जीवनमा कस्ता खालका सबल गुणहरूको वृद्धि गर्ने वा चुनौती दिने परिवर्तनहरू ल्याइएको छ भन्ने कुराहरूको अभिलेख गर्दछ । यी परिवर्तनहरू व्यक्तिगत, परिवार, समुदाय वा प्रणालीगत तहहरूमा हुन सकेका रहेछन् भन्ने कुराको विश्लेषण गर्दछ ।

यसका अलावा टेवाले यो बुझेको छ कि महिला सशक्तिकरणको लागि ज्ञान, सीप र जानकारी प्रदान गर्नु मात्र पर्याप्त हुँदैन । यो आवश्यक छ कि हामी टेवाको रूपमा पनि उनीहरूको विश्वास, मूल्यमान्यतालाई सम्मान गर्दछौं र कुनै पनि हिसाबले कुनै बाध्यात्मक गतिविधिहरू लागू गर्दैनौं । बरु टेवाले महिलाहरूलाई आफ्नो योजना र कार्यान्वयनको केन्द्रमा राख्दछ र यस प्रक्रियामा उनीहरूलाई नेतृत्व लिन प्रोत्सहान गर्दछौं ताकि प्रक्रियाले उनीहरू आफैलाई पनि सशक्त बनुन् ।

आवधिक रूपमा स्वयंभिन्न, कार्य र नेतृत्व दुवै स्तरमा टेवाले गहन रूपमा स्वयं-चिन्तनशील अभ्यासहरूको पहल गरिरहन्छ । यी आलोचनात्मक सोच र अभ्यास टेवाको सिकाइको लागि महत्वपूर्ण रहेका छन् ताकि हामी अझ असल कामको लागि परिवर्तन गर्न सकौं, संवेदनशील हुन सकौं, र समयसमयमा हाम्रा प्रतिबद्धताहरूलाई पुनः सहि रहेको पुष्टि र ज्वलन्त राख्न सकौं ।

नेतृत्व सुरुवाती ३ वर्ष पछि हस्तान्तरण गरियो र कार्यकारी नेतृत्वमा परिवर्तन ल्याइयो। जून महिना साल २००१ मा संस्थापकले हस्तान्तरण गर्ने अभ्यास १५ महिना अघि नै सुरु भई सकेको थियो। नेतृत्व परिवर्तन र दोस्रो पत्तिका नेतृत्वमा लगानी टेवामा एउटा निरणतर चलिरहने अभ्यास हो।

टेवा कर्मचारीहरूको नेतृत्वमा रहेको संगठन हो जहाँ बोर्डले टेवाको रणनीतिक दिशा तथा कानूनी र वित्तीय टेको प्रदान गर्ने प्रमुख भूमिका मात्र निर्वाह गर्दछ। टेवाको ति रणनीतिमा रहेर विभिन्न कार्यक्रमहरू कर्मचारी बर्गले अघि बढाउँछ तर त्यस कार्यमा सहयोगीको भूमिकामा सधैँ गहिरिएर लागि पर्ने पनि टेवामा भएको एक गुण हो।

निरन्तर रूपमा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न, उनीहरूको इच्छा र क्षमता बुझ्ने, र उनीहरूको जिम्मेवारीलाई प्रभावकारी ढंगले वहन गर्न सक्नु भनी तयार गर्न विशेष ध्यान दिईराखिएको छ। सीप प्रशिक्षण, राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा कार्यक्रममा भाग लिने कुरा, र वरिष्ठ कर्मचारी र सदस्य-हरूद्वारा परामर्शको साथ काममा सिकने गर्नाले कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिमा मद्दत मिलेको छ।

टेवाले महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरू, वित्त, मानवस्रोत विकास, र सुशासन सम्बन्धि नीति र दिशानिर्देश समीक्षा, र परिमार्जन गर्दै संस्थाको सुदृढीकरणमा सक्रिय रहेको छ।

कर्मचारी र इंटर्नहरूलाई परामर्श र तयार गर्ने काम; बोर्ड र व्यवस्थापन

भिन्न नेतृत्व हस्तान्तरण; तथा संगठनात्मक संरचनामा परिमार्जन हुँदै गएको छ जसमा विस्तार हुँदै गरेको भूमिकाको बारेमा गहन प्रतिबद्धताहरू सहित परिकल्पनाप्रति सत्य सावित हुन टेवाले व्यवस्थित रूपले कार्य गर्नमा सहयोग पुऱ्याउने महत्वपूर्ण कदमहरू चालेका छन्।

निष्कर्षमा, टेवामा काम गर्नु भनेको जागिर वा परियोजना मात्र होइन। टेवामा हामीले महसुस गरेका छौं कि काम गर्दा एकअर्काको र सबैको छयाल राख्ने कुरामा हामी सबैले आफ्नो दृष्टिकोण सतप्रतिशत बनाउनु आवश्यक छ; तथा हामी यो मान्दछौं कि टेवाको कामले महिला अधिकार सुनिश्चित गर्ने दिशामा हाम्रो सामूहिक उद्देश्यलाई अगाडि बढाउन मद्दत गरिरहेको छ।

पहिलो मेन्टरसिप तालिममा सहजकर्ता, कार्यकारी निर्देशक र कार्यक्रम अधिकृतसँगै प्रफुल्लित मुद्रामा सहभागिहरू

कर्मचारीका तर्फबाट

अनुजा श्रेष्ठ
अनुदान कार्यक्रम प्रबन्धक

टेवामा संलग्न भएर मैले हाम्रो समाजमा विद्यमान महिलाका मुद्दा तथा लैङ्गिक असमानताका आधारलाई बुझ्ने अवसर पाएँ। हाम्रा अनुदानग्राही साभेदार मार्फत हाम्रो समाजमा सामाजिक परिवर्तनका लागि योगदान गर्न म सक्षम भएँ।

बसन्ती लामा
परोपकार अधिकृत

टेवा मेरो लागि एक प्रेरणाको स्रोत हो। महिला कोष 'टेवा' आफै मा आत्मनिर्भर भएर सम्पूर्ण नेपाली महिलाका लागि टेवा बनेको छ। टेवाका जति पनि परिवार छन् उहाँहरू नै टेवाका दाता हुन्। यस अर्थमा

मलाई पनि टेवाको यात्रामा सहभागी हुन पाएकोमा गर्व लाग्छ। म टेवाको सामुदायिक परोपकारीताको उदाहरण परिवार र समाजमा फैलाउँदैछु र यसले आफू तथा आफ्ना नेटवर्कलाई आत्मनिर्भर हुन थप बल पुग्नेमा म विश्वस्त छु। टेवा प्रति आभारी।

"No country can ever truly flourish if it stifles the potential of its women and deprives itself of the contributions of half its citizens."

– Michelle Obama –

मेनुका मिजार
हाउसकिपिङ सुपरभाइजर

२०६९ साल फागुन २१ गतेबाट हामी चार जना साथीहरू (सरस्वती महर्जन, रजनी महर्जन, गंगा तामाङ र म) टेवामा आएका थियौं। हामी आँउदा भवन निर्माण कार्य हुँदै थियो। बिस्तारै बिस्तारै कोठाहरू बढ्दै थिए। हामीले पनि कामहरू बिस्तारै सिक्दै थियौं। त्यही क्रममा काम पनि बढ्दै गए र केही साथीहरू थप भए। हेर्दा हेर्दै त्यसपछि तरकारी बारीहरू पनि थपिँदै गए। अझ साथीहरू थपिने क्रमसँगै हामीले हामी बोलीचाली, र हनसहन, पाहुनालाई के कसरी स्वागत सत्कार गर्ने, कोठाहरू कसरी मिलाउने, बनाउने तथा सफा गर्ने, खाना बनाउने, कस्तो प्रकारको खाना बनाउने, कसरी चियाको समय, लन्चको समय र बेलुकीको खानाको समय तालिका मिलाएर बनाउने, आदि सम्बन्धि धेरै काम सिक्थौं। हामीले यी सम्पूर्ण

कामको ज्ञान रीता दिदी, जानकी दिदी, मुक्ता दिदी, मिना दिदी तथा अन्य सर दिदीहरूको सहयोगमा पायौं र नयाँ साथीहरूलाई सजिलैसँग सिकायौं पनि । कामको सिलसिलामा उहाँहरूको संस्थासँगको प्रत्यक्ष संलग्नता कम हुँदै गएको बेला अरुणा दिदीको आगमन भयो । उहाँले पनि हामीलाई एक्लाएकलै कोठाहरूको काम तथा सरसफाइ सम्बन्धि थप सिप सिकाउनु भयो । यसरी उहाँ लगायत सम्पूर्ण टेवा टिमको सहयोगबाट हामी आफैँ आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गर्न सक्षम भयौं । समयसँगै टेवामा भएका विभिन्न परिवर्तन बुझ्न तथा सिक्न पायौं र त्यसैमा हामीले हाम्रा सबै साथीहरूसँग एकजुट भएर काम गर्नु । त्यसमा हामी सबै खुशी छौं । साथै टेवाको अझ उन्नति तथा प्रगतिको कामना गर्दछौं । हामी सबैको तर्फबाट टेवाको पच्चीसौं वार्षिकीको लागि धेरै धेरै शुभकामना ।

निकिबा प्रधान महर्जन
जूनियर कार्यक्रम अधिकृत

मेरो लागि टेवा एक संस्था मात्र नभएर एउटा परिवार हो । स्वयंसेवक कार्यक्रमले विभिन्न व्यक्तिलाई एकसाथ ल्याएर सिकाइको स्थान प्रदान गर्दछ । मैले तीन वर्ष सम्म यो कार्यक्रम व्यवस्थापन गरिरहँदा यस कार्यक्रमले

मलाई मेरो लजालु स्वभाव हटाउन र जनसंचार क्षमता विकास गर्न निकै सहयोग पुऱ्याएको छ । समानता भएपछि मात्र कुनै समाज वा राष्ट्रको उन्नति हुन्छ भन्ने मैले सिकेकी छु ।

राम देउला
सहायक

म टेवा हेल्पर कर्मचारीको रूपमा विगत १८ वर्षदेखि कार्यरत छु । टेवामा काम गर्न पाउँदा म आफूलाई निकै भाग्यशाली ठान्दछु । टेवामा काम गर्दा मलाई आफ्नो परिवारसँग बसे जस्तो महशुस हुन्छ । मैले टेवामा काम मात्रै हैन संस्कार पनि सिक्ने मौका पाएको छु । नेपाली महिलाका अधिकारका लागि सहयोग गर्दै आइरहेको टेवामा आफूले पनि केही योगदान गर्न पाउँदा मलाई साँच्चै खुशी लाग्छ ।

"We can build an economy that does not destroy its natural support systems, a global community where the basic needs of all the Earth's people are satisfied, and a world that will allow us to think of ourselves as civilized. This is entirely doable."

– Lester Brown –

हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारका शब्द

एकको लागि सबै र
सबैको लागि एक

श्री बारपाक महिला
बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था
गोरखा

२०७२ साल बैशाख १२ गते बारपाकलाई केन्द्रबिन्दु पारेर महाभूकम्प गयो। सो महाभूकम्पमा हजारौंले ज्यान गुमाए भने कैयौं घाइते भए र धेरै जनधनको क्षति भयो। समुदायका प्रत्येक व्यक्ति आहत भएको अवस्थामा थुप्रै राहत सहयोग पनि आए तर अरुभन्दा भिन्दै खालको सहयोग हामीले टेवाबाट पायौं।

टेवा संस्थाका स्वयंसेवक दिदीबहिनी आएर उद्धार कार्यदेखि पिडितको घाउमा मलम लगाउने सम्म काम गर्नुभयो। यसका साथै टेवाको सहयोगमा चारैतिर छरिएर बसिरहेका दिदीबहिनीलाई एकीकृत गरेर पछाडि पारिएका महिला, एकल महिला,

दलित महिला तथा गरिब महिलालाई सशक्त पार्दै अगाडि ल्याउने उद्देश्यले प्रत्येक वडामा गरि १० वटा महिला समूह गठन गर्नुभयो। टेवाले यी समूहका महिलाको आर्थिक उपार्जनमा पहुँच पुऱ्याउन घुम्तीकोषको रूपमा प्रत्येक समूहलाई रु. ५०,००० अनुदान सहयोग गरेको थियो। समूह गठन भइसकेपछि आर्थिक आयआर्जन, जनचेतनामुलक कार्यक्रम, बैठकहरूमा सहभागिता तथा नेतृत्व गर्ने सिप र महिला सशक्तिकरण सम्बन्धि तालिमहरू पनि सञ्चालन गर्नुभयो।

टेवाको सहयोगमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिसकेपछि अधिकांश महिलामा नेतृत्व क्षमताको विकास भएको छ। टेवाले गठन गरेका समूहलाई एकीकृत गरेर एउटै ठाउँमा काम गर्ने मञ्च बनाउने उद्देश्य र एकको लागि सबै र सबैको लागि एक भन्ने धारणाका साथ २०७३ साल

फागुन २७ गतेका दिन महिला तथा बालबालिका कार्यालय गोरखाको समन्वयमा डिभिजन सहकारी कार्यालय तनहुँ दमौलीमा श्री बारपाक महिला बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि. दर्ता गर्न सफल भयो। अहिले ४१७ जना महिला यस सहकारी संस्थामा आवद्ध भइसकेका छन्। आयआर्जनका लागि ऋण लगानी गरेर महिलाहरूले तरकारी उत्पादन तथा सानो व्यापार व्यवसाय सञ्चालन गरिरहेका छन्। यसले गर्दा महिलाहरूको जिविकोपार्जनमा सुधार भएको छ। विभिन्न समुदायमा अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस, लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान, सरसफाइ कार्यक्रम लगायतका महिला अधिकार सम्बन्धि जनचेतना फैलाउने कार्यक्रमहरू आयोजना गर्न पनि यस सहकारी सफल भएको छ।

टेवाको अनुदान सहयोगबाट संस्थाका सदस्यहरूको लागि सञ्चालन

मेन्टर निर्मला गुप्ता मासिक भ्रमणको दौरानमा गोरखा स्थित मेन्ट संस्थाका कर्मचारी माफ। उहाँले मेन्ट संस्थाका महिलाहरूलाई संस्थाको कामजातको महत्त्व र व्यवस्थित संस्थागत प्रक्रियाको बारेमा तालिम दिँदै

श्री बारपाक महिला बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि. का सदस्यहरू महिला दिवसको अवसरमा च्यालिम सहभागि हुँदै

गरिएको सहकारी लेखा व्यवस्थापन तालिमको फलस्वरूप सहकारी व्यवस्थापन तथा आर्थिक कारोबारको अभिलेख राख्न गर्न सजिलो भएको छ र कार्यालय व्यवस्थापनमा पनि सहयोग पुगेको छ। यसका साथै सामुहिक तरकारी खेती कार्यक्रमबाट बाँभो रहेको खेतबारीमा तरकारी उत्पादन भइरहेको छ। यसले गर्दा यस क्षेत्रमा ताजा तथा बिषादी रहित तरकारी खपत हुनुका साथै महिलाहरूको आर्थिक उन्नति भएको छ। यसले महिलाको स्वास्थ्यमा पनि योगदान पुगेको छ। समुदायमा बढ्दै गरेको बालविवाह न्यूनिकरणको लागि पनि संस्थाले वकालत गर्न सक्षम भएको छ। बालविवाह र बहुविवाह कानुनी रूपमा दण्डनीय अपराध हो। बालविवाह र बहुविवाह गर्नु वा गराउनु हुन्न भन्ने मानसिकताको विकास गर्न र जनचेतना फैलाउन हामी आमा समूह तथा किशोरी समूहहरू गठन गरि परिचालन गरिरहेका छौं।

श्री बारपाक महिला बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि. टेवालाई आभार प्रकट गर्दै विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछ। यसरी टेवा संस्थाबाट प्रदान गरिएका क्षमता तथा सिप अभिवृद्धि तालिम र अनुदान सहयोगले बारपाकका महिलाको आर्थिक तथा सामाजिक स्तर उकास्न मद्दत पुगेको छ। यसका साथै यस्ता कार्यक्रमले नेतृत्व विकासका साथै समुदायमा महिला अधिकार सम्बन्धि सचेतना पनि वृद्धि भएको छ।

महिलाको सशक्तिकरणका लागि एकजुट हुनु

महिला अधिकार मञ्च
धनुषा

पहाड र तराईका सिमान्तकृत, जोखिममा रहेका तथा समाजमा पछाडि पारिएका महिलाको हक अधिकार प्राप्तिको लागि सञ्जाल विस्तार, सुदृढीकरण तथा सहकार्य गर्दै निरन्तर रूपमा खबरदारी, पैरवी तथा जनवकालत गर्ने उद्देश्यले महिला अधिकार मञ्च २०६६ मा स्थापना भएको हो। प्रायः आर्थिक रूपमा विपन्न, दलित र सामाजिक रूपमा

पछाडि पारिएका महिलामाथि हुने गरेको शारीरिक, यौनजन्य, मनोसामाजिक, आर्थिक तथा सामाजिक हिंसाबाट पिडित महिलाको पहिचान गरेर नियमित कानुनी परामर्श, कानुनी उपचार र औषधी उपचार गरी महिलाको अधिकार सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने गैर सरकारी संस्थाको रूपमा यो संस्था स्थापित भएको छ।

संस्थाले हाल सम्म महिला सशक्तिकरणको लागि विभिन्न प्रयास र पहल गर्दै जिल्ला तथा केन्द्र स्तर सम्म आफ्नो पहिचान बनाउन सफल भएको छ। महिला विकासका लागि संगठनात्मक शक्तिलाई जोड दिँदै यस संस्थाले वडा देखि केन्द्र सम्म सञ्जाल र संगठन विस्तार गर्दै आएको छ। यस क्रमलाई निरन्तरता दिन टेवाबाट वि.सं.

२०७१ (सन् २०१४) मा पहिलो पटक अनुदान प्राप्त गर्‍यो । फलस्वरूप थप ३ तत्कालीन गा.वि.स. र जनकपुर नगर पालिकाको २ वटा वडामा सञ्जाल विस्तार भयो । तालिम मार्फत त्यहाँका महिला दिदीबहिनीको क्षमता पनि अभिवृद्धि भयो । हाल यस संस्थाको सदस्य संख्या ५००० रहेको छ । यस संस्थाले सशक्त रूपमा महिलामाथि हुने हिंसा विरुद्ध आवाज उठाउनुका साथै वकालत गर्दै आएको छ । यी मध्ये घरेलु हिंसा, बालविवाह, बहुविवाह, अंश मुद्दा, जग्गा सम्बन्धि, विवाह दर्ता, घर निकाला, बलात्कार, वैवाहिक बलात्कार, आर्थिक हिंसा, जलाएर मार्ने प्रयास, हत्या र बोक्सी आरोप जस्ता हिंसाबाट प्रभावित महिलालाई कानुनी सहयोग तथा सामाजिक मेलमिलापबाट समाधान गर्न सफल भएको छ । यसका साथै संस्थाले प्रत्येक वर्ष आउने बाढीको प्रकोपबाट सुरक्षित हुन विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि चेतनामूलक तथा सिपमूलक तालिमको लागि टेवाबाट दोस्रो अनुदान पनि प्राप्त गरेको छ । यसबाट हामीले बाढीको जोखिममा

रहेका क्षेत्रहरूमा चेतना फैलाउन सकेका छौं । हामी सम्बन्धित स्थानीय निकायमा विपद् व्यवस्थापनको लागि निरन्तर वकालत पनि गरिरहेका छौं । यसका साथै धनुषा जिल्लाको टेवाबाट अनुदान प्राप्त संस्थाहरूको सञ्जाल जानकी महिला सञ्जालको समन्वय नेतृत्व पनि गरिरहेका छौं ।
टेवासँग सहकार्य भए पश्चात स्थानीय स्तरमा रहेका महिला अधिकार मञ्चका सदस्यको क्षमता विकास गरेर

समाजमा रहेका विभिन्न प्रकारका विभेद तथा विकृति अन्त्य गर्न मदत पुग्ने भएको छ । साथै ग्रामीण भेगमा जरा गाडेर रहेका पितृसत्तात्मक सोचका विरुद्ध लड्न र महिलामाथि पितृसत्तात्मक सोच वा प्रथाका नाममा हुने दमन, हिंसा र शोषण विरुद्ध आवाज उठाइ स्वतन्त्र रूपले जिवनयापन गर्न महिलाहरू सक्षम भएका छन् । फलस्वरूप संस्थाको प्रयासबाट समुदायमा बालविवाह तथा बहुविवाहमा कमी भएको छ र छोराछोरीबिचको भेदभाव तथा घरेलु हिंसा न्यूनीकरण भएको छ । महिलाहरूले आफ्ना हक अधिकारको लागि वकालत गर्न सक्षम हुनुका साथै माइन्टमा हस्ताक्षरमा मात्र सिमित नभई सामुदायिक बैठकहरूमा अर्थपूर्ण सहभागिता जनाउन तथा आवाज उठाउन पनि सक्षम भएका छन् ।

महिला मुक्ति
समाजका सदस्यहरू
अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर
दिवस मनाउँदै

महिला र
बालबालिका माथि
हुने हिंसा विरुद्ध
जनचेतनामूलक
कार्यक्रमका
सहभागिहरू

दिगो विकासका लागि आत्म निर्भरता

महिला मुक्ति समाज डडेल्धुरा

हामीले समाजका लागि कति काम गर्नु भन्दा हाम्रा कामले समाजमा कति परिवर्तन भयो भन्ने बढी महत्वपूर्ण हुन्छ। रोग, भोक, अशिक्षा, र हिंसाका सिकार सुदुर पश्चिम डडेल्धुराका महिलाहरूलाई हिंसा र अन्यायबाट छुटकारा दिलाउन २०५२ सालमा केही अगुवा महिलाहरूको प्रयासले महिला मुक्ति समाज स्थापना भएको थियो।

सुरुका दिनमा यस संस्थाले आन्तरिक स्रोत परिचालन गरि महिला हिंसा न्यूनीकरण दवाब समूह मार्फत कार्य सुभारम्भ गरेको थियो। यसले पछिल्ला समयमा विभिन्न र राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था तथा स्थानीय निकायको सहयोगमा महिला सशक्तिकरण, हिंसा न्यूनीकरण, गरिबी न्यूनीकरण, महिला पुरुष सम विकास, बाल बचाउ, जन्मदरता, खानेपानी तथा सरसफाइ, स्थानीय निकायमा सुशासन अभिवृद्धि, शिक्षा तथा साक्षरता, संस्थागत दिगो विकास, पैरवी तथा हिंसा प्रभावितका लागि सेफहाउस आदि कार्यक्रम गरि सामाजिक रुपान्तरणमा ठुलो भूमिका खेल्दै आएको छ। स्रोत भएका बेला

भ्याइनभ्याइ कार्य गर्नुपर्ने र नहुँदा मुस्किल हुने उदाहरण संस्थाका लागि कुनै नौलो कुरा हैन। संस्थामा आर्थिक संकट आएको हरबखत एउटा संस्थाले महिला मुक्ति समाजलाई विश्वासका आधारमा बिना सर्त सहयोग गर्दै आएको छ। त्यो संस्था हो टेवा। टेवाको सहयोगमा यस संस्थाले राजनीतिमा महिला सहभागिता वृद्धि, हिंसा प्रभावितका लागि सिपमुलक तालिम तथा संस्थागत क्षमता विकास, सेफ हाउस व्यवस्थापन तथा उनीहरूलाई समाजमा पूनर्स्थापना आदि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै आएको छ।

कसले कति सहयोग गर्नु भन्दा पनि कसले कुन बेला सहयोग गर्नु भन्ने ठूलो हो। विपत्तिमा गरेको सहयोग अतुलनीय हुन्छ। यसको

साथै टेवाकी संस्थापक रीता थापाले संस्थाका लागि अक्षयकोष स्थापनार्थ प्रदान गरेको रु. २ हजारको बिउ पुँजीमा थप्दै हाल यस कोषमा रु. ७ लाख जम्मा भएको छ। टेवाको मार्गदर्शनमा सामुदायिक परोपकार अभ्यास गर्दै आज पनि महिला मुक्ति समाज जिल्लामा दातृ संस्थाको सहयोग नहुँदा पनि हिंसा प्रभावित महिलाका लागि पैरवी तथा सेफ हाउस सञ्चालन गर्दै आइरहेको एक मात्र संस्थाका रुपमा चिनिएको छ।

सामुदायिक परोपकारिताको प्रचार गर्नु र नेतृत्व बढाउनु

सृजनशील महिला समाज काठमाडौं

तारकेश्वर नगरपालिका
गोलढुङ्गाका महिला दिदीबहिनीलाई
एकीकृत गर्दै सशक्त पार्ने उद्देश्यले
टेवाको सहयोगमा हाम्रो गाउँघर टेवा
कार्यक्रम मार्फत २०७३ सालमा
यस सृजनशील महिला समाजको
स्थापना भएको हो। स्थापना लगत्तै
महिलाहरूमा नेतृत्व तथा क्षमता
विकासको लागि साथै उद्यमी
विकासको लागि टेवाबाट पहिलो
अनुदानको कार्यक्रम सञ्चालन
गर्न नपाउँदै संस्थापक अध्यक्ष तथा
सल्लाहकारद्वय (सोनिया थापा र रिना
राई) लाई एक सडक दुर्घटनामा गुमाउनु
प्यो। हामीले ठूलो क्षति व्यहोर्नु प्यो
र विचलित अवस्थामा पुग्यौं। तर
टेवाको निरन्तर साथ र सहयोग पाएर
आज सम्म हामी नयाँ नयाँ सृजनाका
पाइलाहरू अघि बढाइरहेका छौं। समय
ठूलो शिक्षक रहेछ जसले हामीलाई
धेरै कुरा सिकायो। समुदायलाई
बुझेर सामाजिक रूपान्तरणको लागि
विभिन्न कार्यक्रमहरू गर्दै टेवाले
सिकाएको सामुदायिक परोपकारि
ताको अभ्यासबाट श्रोत संकलन गरि
संस्थालाई दिगो बनाउँदै एकीकृत भइ

निर्णयक भूमिकामा आफूलाई उभ्याउन
सक्ने भएका छौं।

यस सृजनशील महिला समाज
नेपालले शिक्षा र स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित
विषयमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने,
समाजमा पछाडि पारिएका महिला तथा
बालबालिकाहरूलाई अगाडि बढाउने,
महिलाहरूलाई आत्मनिर्भरताको
लागि विभिन्न सिपमुलक तालिमहरू
सञ्चालन गर्ने र उनीहरूलाई समाजमा
स्थापित गर्ने कामहरू गर्दै आएको छ।
महिलामाथि हुने हिंसा विरुद्ध वकालत
गर्दै स्थानीय सुरक्षा निकायसँगको
समन्वयमा हिंसा प्रभावित
महिलाहरूलाई न्यायको पहल गर्दै
सचेतना फैलाउँदै आएको छ। स्थानीय
निकायसँगको समन्वयमा जलवायु
परिवर्तनले महिलामा पार्ने विशेष
प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै महिला
र वातावरणीय न्यायको लागि
भुक्षयिकरण कम गर्न वृक्षारोपण, गाउँ
टोल वडा नगरपालिका भित्र सरसफाइ
सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, नदी
संरक्षण जस्ता विभिन्न कार्यक्रमहरू
सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ। स्थानीय
निकायसँगै समन्वय गर्दै अनौपचारिक
शिक्षा कार्यक्रम पनि सञ्चालन
गरिरहेको छ। यसबाट लाभान्वित
महिलाहरूले समूह गठन गरि महिला
अधिकारको संरक्षण तथा समुदाय

विकासका लागि पहल गर्न सक्षम
भएका छन्।

समाजमा बसेर महिलाहरूलाई
अगाडि बढी समाज रूपान्तरण गर्न
त्यति सजिलो त छैन तर पनि विभिन्न
वाधा व्यावधानलाई पन्छाउँदै निडर
भएर महिला आफ्ना समस्यालाई खुलेर
अगाडि राख्न सक्ने, आफूले जानेका
सुनेका कुरालाई आफ्नो समुदायमा
रहेका महिला तथा बालबालिकालाई
सिकाउन सक्ने भएका छन्। साथै
आफुले मात्र लिने होइन अरुलाई पनि
दिनु पर्छ भन्ने परोपकारको भावना पनि
जागृत भएको छ। टेवाले सिकाएको
सामुदायिक परोपकार अभ्यास गर्दै
समुदाय विकासको लागि स्थानीय
श्रोतहरू उत्पादन गरि अघि बढ्ने
अभियानमा आफू मात्र होइन अरुलाई
पनि सिकाउँदै लैजान हामी सफल
भएका छौं।

सृजनशील
महिला समाजका
सदस्यहरू।
यी सशक्त
महिलाहरूले प्रयोग
गरिएको सामानको
वेचबिखन र टेबल,
कुर्सिलाई भाडामा
दिएर संस्थाको
दिगोपनका लागि
टेवा पुर्‍याइरहेका
छन्

नेत्रहीन महिला संघको लाभान्वित महिलाहरू। यी महिलाहरूले क्षमता अभिवृद्धि तालिम पछि आयआर्जनको कामको साथै संस्थाको विकासको लागि पनि मदत पुऱ्याईरहेका छन्।

७ हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारका शब्द

दृष्टिविहीन महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणमा टेवाको योगदान

नेत्रहीन महिला संघ काठमाडौं

दृष्टिविहीन तथा न्यूनदृष्टियुक्त महिलाहरूको हक, हित र अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्ने उद्देश्यले २०६७ मा नेत्रहीन महिला संघ दर्ता भएको हो। यस संस्थाले दृष्टिविहीन महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणका लागि विभिन्न किसिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ। संघले जिल्ला तहमा रहेका दृष्टिविहीन महिलाहरूको अधिकार प्रवर्धन गर्न उनीहरूलाई संगठित गरि हालसम्म १३ वटा जिल्लाहरूमा शाखा विस्तार गरेको छ। यस संस्थाले अपाङ्गता भएका महिलाको अधिकार संरक्षण एवम् उपभोगको लागि सम्बन्धित निकायहरूमा बहस, वकालत तथा

पैरवी गर्नुका साथै समाजमा अपाङ्गता भएका महिलाप्रतिको सकारात्मक सोच अभिवृद्धि गरि उनीहरूलाई सम्मानित जीवनयापन गर्न समर्थन पुऱ्याउन चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेको छ। यसका साथै उनीहरूको आर्थिक, सामाजिक तथा राजनीतिक समावेशीकरणका लागि विभिन्न क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न प्रयासरत छ। यसैगरी यसले हिंसा पिडित तथा आर्थिक रुपमा विपन्न दृष्टिविहीन एवम् अपाङ्गता भएका महिलालाई न्यायमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न संघले परामर्श तथा कानुनी सेवा पनि उपलब्ध गराइरहेको छ।

यस संघले दृष्टिविहीन महिलाहरूको सर्वाङ्गीण विकास गर्न विभिन्न संस्थाहरूसँग सहकार्य गर्ने क्रममा टेवाबाट अनुदान प्राप्त गरेर विभिन्न कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

संस्थाले टेवाको पहिलो अनुदानबाट दृष्टिविहीन महिलाहरूको रोजगारी प्रवर्धन गर्न सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी कम्पनीका सम्भावित रोजगार दाता र दृष्टिविहीन महिलाहरू बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गरेको थियो। उक्त कार्यक्रममा विभिन्न क्षेत्रका रोजगारदाताहरू उपस्थित भई दृष्टिविहीन महिलाहरूको रोजगारीमा सहयोग पुऱ्याउने प्रतिवद्धता जनाएका थिए। यसको परिणामस्वरूप सहभागीहरूमध्ये हालसम्म १० जना दृष्टिविहीन महिलाहरूले विभिन्न संस्थामा आफ्नो योग्यता र क्षमता अनुसारको रोजगारी प्राप्त गर्न सफल भएका छन्। उनीहरूको आत्मविश्वास वृद्धि हुँदै सकारात्मक सोचका साथ जीवनमा अघि बढिरहेका छन् र परिवार मा उनीहरूलाई हेर्ने दृष्टिकोण पनि परिवर्तन भएको छ। समाजमा पनि अपाङ्गता भएका महिला प्रतिको नकरात्मक सोचमा केही हदसम्म परिवर्तन आएको छ। उक्त कार्यक्रम पश्चात कार्यक्षेत्रमा दृष्टिविहीन महिलाहरूप्रतिको व्यवहारमा पनि परिवर्तन आएको र उनीहरूको समस्या प्रति रोजगारदाताहरू संवेदनशील भएको कुरा विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत दृष्टिविहीन महिलाहरूले बताएका छन्।

नेत्रहीन महिला संघकी एक महिला स्टाइलस र स्लेटको प्रयोग द्वारा ब्रेलमा लेख्दै

दोस्रो अनुदानबाट हामीले गुल्मी जिल्लामा अपाङ्गता भएका महिलाका लागि कानुनी साक्षरता कक्षा सञ्चालन गर्‍यौं। यसबाट अपाङ्गता भएका महिलाहरूमा कानुनी सचेतना वृद्धि भइ उनीहरूमाथि हुने हिंसा न्यूनीकरण गर्न सहयोग पुगेको छ। साथै अपाङ्गता भएका महिलाहरूको एक पारालिगल समूह समेत गठन भएको छ। यसै अन्तर्गत संस्थाका सदस्यको लागि नेतृत्व सिप विकास तालिम सञ्चालन गरिनुका साथै संस्थाको रणनीतिक योजना (२०१७-२१) र कर्मचारी तथा आर्थिक नियमावली दस्तावेजलाई पूर्णता दिने काम पनि गरीएको थियो। फलस्वरूप नेत्रहीन महिलाहरूको नेतृत्व क्षमता अभिवृद्धि भइ विभिन्न स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरका कार्यक्रममा प्रतिनिधित्व तथा सहभागितामा पनि वृद्धि भएको छ। त्यसैगरी संस्थाको रणनीतिक तथा आन्तरिक नियमावलीहरूको व्यवस्थाले संस्थाको आन्तरिक सुशासन कायम भइ संस्था गतिशीलता समेत वृद्धि भएको छ। यस बाहेक टेवाबाट समय समयमा प्राप्त हुने तालिम, गोष्ठी र सम्मेलनहरूको सहभागिताले दृष्टिविहीन महिलाहरूको क्षमता विकास र सशक्तिकरणमा उल्लेखनीय टेवा पुगेको छ। भविष्यमा समेत टेवाबाट यस्तै साथ, सहयोग र हौसलाको अपेक्षा राख्दै दृष्टिविहीन महिलाहरूको विकासमा टेवाले पुर्‍याएको महत्वपूर्ण योगदानको लागि हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं।

दिदी बहिनी
महिला कृषि
सहकारी संस्थाका
सदस्यहरू
जिवीकोपार्जन
तालिम पछि
बनाईएको बारीमा
काम गर्दै

लैङ्गिक असमानतालाई सम्बोधन गर्नु

दिदी बहिनी महिला
कृषि सहकारी संस्था
धादिङ्ग

समाजमा व्याप्त रहेको लैङ्गिक असमानतालाई सम्बोधन गर्दै कृषि मार्फत समुदायका महिलाको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउन र महिलामाथि हुने हिंसा विरुद्ध वकालत गर्नको लागि चैनपुर गा.वि.स. धादिङ्गका महिलाबाट यस दिदी बहिनी महिला कृषि सहकारी संस्था लि. को स्थापना २०६८ मा भएको हो। यस संस्था विशेषगरी आर्थिक सशक्तिकरण र चेतनामूलक

कार्यक्रमहरूको माध्यमबाट समुदायका दिदीबहिनीको जीवनमा परिवर्तन ल्याउन प्रयासरत रहेको छ। समुदायमा रहेका महिलामाथि हुने हिंसालाई न्यूनीकरण गर्न वकालत र पैरवी गर्दै हिंसा प्रभावित महिलाहरूलाई न्याय दिलाउन प्रयासरत रहेको छ। साथै उनीहरूको आकस्मिक सुरक्षाका लागि अस्थायी बासको पनि निर्माण गरेको छ। संस्थाले समुदायमा व्याप्त रहेका विभेद न्यूनीकरण गर्नको लागि विभिन्न संस्थासँगको सहकार्यमा कार्यक्रमहरू गर्दै आएको छ। यसका साथै संस्थाले महिलामाथि हुने हिंसा, बाल विवाह, बहुविवाह, महिला अधिकार तथा बाल अधिकार आदि जस्ता समसामयिक मुद्दा सम्बन्धि कार्यक्रमहरू पनि सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ।

टेवाको
अनुदानबाट दिदी
बाहिनी महिला
कृषि सहकारी
संस्थाद्वारा संचालन
गरेको नेतृत्व
विकास तालिममा
सहभागिहरू

७ हाम्रा अनुदानग्राही साभेदारका शब्द

२०७२ सालको भूकम्प पश्चात मानव बेचबिखनको खतरा बढेको बेला पहिलो पटक टेवाको सहयोगबाट हामीले महिला र विशेषगरी किशोरी-हरूको लागि बेचबिखन विरुद्ध चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरेका थियौं । फलस्वरूप त्यस संकटको अवस्थामा हामी जागरुक हुन सक्यौं । टेवाकै सहयोगबाट सञ्चालित नेतृत्व विकास र उद्घोषण तालिमका कारण कसैको अगाडि बोल्न हिचकिचाउने हाम्रा सदस्य साथी समूहमा आफ्ना कुरा प्रष्टसँग राख्न सक्ने भए भने केही साथीहरू समुदायका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न सक्ने पनि भए । यसले गर्दा दिदीबाहिनीहरूको संस्थाप्रतिको अपनत्व बढ्नुका साथै जवाफदेहितामा पनि योगदान पुग्यो । साथै उनीहरूले लैंगिक विभेदलाई बुझेर न्यूनीकरण गर्न आफ्नै परिवार भित्र पहल पनि शुरु गरे । समय

समयमा टेवाले सञ्चालन गर्ने क्षमता अभिवृद्धि तालिमहरूमा सहभागी हुने मौका पाउँदा विभिन्न विषयवस्तुमा ज्ञान र क्षमता बढेको मात्र हैन हाम्रो आत्मविश्वास पनि बढेको छ ।

टेवाले सिकाएको सामुदायिक परोपकार अभ्यासबाट हाम्रो संस्था पनि दिगोपन तिर लम्किरहेको छ । त्यसको साथै स्थानीय श्रोत साधनको प्रयोग र परिचालनमा पनि संस्था सफल हुँदै गएको छ । टेवाकै सहयोगबाट

विभिन्न स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरका निकायसँग पनि समन्वय गरि विभिन्न मुद्दामा हामी वकालत र पैरवी गर्न सक्षम भएका छौं । महिला र वातावरणीय न्यायको लागि संस्थाले टेवाको मार्गदर्शनमा स्थानीय श्रोत परिचालन गर्दै परम्परागत वातावरण मैत्री टपरी व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरेर महिलाहरूको आर्थिक सामाजिक प्रतिष्ठा वृद्धि गर्न सफल भएका छौं । मानव बेचबिखनलाई नै सम्बोधन गर्दै सुरक्षित वैदेशिक रोजगारको लागि पैरवी तथा वैकल्पिक रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्न पनि टेवा अनुदानले हामीलाई सहयोग गरेको छ । समुदायमा महिलाहरूले गरेर देखाएको संस्था भनेर हामी अहिले जिल्लामा नै प्रख्यात भएका छौं ।

समग्रमा, आज हामी यो अवस्थामा पुग्नुमा टेवाको अनुदान र क्षमता अभिवृद्धि तालिमहरूले निकै ठूलो सहयोग पुऱ्याएको छ । टेवाको योगदान प्रति कृतज्ञ हुँदै भविष्यमा पनि समाज रुपान्तरणको लागि प्रयासरत रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं ।

मासिक भ्रमणको
बेला मेन्टरको
साथमा दिदी
बाहिनी महिला कृषि
सहकारी संस्थाका
मेन्टरहरू

जसको सवाल, उसको नेतृत्व

महिला श्रमिक
सशक्तिकरण समाज
काठमाडौं

महिला श्रमिक
सशक्तिकरण
समाजका
सदस्यहरू
महिला दिवसको
दिन च्यालिमा
सहभागि हुँदै

नेपालमा साना, घरेलु तथा गलैँचा जस्ता उत्पादन एवम् सिपमुलक उद्योग क्षेत्रमा काम गर्नेमा महिला श्रमिक ७० प्रतिशत रहेको पाइन्छ। ती महिला नेपालका ग्रामीण क्षेत्रका गरिब, बेरोजगार, र विभिन्न किसिमका हिंसाबाट पिडित भएर विकल्पको बाटो खोज्ने क्रममा शहरमा रोजगारी पाउने अपेक्षा लिएर काठमाण्डौं आउने गर्छन् र सजिलै पाउन सकिने काम खोजेर गर्दछन्। यी मध्ये कतिपय काम

असुरक्षित पनि हुन्छन्। ती महिला श्रमिकले विभिन्न प्रकारका हिंसा, दुख र पीडाको बीचमा आफ्नो दैनिकी गुजारा गर्नुपर्ने हुन्छ। हिंसा भोगेर आएका महिला यहाँ अन्य विभिन्न किसिमका थप हिंसा समेत व्यहोर्ने बाध्य हुन्छन्। यस्तो अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै विपेशगरी गलैँचा उद्योगमा काम गर्ने महिला श्रमिकको अधिकारको संरक्षण र वकालतको लागि 'जसको सवाल उसको नेतृत्व'

भन्ने मूल नाराका साथ श्रमिक महिलाहरूकै सहभागिता, नेतृत्व र सक्रियतामा २०५९ सालमा यस महिला श्रमिक सशक्तिकरण समाजको स्थापना भएको हो। यस संस्थाले श्रमिक महिलाहरूको सिप विकास, क्षमता अभिवृद्धि, श्रम अधिकार र सहभागिताको सुनिश्चितता, उनीहरूमाथि हुने विभिन्न किसिमको शोषण, जोखिम, स्वास्थ्य र सरसफाइको लागि जनचेतना, सामाजिक तथा कानुनी परामर्श सेवा र सहयोग गर्ने गराउने जस्ता कार्यसँग सम्बन्धित उद्योग तथा सरकारी निकायहरूसँगको समन्वय र सहकारितामा गर्दै आएको छ।

श्रमिक महिलाहरूको उत्थानको लागि समन्वय गर्ने क्रममा यस संस्थाले टेवासँग सहकार्य गरेर श्रमिक महिलाहरूको उत्थान र सशक्तिकरणका लागि विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने अवसर प्राप्त भएको छ। टेवाको अनुदान सहयोगबाट यस संस्थाले सदस्यहरूलाई महिलामाथि हुने हिंसा, नेतृत्व विकास, महिला स्वास्थ्य सम्बन्धि तालिम सञ्चालन गर्‍यो।

श्रमिक महिला
समूहद्वारा आयोजना
गरिएको बचत
तथा बचत
परिचालन बारे
जनचेतनामूलक
कार्यक्रमका
सहभागीहरू

यस कार्यक्रम मार्फत श्रमिक महिलाहरूमा आत्मविश्वास बढेको छ। हिंसा सहेर बस्नु हुन्न, यसको विरुद्ध बोल्नु पर्छ भन्ने जनचेतना अभिवृद्धि भएको छ। तालिमका सहभागी महिलाले हिंसा, उत्पीडन तथा श्रम शोषणको विषयमा आफू सचेत हुनुपर्ने र त्यस किसिमका समस्यामा परेका जो कोहीलाई पनि सहयोग गर्नुपर्ने ज्ञान हासिल गरेका छन्। टेवाकै सहयोगमा यस संस्थाले श्रमिक दिदीबहिनीलाई आर्थिक परिचालन तथा बचतको ज्ञान, समुहको हिसाबकिताबको लागि लेखा राख्ने तरिका र पैसाको परिचालन, आमदानी खर्चको व्यवस्थापन र बचत सम्बन्धि तालिम पनि प्रदान गरेको थियो। साथै नयाँ संविधानले महिलाको हक र अधिकारका सम्बन्धमा व्यवस्था गरेका विविध विषयमा पनि जानकारी दिएको थियो। फलस्वरूप श्रमिक महिलाहरू व्यक्तिगत तथा संस्थागत रूपमा आर्थिक व्यवस्थापन गर्न सक्षम हुनुका साथै नयाँ कानून तथा नीतिको बारेमा जानकारीका साथै आफ्नो हक अधिकार प्रति सचेत र सजग पनि भएका छन्। यस संस्थामा आबद्ध श्रमिक महिलालाई सचेत, सजग तथा सक्षम बनाउनका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न टेवाबाट उपलब्ध अनुदान सहयोग निकै महत्वपूर्ण रहेको छ।

पहिचान र प्रतिनिधित्वको लागि लडाइँ

समावेशी मञ्च नेपाल
काठमाडौँ

यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिद्वारा वि.सं. २०५९ साल चैत्र महिना १२ गते स्थापना गरीएको समावेशी मञ्च नेपाल एक गैरसरकारी संस्था हो। यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिको मानव अधिकार र हकहितका लागि विभिन्न कार्यक्रम गर्नुका साथै समाजमा व्याप्त विभेद, घरेलु हिंसा, आफ्नै परिवारबाट हुने उत्पीडन तथा लाञ्छना, र राज्य तथा समाजको वहिष्कारबाट प्रताडित अवस्थाबाट गुञ्जिएका समुदायका व्यक्ति समाजमा स्थापित भइ समानताको आधारमा

अन्य नागरिक सरह स्वतन्त्र पुर्वक जीवनयापन गर्न सक्नु भन्ने समावेशी मञ्च नेपालको उद्देश्य हो। समावेशी मञ्च नेपालले यस समुदायका व्यक्तिको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य, जीवन उपयोगी सीप र स्वावलम्बनको प्रबर्धनमा जोड दिने कार्यक्रमहरू गर्नुका साथै समान उद्देश्य बोकेका संघसंस्थासँग समन्वय तथा सहकार्य गर्दै आइरहेको छ।

सीमित पुँजी र पाँच जना मात्र सदस्य तथा स्वयंसेवक भएको यस संस्थाले दुई वर्ष सम्म अत्यन्तै न्यून बजेटमा कार्यक्रम संचालन गर्‍यो। केही समय पछि बजेट अभावले गर्दा आफ्नो समुदायको अधिकारका लागि वकालत पैरवीलाई निरन्तरता दिन नसके अवस्था सिर्जना भयो। त्यसैले सबैजना निराश भएर संस्था बन्द गर्न तयार भइसकेको अवस्थामा पुगेका थियौं। यस्तो अवस्थामा हामीले टेवाको बारेमा जानकारी पायौं र सहयोगका लागि अनुरोध गर्‍यौं।

टेवाले हाम्रो अभियानका साथै समस्यालाई पनि बुझ्यो र समर्थन गर्दै हाम्रो आफ्नै क्षमता अभिवृद्धि गर्नका साथै हाम्रा अधिकारबारे चेतना फैलाउनका लागि हामीलाई अनुदान सहयोग गर्यो । फलस्वरूप प्रपोजल लेखन तालिमपश्चात तत्कालिन जिल्ला विकास समिति काठमाडौँबाट कार्यक्रम संचालनको लागि अनुदान पाउन हामी सफल भयौं । टेवाको समर्थनले हाम्रो क्षमता वृद्धि गर्न, हिंसा पिडितलाई सहयोग गर्न र नेपालभरि रहेका आफ्ना विस्तारित संस्था सञ्जाललाई सहायता गर्न सक्षम बनाएको छ । फलस्वरूप हामीलाई आफ्नो कामप्रतिको विश्वास तथा प्रतिज्ञा सुदृढ बनाउन सम्भव भएको छ । र साथै यो समुदायको विषयमा जनचेतना वृद्धि पनि भएको छ ।

टेवाको अनुदानले समावेशी मञ्च नेपालको कानुनी सहयोगको पक्षलाई पनि समर्थन गरेको छ ।

टेवाको अनुदानमार्फत सन् २०१६ मा यौन हिंसाबाट पिडित म्याग्दीकी लाटी बुदुजालाई कानुनी तथा पुनर्स्थापना सहयोग गरिएको थियो । बुदुजा एक अपाङ्गता भएकी एकल महिला हुन् । घटनाको दोषीलाई १२ वर्ष जेल सजाय तोकियो भने बुदुजालाई उनको जीविकोपार्जनका लागि सहयोग गरियो ।

टेवाको अनुदानले समावेशी मञ्च नेपाललाई सुचारू हुन सहयोग गरेको तीन वर्ष बितिसकदा यस संस्थाका अध्यक्ष बद्रि पुन (दिलु बुदुजा) लाई पछिल्लो स्थानीय निर्वाचनको पहिलो चरणमा उनको नागरिकतामा महिला वा पुरुष नभइ अन्य उल्लेख भएकै कारण सरकारले उम्मेदवारी दर्ता गर्न

अस्वीकार गर्‍यो । पुनलाई समर्थन गर्न र संविधानको मौलिक हक प्राप्त गर्नको लागि उजुरीदर्ता गरियो । यस समयमा पनि टेवाले आफ्नो अधिकारका लागि लड्न र सम्पूर्ण यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिको अधिकार सुनिश्चित गर्न सहयोग गरेको छ । फलस्वरूप उक्त मुद्दामा सफलता प्राप्त नभएता पनि यो घटनाले यस समुदायका यत्तिलाई निर्वाचनको दोस्रो चरणमा उठ्नका लागि वातावरण सिर्जना गरेको छ । समग्रमा, टेवाको निरन्तर सहयोगले यस समुदायका व्यक्तिको अधिकार सुनिश्चित गर्ने अभियान (LBT Movement) मा धेरै सहयोग पुगेको छ । धन्यवाद ।

माया बाँडौ ।
समावेशी मञ्च
नेपालका
सदस्यहरू

समावेशी
मञ्च नेपालका
सदस्यहरू जो यौन
अल्पसंख्यकको
अधिकारका लागि
काम गर्दैछन्

टेवाको दिर्घकालिन कार्यपद्धति

नेपाली
दाताहरूको
सहयोगमा बनेको
टेवाको कार्यालय
भवन

दीप-योगिनी/टेवा केन्द्र : टेवाद्वारा सञ्चालित एक आवासीय केन्द्र

टेवा जग्गा तथा भवन विकास परियोजना (Tewa Land & Building Project) रीता थापाले आफ्नो नेतृत्व हस्तान्तरण गर्ने समयमा सुरु गरिएको थियो। सन् १९९९ ताका नेपालमा सशस्त्र द्वन्द्व चक्रिदै गएका कारण बैंकले दिने ब्याजदरमा उल्लेखनीय रूपमा गिरावट आएकोले टेवाले अक्षयकोषमा भएको १.७२ करोड रूपैयाँ जग्गा र भवन विकास परियोजनामा लगानी प्रयोग गर्ने सुझाव रीताले दिनुभयो। ललितपुरको धापाखेलमा एक उपयुक्त १४.५ रोपनी (करिब २ एकड) जग्गा खरिद गरिएको थियो। बचेको अक्षयकोषको रकमबाट जग्गाको ३ तिरका पर्खाल तथा सडकको होहल्ला र प्रदुषणबाट जोगाउन उपहार भवन निर्माण गरिएको थियो।

यो स्पष्ट तय गरिएको थियो कि भवन तथा अन्य संरचनाहरू नेपाली वास्तुकलामा आधारित तरिकामा र जमिनको प्राकृतिक बनोटकै आधारमा निर्माण गरिनेछन् ताकि यी संरचनाहरू स्थानीय परिवेश संग मिल्दोजुल्दो देखियोस्। यस सिद्धान्तको आधारमा, आर्किटेक्ट फर्म तथा कम्पनीहरू बीच खुला प्रतिस्पर्धाबाट टेवा कार्यालय भवनको लागि उपयुक्त डिजाइन

प्राविधिक विज्ञका समिति र टेवा सल्लाहकारहरूले छनोट गरेको थियो।

१० बर्ष लामो सशस्त्र द्वन्द्व (सन् १९९६-२००६) पश्चात्को संक्रमणकाल अर्वाधि एउटा अत्यन्तै संवेदनशील समय थियो। यो तबको कुरा हो जब रिताले सेवक नेतृत्वमा आफूलाई सम्पन्न अभियान (अप्रिल २०११-मार्च २०१४) को थालनीसाथ बाँकी पूर्वाधार निर्माण र जमिनलाई मिलाउन यसमा काम सुरु गर्न प्रस्ताव राख्नुभयो। सम्पन्न अभियानको नेतृत्व टेवा जग्गा तथा भवन विकास परियोजनाको सहसंयोजक (को-कोर्डिनेटर)हरू, संस्थापिका रीता थापा र कार्यकारी पूर्व अध्यक्ष मीरा ज्योतिले गर्नुभएको थियो। यसका लागि, रीताले आफ्नो तर्फबाट टेवा बोर्डबाट राजीनामा दिनुभयो र आवश्यक अर्थ

संकलन/कोष जुटाउन, निर्माण कार्यको निरीक्षण, परामर्श र अन्ततः जग्गा तथा भवन विकास परियोजनालाई चाहिने मानवस्रोत र टेवा जग्गा तथा भवन विकास परियोजनाको समग्र व्यवस्थापन पक्षहरूको लागि आवश्यक प्रणालीहरू पूरा गर्न स्वेच्छाले आफूलाई जिम्मा दिन प्रस्ताव गर्नुभयो। यो अभियान ९ “नव दूर्गाहरूले” साथ दिएको थियो जस मध्ये लुइस डेभिसले पश्चिमा विश्वको पाटोमा अर्थ संकलन/कोष जुटाउने अभियान तथा समन्वय गर्नु भएको थियो।

त्यस ताकाका दिनहरूमा नियमित जस्तो हडताल तथा बन्द जस्ता काम धेरै सामान्य भएका थिए। यस्तो वातावरण सम्पन्न अभियानको लागि पूर्वाधार विकासको लागि प्रतिकूल समय भएकाले अभियान प्रभावित

भएको थियो । बन्द हडतालका कारणले गर्दा निर्माण सामग्रीहरूको अभाव हुने साथै काम र घरबाट टेवा आउनजान सबैलाई कठिन थियो । तर रीताले यी सबै समस्याको बाबजुद पनि आफ्नो जिम्मेवारीमा लागि रहनु भयो । उहाँले हडतालका दिनहरूमा श्रमिकहरूको सुपरिवेक्षण गर्ने र हौसला सुनिश्चित गर्न घरबाट टेवासम्म पैदल यात्रा गर्नु हुन्थ्यो । मीरा र रीताले आफ्नै घरमै पकाएका स्वस्थ र पौष्टिक खाना ल्याएर कामदारहरूलाई खुवाउने र उत्प्रेरित गर्नु हुन्थ्यो । यसले गर्दा कामदारहरूको स्वास्थ्यमा आवश्यक हेरविचार पनि पुगे गर्दथ्यो । यस प्रकारको भावले ती चुनौतीपूर्ण

समयमा पनि निष्ठा र उच्च समर्पणका साथ काम गर्नाले कामदारहरूको हृदय र मन जित्न सफल भएको थियो ।

सम्पन्न अभियानको लक्ष्य ९ लाख अमेरिकी डलर उठाउने राखिएको थियो जसबाट बाँकी रहेका आवासीय पूर्वाधार निर्माण र जग्गाहरू मिलाउने काम पूरा गर्न; टेवाको कानूनी र वित्तीय छत्रछायामा रहेर टेवा सेन्टरलाई टेवा महिला कोषको दैनिक व्यवस्थापन कार्यबाट अलग्याउनु, यसको प्रवर्द्धन गर्ने उदेश्य थियो । अतः त्यसबाट आत्मनिर्भर, सद्भावपूर्ण आचरण र नैतिकवान संस्था स्थापित गर्दै; अझै एक सुविधा सम्पन्न आवासीय स्थलको स्थापना गर्नु रहेको थियो ।

सम्पन्न अभियानले १० लाख अमेरिकी डलर भन्दा बढी उठाउन सफल भयो, जुन निर्धारित लक्ष्य ९ लाख अमेरिकी डलर भन्दा बढी थियो । यस मध्ये १ लाख ४० हजार अमेरिकी डलर बाराबर रकम नेपाली दाताहरूबाट मात्र प्राप्त भएको थियो । यस अभियान अर्थात् १०० भन्दा बढी टेवाबाट अनुदान प्राप्त गरेका महिला समूहहरू पनि अभियानका दाता भए । यस बाहेक, टेवाका पूर्व कर्मचारीहरू र कार्यरत सबै कर्मचारीहरू र धेरै जसो टेवा सदस्यहरू यस सम्पन्न अभियानका दाता भए । अभियानका अन्य रकम ग्लोबल नर्थका व्यक्तिगत दाता नारीवादी र अधिकारवादी संस्थाहरू, कोष तथा प्रतिष्ठानहरूका साथै अन्य संगठनहरूबाट प्राप्त भएको थियो । यसमा ३ लाख अमेरिकी डलर सशक्तिकरण तथा परोपकारी ट्रस्ट (इम्पावरमेन्ट च्यारिटेबल ट्रस्ट) को एक अज्ञात दाता मार्फत एक आश्चर्यजनक रूपमा उपहार स्वरूप ऐन मौकामा प्राप्त भएको थियो !

निर्माण कार्यहरू

दुई ठूला भवनहरू, आनन्दी र आनन्दी-२ दुवैलाई निर्माण आरम्भ गरेदेखि एक वर्ष भित्र पूरा गरियो । यस बाहेक २ वटा भान्सा कोठा लगायत अन्य बाँकी रहेका पूर्वाधारहरू

सम्पन्न
अभियानमा
सहयोग गरेका
दाताहरूको नाम
कुँदिएका स्मारक

सम्पन्न अभियान
पछि बनेको पहिलो
आवासीय भवन
आनन्दी-१

टेवाले सधैँ
जैविक खेतलाई
प्रोत्साहित गरेको
छ । हरेक फलफूल
तथा तरकारी
जैविक रूपमा
उब्जाईएको छ ।
बढि भएको
उत्पादन
कर्मचारीहरूलाई
बेचेर आम्दानी
गर्ने गरेको छ

टेवाको दीर्घकालिन
कार्यपद्धति

र देवी सरस्वतीको मुर्ति, ईसाई धर्मको पवित्र प्रतीक (होली क्रस), अग्रभागमा रहेको पार्किंग स्थलको पुनर्निर्माण र अन्य बाँकी कामको निर्माणकार्य पनि सम्पन्न गरियो । यो अभियान २ अप्रिल २०१४ मा अन्तर्राष्ट्रिय नारीवादीहरू, दाताहरू र अन्य सहयोगीहरूको सहभागितामा एक विशेष कार्यक्रमका साथ समापन गरिएको थियो । सम्पन्न अभियानको निमित्त विशेष हातले कुँदिएका शिला स्मारकहरू यस बहुआयामिक र महान कार्यको सफलताको साक्षीको रूपमा एक विशेष स्थानमा स्थापना गरिएको छ ।

अर्को एक उल्लेखनीय काम भनेको नागरिक आवाजलाई दीर्घकालिन सहमतिमा १ करोड २५ लाख रुपैयाँ भर्पाइ लिएर नागरिक आवाजको कार्यालय स्थलको सुविधा प्रदान गरिएको थियो । यो काम त्यति बेला गरिएको थियो जुन बेला आर्थिक संकट देख्न आएको थियो । यस काम बाट टेवा तथा नागरीक आवाज दुवै संस्थाको लागि दीर्घकालिन लाभदायक कार्यको रूपमा हेरिएको थियो ।

आवासीय भवन
आनन्दी-२

जग्गा/बगैचा विकास

जमिन व्यवस्थापनको योजना बनाउन सल्लाह दिन विशेषज्ञहरू ल्याउने प्रयास गरिएता पनि त्यो जुट्न

सकेन । त्यसैले समयाभावका कारण रीताको रचनात्मक ज्ञान तथा चिन्तनशील विचारले आनन्दी-२, उद्यानहरू, लुगा सुकाउने स्थान (डाइङ्ग डेक), पैदल हिडने ट्रयाक, डबली, वृक्षारोपण, वनस्पति उद्यान र सम्पन्न अभियान स्मारकको लागि उपयुक्त स्थानको सिर्जना उनैले गरिन । सम्पन्न अभियान ताक खरिद गरिएको जग्गा र आनन्दी-३ भवन, आनन्दी-३ यि सबै संरचनाहरू जग्गाको प्राकृतिक

स्वरूपसँगै मिल्दोजुल्दो तरिकाले निर्माण गरिएको थियो । अर्को एक नयाँ जग्गाको खरिदले टेवा सेन्टर लाई अन्ततः फलफूल र तरकारीहरूमा आत्मनिर्भर हुन सक्षम बनाउने लक्ष्य छ ।

टेवा सेन्टरसँग गुणस्तरीय फलहरूका साथै कागती, सुन्तला, ज्यामीर आदि बिरुवाहरू लगाईएको छ । रासायनिक कीटनाशक मुक्त वातावरणमा बोटबिरुवाहरूको हेरचाह गरिन्छ ।

परम्परागत कृषिजन्य सीप भएका स्थानीय महिलाहरूलाई काममा लिइएका थिए र उनीहरूले मेहेनतका साथ काम गर्दै आएका छन्। मौसमी तरकारी रोप्ने चक्रिय प्रणालीबाट गरिने र कुनै पनि जग्गा बाँझो नराख्ने प्रयास जारी छ र उत्पादित बस्तुहरू टेवामा खपत नभए बिक्री गरि श्रोत जुटाउने लक्ष्य रहेको छ। त्यहाँ उब्जेका फलफूल र तरकारीलाई सुकाई संरक्षण गर्ने तथा अचार र जाम बनाउने अनि सन्तोषी भान्छाघरमा निरन्तर चलाउने गरियो।

नयाँ जग्गा खरिद र आनन्दी-३ को निर्माण

आनन्दी-३ को निर्माणको पहल पहिला सोचिएको पनि थिएन। तर जसै सम्पन्न अभियान समाप्तितर्फ बढ्दै थियो, नजिकैको १ रोपनी १० आना जग्गा बिक्री हुने कुरा आयो। उक्त समय टेवासित भएका पूर्वधारका सुविधाहरूको पूर्ण सदुपयोग गर्न टेवा सेन्टरलाई थप

आवासीय भवनको आवश्यकता महसुस भएको थियो। अन्तत एक वर्ष भन्दा बढी समय पछि, रीताले जग्गा खरिद गर्नका लागि तत्काल सहायता गर्न इच्छुक एकजना दातालाई अनुदान सहायताको लागि सहमत गराउनु भयो। यस प्रकार टेवाले सो जग्गा किन्न सफल भयो। आज टेवासँग कुल १९ रोपनी, ९ आना, ३ पैसा र २ दाम, भन्डै साढे २ एकड जग्गा रहेको छ।

टेवाको मुल्यमान्यतामा विविधता समावेशी पनि हो जस अनुसार निर्माणको काम सुरु गर्न पूर्व ६ जना विभिन्न सम्प्रदायका पूजारीहरूले हाल आनन्दी-३ भवन निर्माण स्थलमा “भूमि पूजा” गरे। भवन अभिषेक/पवित्रीकरण, र वास्तु-परीक्षण सबै कुरा समेट्ने तरिकाले आवश्यकता अनुसार पूजा गरियो। सन् २०१५ को भूकम्पपछि आधार भवन जीर्णोद्धारको क्रममा, यो तल्लालाई बोर्डरूम तथा बोर्ड बैठक कक्ष, र एक भण्डाराका रूपमा परिणत गरियो। नयाँ जग्गामा टेवाले आनन्दी-३ एघार महिनाको कीर्तिमानी अविधिमा निर्माण गरेको हो।

जैविक रूपमा उब्जाईएको तरकारी र किच्ची फल। टेवाको बगैँचामा उत्पादन गरिएका फलफूल तरकारी पाहुना तथा उपभोग गर्नेको स्वास्थ्यको विशेष ख्याल राखेर बिषादी रहित तरिकाले उब्जाईने गरिन्छ

आवासीय भवन आनन्दी-३ को निर्माण कार्य हुँदै

आधार भवनमा
रहेको बोर्ड कक्षमा
टेवा सेन्टरका
विकास निर्देशक
दिपक देवान
अध्ययनमा
व्यस्त

टेवाको दिर्घकालिन
कार्यपद्धति

यो भवनले टेवा सेन्टरमा रहेका विद्यमान बैठक कोठाहरूलाई विचार गर्दै पूर्ण क्षमतामा अतिथिहरूलाई आवासको लागि ११ अतिरिक्त कोठाहरूको आवश्यकता पूरा गरेको छ ।

हामी विशेषगरी आनन्दी-३ का लागि एउटा अर्को अभियान चलाइ रहेका थियौं र रीताले यो सुनिश्चित गर्न यथाशक्य प्रयास गर्नुभयो कि आनन्दी-३ लाई पैसा जुटाउन सफलताका लागि र त्यो काम सफल पनि भयो र आनन्दी-३ को अनौपचारिक उद्घाटन ५ मार्च २०१७ मा गरिएको थियो, र औपचारिक उद्घाटन १९ सेप्टेम्बर २०१७ मा प्रा. हान वर्चुर र उनको पत्नी मार्लेन इटरबेक लगायतको उपस्थितिमा एक विशेष कार्यक्रमबाट सम्पन्न भयो उनि दम्पती पनि धेरै पहिलाबाट टेवाको यस कार्यमा प्राविधिक सल्लाह दिने गर्दथे साथै अभियानका दाता पनि । आनन्दी-३ अभियानको स्मरणार्थ ९ वटा शिलामा कुँदिएका स्तम्भहरूले बनेको स्मारक आनन्दी-३ को कौसीमा उभ्याइएको छ जसमा यस अभियानका दाताहरूको नाम कुँदिएका छन् ।

आवासीय भवन
आनन्दी-३
माथिको स्मारकहरू
जसमा यस भवन
निर्माणका लागि
सहयोग गर्ने
दाताहरूको नाम
कुँदिएका छन्

टेवा सेन्टरको अवधारणा

जब सम्पन्न अभियानले आकार लियो र सफलता हासिल गर्दै गयो, तब टेवा सेन्टरको अवधारणा उदय र विकसित भयो । नेपालको संक्रमण-

काल, अस्थिरता, युद्धबाट निर्देशित हुँदै, जग्गा खरिद र भवन निर्माण हाम्रो वातावरण र आवश्यकताहरू अनुरूप अनुकूल बनेका थिए । वि.सं. २०७२ सालमा गएको भूकम्पले अतिरिक्त कोठाहरू भत्कायो । त्यसैले जग्गासँग जोडिनुका साथै भौतिक र वातावरणीय रूपमा टेवा सेन्टरको अधिकतम उपयोग गर्न पर्याप्त ठाउँको उपलब्धता सुनिश्चित गर्न एक अर्को आवासीय भवन निर्माण गर्न यो उत्तम समय थियो ।

टेवा सेन्टरको परिचालनको लागि

पूरे फरक सीप भएका कर्मचारीहरूको आवश्यकता थियो जस्तै: आतिथ्य सत्कार, गृह व्यवस्थापन, बागवानी, खाद्य व्यवस्थापन, खरिद प्रक्रिया, प्रवर्द्धन, र तत्सम्बन्धित सेवाहरू ! यसैले टेवाको वित्तीय र कानुनी छत्रछाँयामा रहेर टेवा सेन्टरले टेवासँगको समन्वय र सहकार्यमा स्वायत्त रूपमा चल्नुपर्ने आवश्यकता थियो । यो परिकल्पना गरिएको छ कि अन्ततः टेवा सेन्टरले टेवा तथा टेवा सेन्टर सञ्चालनका लागि पर्याप्त आय सिर्जना गर्नेछ ।

टेवा सेन्टरको सहयोगी मूल्यमान्यता र कार्यशैली

धेरै वर्ष अधिदेख पालना गरि आएका सम्मान, गैर-पदसोपान, विश्वास, पारदर्शिता, जवाफदेहिता मितव्ययी दक्षता जस्ता टेवाको मूल्यमान्यता टेवा सेन्टरलाई पनि टेको दिने मूल्यमान्यताहरू हुन् । तर सेन्टरका कर्मचारीहरू विभिन्न स्तरका भएका कारण यी मूल्यमान्यता सित प्रत्येक व्यक्तिको चिनारीको लागि हाम्रो अभ्यास दिन-प्रतिदिन हामीले गर्ने व्यवहारको आधारबाट चालु गर्नु ।

मानवस्रोत विकास र व्यवस्थापन

टेवा सेन्टर आवश्यक मानव स्रोत, नीतिनिर्देशनहरू, र व्यवस्थापनका मामिलामा राम्रोसँग संगठित छ । अनुभवी र उपयुक्त कर्मचारीहरूको एक पूर्ण बनेको टोलीले टेवा सेन्टरको व्यवस्थापनको गर्दछ र यो टेवा सेन्टर सञ्चालन गर्नको लागि सक्षम छ । यस प्रणालीलाई अभि ससक्त बनाउनका लागि हामी अभि सही र सन्तुलित बाटो खोज्दै छौं । टेवा सेन्टरलाई अन्य संघसंस्थाहरूलाई उपयोग गर्न दिने काम अभि प्रभावकारी भएमा टेवा सेन्टर सबैको लागि अनुकूल बन्नेछ र यसको

मूल लक्ष्य स्वावलम्बनको बाटोतिर लम्कने छ ।

उपभोग र उपयोगमा दिने

नेपाली, क्षेत्रीय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू एवं अन्य धेरै संघसंगठनहरूले उनीहरूका आवासीय तथा गैरआवासीय कार्यशालाहरूको आयोजना टेवा सेन्टरको सुविधासम्पन्न स्थलमा गरिरहेका छन् । टेवा र नागरिक आवाजको आफ्नै निरन्तर चलिरहने बैठक तथा कार्यशालाहरूको पनि ठूलै सहयोग छ ।

टेवा सेन्टरका सुविधाहरूका बारेमा मौखिक रूपमा जानकारी गराउनका साथै, विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरू, संस्थाहरूबाट टेवा सेन्टरका सुविधाहरूमा उनीहरूको चासो र यसको सम्भावित प्रयोगको लागि तथा केही वास्तविक प्राज्ञिक व्यक्तित्वहरू र शोधकर्ताहरूद्वारा तिनीहरूको शैक्षिक कार्यको उद्देश्यका लागि उल्लेखनीय ध्यान आकृष्ट गर्न हामी सक्षम भएका छौं ।

२०७२ बैशाख १२ मा गएको भूकम्प र त्यसलगत्तै भारतद्वारा साढे ४ महिना लामो नाकाबन्दी भयो । यो हामी सहित सबैको लागि ठूलो चुनौति थियो, त्यसबेला हाम्रोमा उनीहरूको कार्यक्रम संचालन गर्ने सुनिश्चित भइसकेका धेरै अन्तर्राष्ट्रिय बुकिङहरू रद्द गर्नु परेको थियो ।

खाद्य व्यवस्थापन

टेवा सेन्टरमा हामी हाम्रा पाहुनाहरूले दिने सेवा र हामीले अपनाएका तरिकाहरूको बारेमा स्पष्ट छौं । त्यस

छलफलका लागि तयार पारिएको आधार भवनमा रहेको कमला हल

आवासीय भवन आनन्दी-२ मा रहेको कोरिडोर । हरेक भवन तथा स्थानलाई वरिपरिको वातावरणलाई ध्यानमा राखेर सावधानीपूर्वक बनाईएको छ

सुकूल प्रयोग
गरेर तयार पारेको
जमघट हल ।
हेक हलहरूमा
भुईमा बस्ने
व्यवस्थालाई नै
प्रोत्साहन दिइने
गरिन्छ जसले
नेपालीपनको
आभास
दिलाउछ

टेवाको दिर्घकालिन
कार्यपद्धति

अनुरुप सबै मसलाहरू थोकमा
किनिन्छन् जसले ति खाद्य बस्तुहरूको
ताजगी सफाइ उत्कृष्ट पारेर भण्डारण
गरिन्छ । नेपालमा उपलब्ध हुने
जडिबुटी जस्तै: जिम्बु, टिमु, पुदिना,
तुलसी, बेसार र तेजपत्ताका बिरुवाहरू
टेवामा रोपिएका छन् त्यसैले ति
सामानहरू सन्तोषी भान्सालाई चाहिने
मात्रामा बर्षभरि सजिलै उपलब्ध हुन्छ ।
रीताको खाना पकाउने सीपलाई
भान्साका कर्मचारीमा हस्तान्तरण
गरेर, हामी केवल स्वाद मात्र नभई
मानिसहरूको स्वास्थ्यको लागि पनि
खाना बनाउने तरिका प्रयोग गर्छौं । यो
कुराको सबै आगन्तुकहरूले पनि धेरै
प्रशंसा गर्ने गरेका छन् ।

टेवा सेन्टर दीप-योगिनीका नामबाट नामाकरण

सन २०१६ मा यस्तो महसुस
भयो कि “टेवा सेन्टर” एउटा यस्तो नाम
थिएन जो सेन्टरका लागि धेरै कुरासित
जोड्दथ्यो । यसका लागि सम्पूर्ण टेवा
तथा टेवा सेन्टरमा आबद्ध सबै मिलेर
सामुहिक प्रक्रियाको माध्यमबाट एक
मन्थन कार्यशाला गरियो । सहभागी-
हरूले सेन्टरको लागि १८/२० वटा
नामहरूको प्रस्ताव पेश गरे र अन्तमा
सबैले “दीप योगिनी” लाई चुने ।
शाब्दिक अर्थ प्रकाशको योगिनी
जसलाई प्रकाशगृह/संकेताग्नि भनिन्छ ।

दीप योगिनीको परिकल्पना र निर्माण
नारीवादीहरूद्वारा गरिएको छ र यसको
स्वामित्व महिला तथा नारीवादी
पुरुषहरूमा हुनेछ, जसले यस दीप
योगिनीलाई सुरक्षित, रचनात्मक, सम्पूर्ण
नेपालभर र संसारभरका महिला/पुरुष/
अन्य लैङ्गिक पहिचान हुनेहरूका लागि
उत्कृष्ट ठाउँका रूपमा पहिचान हुनेछ ।

सन २०११ को आरम्भदेखि
लगातार काम गर्दै २०१७ सम्ममा रीताले
यो महसुस गर्नुभयो कि टेवा सेन्टर/दीप
योगिनी एक सजीव संस्था हो र यसको
आफ्नै जीवन छ ! दीपको चिन्तन तथा
उनले बटुलेका किताब र लेखहरूको
सहयोगबाट र सम्पूर्ण टेवा सेन्टर र
टेवाको बीचमा छलफल र अभिमुखी-
करणको माध्यमबाट यो अवधारणा
सबैले सहि भएको महसुस गरे ।

त्यसै अनुसार सम्पूर्ण छलफलका
सहभागीहरूले यो अवधारणालाई
आत्मासाथ र स्वामित्व ग्रहण गर्न सुरु
गरे । टेवा सेन्टरले बुद्धिमान, सुन्दर,
सबैलाई समावेश गर्न सक्ने, स्वस्थ र
यसमा समावेश सबैलाई जीवन दिने
जीवित गुणहरू बोक्दछ । यसको मतलब
यो पनि थियो कि जब हामीले एकपटक
हाम्रो ठाउँ/हरूलाई जीवित रूपमा
पहिचान गर्न थाल्छौं, त्यहाँ धेरै सम्भावना
छ कि हामी यसलाई आदरका साथ
व्यवहार गर्नेछौं र त्यसकारण यसले प्रगति
गर्ने र फस्टाउने सम्भावना बढी हुन्छ ।

रीताले सम्पन्न अभियान थालनी
गरेको ६ वर्ष पछि डिसेम्बर २०१७ मा
टेवा सेन्टर/दीप योगिनीलाई टेवालाई
हस्तान्तरण गर्नुभयो । त्यस बेलादेखि,
टेवा महिला कोष र टेवा सेन्टरका
कर्मचारीहरू स्वायत्त रूपमा काम गर्छन्
र आवश्यकता अनुसार सहकार्यमा
पनि काम गर्ने नयाँ मापदण्ड स्थापित
गरिएको छ । सबै आर्काक्षित अनुदान
प्राप्त संस्थाहरू र इच्छुक संगठनहरूको
लागि यो एक प्रेरणाको श्रोत बन्न
सकेको छ ।

यो लेख कुराकानीहरू, सम्पन्न अभियान, आनन्दी-३ को
स्थानिय अर्थ संकलन अभियानका बखत रीता थापाले
लेख्नुहुने मासिक रिपोर्टमा आधारित रहेर तयार गरिएको हो ।

हाम्रा सहयात्री साभेदारका विचार

बबी मल्ल

सन् १९९० को मध्य दशक तिर मलाई नेपाली महिलालाई सहयोग गर्ने संस्थालाई सानो अनुदानको सहयोग गर्न मन लागिरहेको थियो। मलाई को, के र कसलाई भेट्ने केही थाहा थिएन। मलाई मात्र यति जान्नु मन थियो मेरो थोरै अनुदानको पैसा कहाँ गइरहेको छ र त्यसले कसैलाई कसरी सहयोग गरिरहेको छ। मैले कुनै पनि चित्त बुझ्दो संस्था नभेटाएकोले म छटपटाइरहेको थिए। मेरा केही साथीहरूसँग मेरो असफलताको गुनासो गरिरहँदा रीता थापाले मलाई टेवाबारे केही सोचेकी छु कि भनेर सोधिन्। मैले टेवाबारे नसोचेको मात्र होइन मैले त टेवा भन्ने संस्था सुनेको नै थिइनँ भन्ने स्वीकार्नु पर्दा मलाई अलिकति लाज पनि लाग्यो। त्यसपछि उनले मलाई आफुले स्थापना गरेको यो संस्थाको बारेमा भनिन्। यसको विशिष्ट छविलाई नै मैले विश्वास गरेर सुरु गरेको सम्बन्ध

आजसम्म मजबूत रहेको छ। मैले न निरन्तर रूपमा न त कुनै ठूलो योगदान गरेकी छु। तर मेरो टेवासँगको सम्बन्धमा जहिल्यै पनि व्यावसायिक र सौजन्यको भाव थियो। यस्तो प्रशंसनीय संस्थालाई सहयोग गर्न सक्नु, र यसलाई हुर्केर अहिले एक शक्ति-केन्द्रको रूपमा देख्न पाउनु मेरो लागि अत्यन्तै सौभाग्य र सम्मानको कुरा हो। २५ वर्ष पुगेकोमा टेवालाई हार्दिक बधाई! तिमी सम्पूर्ण नेपालीको गौरव हो।

सृजना पाण्डे

एन.आई.बि.एल. बैंक

नेपालका महिलाको उत्थान तथा सशक्तिकरणका लागि निरन्तर गरिरहेको प्रशंसनीय कामका लागि म टेवा तथा टेवाका सम्पूर्ण टोलीलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु। स्थानीय महिला समूहलाई साथ दिँदै उनीहरूको प्रत्यक्षता बढाइरहेको टेवा नेपालको महिला कोषको रूपमा कार्यरत छ।

आयआर्जन महिलाको पहुँचमा ल्याउनु भनेको विकास तथा गरीबी निवारण प्रक्रियाको गतिलाई तीव्रता दिन चालेको निकै कुशल कदम हो। महिलाले आफ्नो धनलाई आफूमा मात्र सिमित नराखी प्रायः पुरुषले भन्दा धेरै अनुपातमा आफ्नो कमाइको भाग आफ्ना परिवार र समुदायमा पूनर्लगानी

गर्छन्। उच्च लैङ्गिक समानता भएका देशमा गरीबीको दर न्यून हुनुमा यो पनि एउटा कारण हुनसक्छ।

आर्थिक संकटको यस समयमा महिला तथा बालिकाहरूलाई विशेष जोखिम हुनसक्छ। अर्थतन्त्र कमजोर हुँदा सबैभन्दा सुरुमा यसको प्रभाव प्रायः महिलाले नै भोग्दछन्। जागिर तथा कमाइ गुम्नुले महिलालाई असमान ढंगमा असर गर्दछ। यसो हुँदा आमाहरूले लघुवित्त संस्थाबाट ऋण पाउन सक्दैनन् र अनौपचारिक क्षेत्रबाट जीवन निर्वाहका काममा धकेलिन्छन्। पारिवारिक काममा सहयोग बढाउनका लागि छोरीलाई विद्यालयबाट निकाल्ने उच्च सम्भावना रहन्छ।

संकटको स्थितिमा रहेका महिलालाई सुअवसर प्रदान गरेर टेवा परिवर्तन तथा प्रतिताभको निकै महत्वपूर्ण प्रतिनिधि पात्र बनेको छ। यसले संकटकालको नकारात्मक असर न्यूनीकरण गर्न तथा विश्व अर्थतन्त्रको पुनर्स्थापनामा सहयोग गर्नका लागि निकै प्रभावकारी ढंगमा महिलाका लागि लगानी गरेको छ।

दया फाउण्डेशन

टेवाको २५औं वर्ष – रजत जयन्तीको सुअवसरमा दया फाउण्डेशन परिवार टेवालाई नेपालका महिला तथा बालबालिकाको सशक्तिकरणमा अमूल्य योगदानका निमित्त हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछ। टेवाको नेतृत्व र प्रतिबद्धताले हामी सबैलाई प्रेरणा दिन्छ! टेवासँग समन्वय र नेपालका महिलाको सशक्तिकरणको लागि रहेका प्रेरणादायी पहलमा समर्थन गर्न पाउनु हाम्रो लागि निकै सौभाग्यको विषय हो। दया फाउण्डेशन यस प्रगतिको एक भाग हुन पाएकोमा निकै गौरवान्वित महशुस गर्दछ र हाम्रा स्वर्गीय संस्थापक दयारामभक्त माथेमाको स्मरणमा स्थापित पुस्तकालयका लागि गरेको हाम्रो विनम्र सहयोग अभिस्विकार गरेकोमा टेवा प्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछ। सन् २००९ मा स्थापित गैरसरकारी संस्था दया फाउण्डेशनले

सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक स्तरमा सुधार गर्न, रोगनिरोधी स्वास्थ्य सेवा प्रोत्साहन गर्न र नेपालको अद्वितीय संस्कारको संवर्धन गर्न विभिन्न पहल गर्दै आएको छ।

फाउण्डेशन फर जस्ट सोसाइटी (एफजेएस)

फाउण्डेशन फर जस्ट सोसाइटी टेवाको रजत जयन्तीमा हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दछ। नेपालमा महिला अभियान अगाडि बढाउन टेवासँग साभेदारी गर्न पाउँदा हामी अत्यन्तै गौरवान्वित छौं। ग्रामीण समुदायहरूको नेतृत्व तथा उद्देश्य परिकल्पनाको विकासमा टेवा जस्ता महिला कोषको अत्यन्तै महत्वपूर्ण भूमिकालाई फाउण्डेशन फर जस्ट सोसाइटी कदर गर्दछ। यस यात्रामा हामी टेवासँग हुनुमा गर्व गर्दछौं।

फाउण्डेशन फर पिस

यस संजालमा टेवाको सहभागिताबाट फाउण्डेशन फर पिस अत्यन्तै सम्बृद्ध भएको छ। विगतको २५ वर्षदेखिको यात्रामा एक पाटो हुन पाउनु र यसको काम, चुनौती तथा सफलताबारे बुझ्न पाउनु हाम्रो लागि सौभाग्यको विषय हो। गरिबी, सिमान्तकरण र अदृश्यतासँग संघर्ष गरेका महिला जब सामुहिक रूपमा संगठित हुन्छन् तब उनीहरू आफ्नो आवाज बढाउछन्, नेतृत्व विकास गर्छन् र अन्याय जिच्छन् भन्ने कुरा टेवाले बुझेको छ। 'बिइङ्ग द चेन्ज यु वान्ट टु सी' (आफूले हेर्न चाहेको परिवर्तन आफै हुने) अभियानमा टेवाले पाएको सफलता यसको प्रमाण हो र हामी आउँदो २५ वर्षको लागि पनि यसको हिस्सा भइरहन चाहन्छौं।

ग्लोबल फण्ड फर कम्युनिटि फाउण्डेशन (जीएफसीएफ)

शक्तिको अभिव्यक्ति तथा मानवता दुवै निश्चय गर्नु नै सेवा हो भन्ने अभिज्ञान, आत्मसम्मान र न्यायमा आधारित आफ्नो काममा सामुदायिक परोपकारको अभ्यास तथा मूल्यमान्यतालाई अँगाल्दै विश्वव्यापी रूपमा बढिरहेको #ShiftThePower अभियानको लागि टेवा एक प्रेरणाको श्रोत हो ।

**GLOBAL FUND FOR
WOMEN**
Champions for Equality.

ग्लोबल फण्ड फर विमेन

ग्लोबल फण्ड फर विमेन टेवाको बिउ रोप्न सहयोग गर्न सकेको मा सम्मानित महसुस गर्दछ । पच्चीस वर्षको अर्वाधिभरिमा टेवाले नेपालमा सयौं स्थानीय महिला समूह निर्माण तथा सुदृढ गरेर महिलावाद र दिगो तथा निष्पक्ष विकासको शक्तिकेन्द्र भएको छ । यस दुई दशक भन्दा बढीको अग्रगामी प्रभावका लागि टेवालाई हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्न चाहन्छौं ।

**ma
ma
cash**

मामाक्यास - सान्द्रा विल्लर

गत वर्षको एप्रिलमा मैले टेवाको कार्यालय भ्रमण गर्ने मौका पाएँ । टेवाको विगत २५ वर्षको लामो आयाम र

नेपालमा महिला अधिकारको अभियानलाई समर्थनको कामले मलाई चकित बनाएको थियो । हाम्रा महिला कोषको समुदाय मध्येमा टेवाको सामुदायिक परोपकारको नमुना अत्यन्तै अद्वितीय छ । यसका समर्थकको शशक्त समूह कुनै वर्गस्तरको घेरा तोडेर महिला अधिकारका लागि जोश बोकेको सुसञ्चित तथा सुसञ्चालित समुदायको भाग हुन्छन् । टेवालाई २५ वर्षको सफलताको लागि बधाई, र आउँदो २५ वर्षको लागि पनि शुभकामना !

फिलान्थ्रोपी एडभाइजर अफ् एन एनोनिमोस ट्रस्ट

टेवाले मान्यतामा आधारित अभ्यास समेट्छ । नेपालका महिला तथा समुदायका सीप, ज्ञान र श्रोत-साधनको पहिचान गरेर, सहायता दिएर र विकास गरेर जीवनस्तर परिवर्तन गरिन्छ । टेवाले सामुहिक गतिविधि प्रोत्साहन गर्नका लागि ऐक्यबद्धतालाई महत्व दिने सम्बन्धलाई बढावा दिन्छ । टेवाको काम गर्ने पद्धतिको गहनताले हाम्रो आफ्नै विचार र अभ्यासमा जानकारी तथा प्रेरणा दिन सहायता गरेको छ । हामी टेवाबाट सिकेका कुराको प्रशंसा गर्छौं ।

१० स्वयंसेवीका तर्फबाट

सुनिल बस्नेत
स्वयंसेवी सन् १९९९

सन् १९९९ देखि विभिन्न भूमिकामा रहेर मैले टेवाको सेवा गर्ने मौका माएको छु। साथै मैले २२ वर्षदेखि टेवालाई नजिकबाट हेर्ने, बुझ्ने र टेवाबाट धेरै सिक्ने मौका पाएको छु। महिला संस्थामा यति लामो समय विताउँदा पनि कहिल्यै लैङ्गिक विभेद महसूस नभएको सम्झँदा गर्व लाग्छ। पारिवारिक वातावरण, एकअर्का प्रति आदर सम्मान, सहयोगी भावना, जिम्मेवारी कर्मचारी जस्ता विशेषताले टेवाको महत्त्व सधैं उच्च राखेको छ। महिला सशक्तिकरण, आत्मनिर्भरता, महिलावादी चिन्तन, सहयोग तथा “समता, न्याय र शान्तिका लागि सत्कार्य” मूल नारालाई आत्मसाथ गर्दै २५ वर्षसम्म टेवाले आफूलाई स्थापित गर्न सफल भइरहेको छ। आज राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा टेवाले ख्याति पाएको छ। त्यसको

श्रेय दृढ संकल्प लिनसक्ने, स्पष्ट परिकल्पना सहितको दुरदर्शी तथा कूशल नेतृत्व दिन सक्ने संस्थापक रीता थापा, मेहनती कर्मचारी, सहयोगी सदस्य, समर्पित स्वयंसेवी, दाता तथा शुभचिन्तकहरूलाई जान्छ।

दृष्या भण्डारी
स्वयंसेवक-२०२०

“Never doubt that a small group of committed people can change the world. Indeed, it is the only thing that ever has.”

– Margaret Mead –

म स्वयंसेवकको रूपमा टेवामा आएको दिन मेरो जीवनको १८ वर्ष भरिकै सबैभन्दा खास दिनहरू मध्येको एक थियो। यस प्रशिक्षणले मलाई हाम्रो समाजका महिलाको अवस्थाको बारेमा अन्तरदृष्टि प्रदान गर्नुका साथै मलाई महिलाका मुद्दा तथा सामाजिक न्यायबारे चेतना जगाउन सक्षम बनाएको छ। मेरो क्षमता बढाउन र मेरो बौद्धिकता निखार्न मलाई सहयोग गरेकोमा म टेवालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

११ सम्पूर्ण सहयोगी तथा दाताहरू प्रति कृतज्ञता

२५ बर्षको यात्रामा टेवाले आज पनि आफ्नो काममा निरन्तरता दिइरहेको छ । यो हाम्रो दाताहरूको सहयोगले मात्र सम्भव भएको हो । हामी हाम्रा सम्पूर्ण सहयोग कर्ताहरू, व्यक्तिगत र संस्थागत दाताहरू, स्वयंसेविहरू, अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरू साथै समुदायका व्यक्तिहरू प्रति कृतज्ञता आभार गर्दछौं । टेवाले विभिन्न क्षेत्रका महिलाहरूको सशक्तिकरणका लागि काम गर्दै आइरहेको छ । हामीले अहिले सम्म प्राप्त गरेका र प्राप्त गर्दै आइरहेका साथ र सहयोगहरूले हामीलाई अझ बढि प्रेरणा दिएको छ । तपाईंहरूको योगदानले गर्दा नै, हामीले सफलता हासिल गर्न सकेका छौं र ७०० वटा भन्दा बढि महिला संस्थाहरूमा अनुदान मार्फत सहयोग गरिसकेका छौं । यस यात्रामा, हामीले ७००० भन्दा बढि नेपाली व्यक्तिगत दाताहरू र ५५० भन्दा बढि संस्थागत दाताहरू र साथै अन्य धेरै अन्तरराष्ट्रिय दाताहरू बनाउन सफल भएका छौं, जसले हामी माथि विश्वास राखेका छन् र सामुदायिक परोपकारीताको अभियानलाई सुदृढ पार्न सकेका छौं ।

टेवाको स्थापनाकाल देखि नै नारीवादी सोच र अनुदानको माध्यमबाट महिला संस्थाहरू प्रति श्रोत, साधन परिचालन गर्नुपर्छ भन्ने धारणामा सुरु भएको थियो । यसका साथै टेवाले, स्वामित्व र उतरदायित्व जस्ता मान्यतामा टेकेर सामुदायिक परोपकारीतालाई अघि बढाउँदै महिला

"Philanthropy is not about money. It's about using whatever resources you have at your fingertips and applying them to improving the world."

– Melinda Gates –

सशक्तिकरण तर्फ कोष लगानी गर्ने सोचबाट सुरु गरेको थियो । यो अभियानले वैकल्पिक दानको अवधारणालाई प्रचार गर्न र धार्मिक र सांस्कृतिक पक्षबाट गरिने दानलाई महिला सशक्तिकरण तर्फ लान मद्दत पुऱ्याएको छ । परिवर्तित सन्दर्भको बाबजुद हाम्रा समर्थकहरू जहिले पनि हाम्रो ताकतको रूपमा रहे । हाम्रा समर्पित स्वयंसेविहरू जो हामीसंग सुरुवाती दिनदेखि नै संगै थिए र पछि संलग्न हुनुभएका स्वयंसेविहरूले हामीलाई समर्थन गरेका छन् । अनुदान प्राप्त महिला संस्थाहरूले पनि आफु सशक्त भएपछि हामीलाई सहयोग पुऱ्याएको छ । टेवा आफ्ना सबै

सहयोगी व्यक्तित्वहरू र संस्थाहरू प्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्दछ । हामीले पाएका सम्पूर्ण सहयोगले हामीलाई हाम्रो लक्ष्य तर्फ नजिक जान मद्दत पुऱ्याइरहेको छ ।

